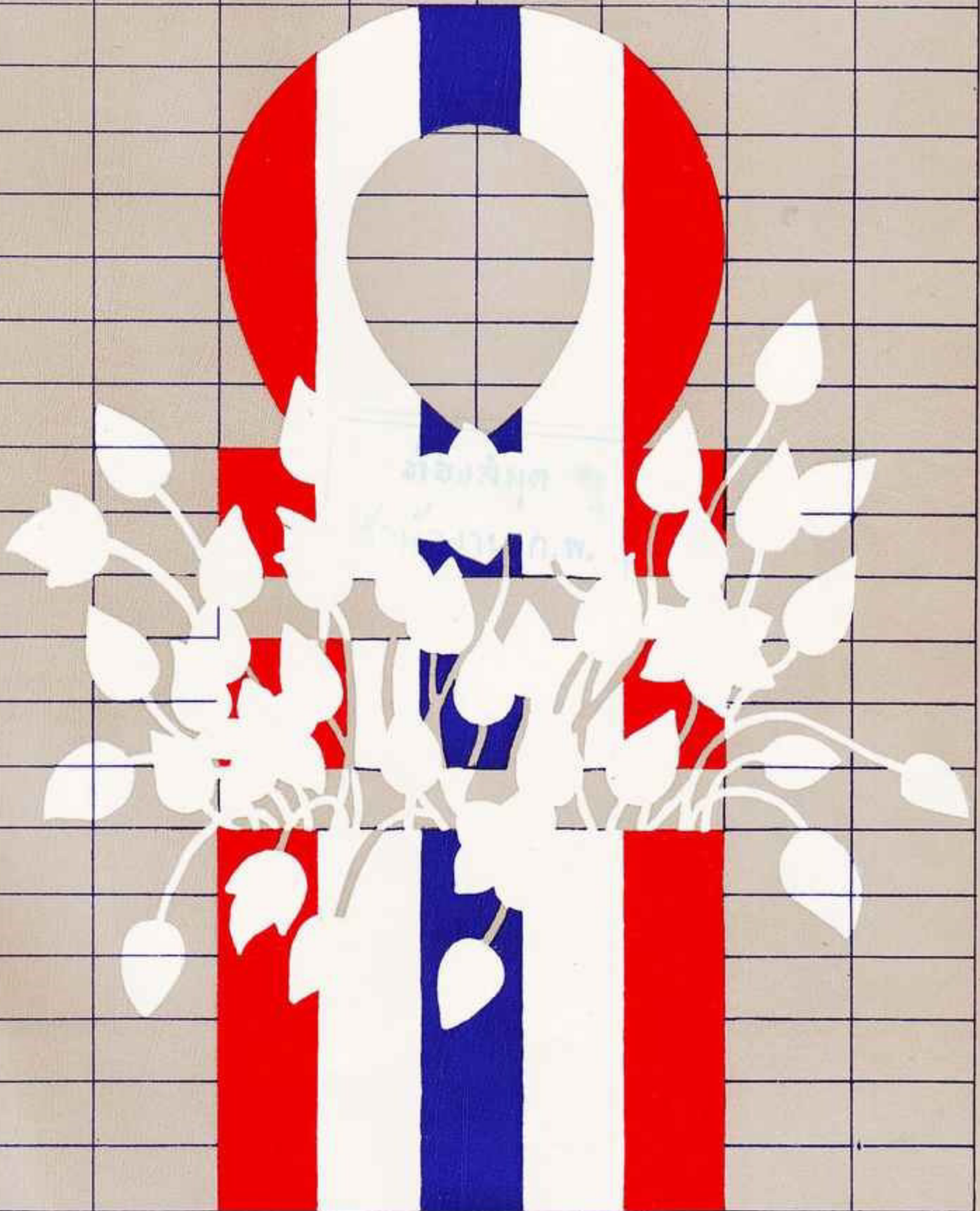

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๒๔

เกียรติ หน้าที่ สามัคคี ซื่อสัตย์ เป็นคุณสมบัติข้าราชการ

วารสารข้าราชการ

วารสารรายเดือนเพื่อความก้าวหน้าและรอบรู้

ปีที่ ๒๖

ฉบับที่ ๕

พฤษภาคม ๒๕๒๔

ห้องสมุด
สำนักงาน ก.พ.

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
- เพื่อเผยแพร่นโยบายความคิดในการปฏิบัติราชการ
- เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

บริการสมาชิก

วารสารข้าราชการจำหน่ายปลีก เล่มละ ๘ บาท สำหรับสมาชิกค่านำร่องปีละ ๘๐ บาท รวมค่าส่ง กรุณาบอกรับและส่งเงินในนาม ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก ก.ท.๓ โทร. ๒๘๑๕๔๕๔ หรือ ๒๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๔ โดยส่งจ่ายเงินที่ ป.ท. สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี

ต้องการถามปัญหากฎหมายระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลังหรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นโปรดแจ้งไปยังบรรณาธิการโดยตรง

เจ้าของ และฝ่ายจัดการ	สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
— ผู้จัดการสวัสดิการ	นายสมพงษ์ ตรีวิมล
— ผู้ช่วยผู้จัดการ	นายสมศักดิ์ สุภะวัฏเดช
ประชาสัมพันธ์	นายจิ๋วพงษ์ สีวาชะวิโรจน์
	นายอดุล จันทศักดิ์

ผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา	นายประวีณ ฌ นคร
	นายโสรัจ สุขวิคกุล
	นายสำราญ ทาวราษฎร์
	พันตรี อรรถ วิชัยกุล
บรรณาธิการ	นายอดุล บุญประกอบ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นายปรีชา วิชัยคัมภ์
	นายสีมา สีมานันท์
กองบรรณาธิการ	นายวิศิษฐ์ จิตต์แจ้ง
	นายสุวรรณ ชนะสงคราม
	น.ส. ประภาภรณ์ ภูวเจนสถิตย์
	น.ส. ยุพิน ชาติวีระ
	นางเมทินี พงษ์เวช
	นายอุดม มุ่งเกษม
ฝ่ายศิลป์	นายสุรศักดิ์ ศรีพยัคฆ์
สถานที่พิมพ์	ไทยพิมพ์—อักษรสารการพิมพ์
	โทร. ๒๒๓๓๒๓๒๐ กรุงเทพฯ ฯ
ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา	นางมาลี ปรีกัมศีล

ข้าราชการทุกฝ่ายมีหน้าที่เหมือนกัน ที่จะต้องตั้งใจชวน
ขววยปฏิบัติงานด้วยความฉลาดรอบคอบ ให้สำเร็จลุล่วงตรงตาม
เป้าหมายโดยไม่ชักช้า และที่จะต้องร่วมกับชาวไทยทุกคนในอัน
ที่จะอุ้มชู รักษาความดีในชาติให้ ยืนยง มั่นคงอยู่คู่กับ แผ่นแผ่นดิน
ไทย ยิ่งเป็นผู้ใหญ่ มีตำแหน่งสำคัญ ยิ่งจะต้องปฏิบัติให้ดี ให้
หนักแน่น ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผลงานที่สำเร็จขึ้นจากความ
ร่วมมือและจากความบริสุทธิ์ใจ จักได้แผ่ไพศาลไปตลอดทั่วทุก
หนแห่ง ยิ่งความสุขความเจริญที่แท้จริงให้บังเกิดขึ้นได้ตามที่
ปรารถนาปรารถนา

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔

สารบัญ

	หน้า
พระบรมราโชวาท	๓
บรรณาธิการแถลง	๕
เกียรติของข้าราชการพลเรือน	๖
เกิดมาทำไม	๑๘
แนวทางในการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู	๒๔
กฎหมายและระเบียบใหม่	๔๒
หลักการและเหตุผลของระเบียบและหนังสือเวียนที่ออกใหม่	๕๖
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	๕๘
สัมภาษณ์ทัศนะ	๖๔
แฉดวงเดียวกัน	๘๐
ท้ายเล่ม	๘๗

บรรณาธิการแถลง

ป็นนับเป็นนิมิตรหมายที่ดียิ่งสำหรับข้าราชการพลเรือนทุกท่าน เพราะเป็นครั้งแรกที่บรรดาข้าราชการพลเรือนได้รับพระราชทานพระบรมราโชวาทจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วารสารข้าราชการจึงได้อันเชิญพระบรมราโชวาทที่ได้รับพระราชทานนี้มาพิมพ์ให้ข้าราชการทุกท่านได้ทราบ เพื่อเป็นสิริมงคลและน้อมนำไปเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อไป

เดือนที่แล้วเราเสนอแต่ข้อคิดความเห็นของนักวิชาการในเรื่องจริยธรรม เพื่อไม่ต้องฟังความข้างเดียว วารสารข้าราชการจะเสนอความคิดเห็นของท่านที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในราชการว่ามีความเห็นในเรื่อง “เกียรติ หน้าที่ สามัคคี ซื่อสัตย์” นั้นประการใด เราจะทยอยเสนอเรื่องดังกล่าวต่อท่านผู้อ่านเดือนละหนึ่งเรื่อง เพื่อท่านจะได้มีเวลา “ย่อย” เริ่มต้นจากเรื่อง “เกียรติ” ในฉบับนี้ก่อน

วารสารข้าราชการมิได้ลืมหรือละเลยปัญหารอบตัวท่าน ในฉบับนี้ได้เสนอเรื่องแนวทางในการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครู คำอธิบายที่มาและเหตุผลหนังสือเวียนสำนักงาน ก.พ. ฉบับใหม่เกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่ง รวม ๒ ฉบับ วารสารข้าราชการขอพิจารณาไว้ว่า หากสมาชิกวารสารข้าราชการซึ่งเป็นข้าราชการครู ท่านใดมีปัญหาเกี่ยวกับทางปฏิบัติในการบริหารงานบุคคลแล้ว โปรดส่งปัญหาไปได้ เราจะช่วยไขปัญหาให้ท่านในวารสารข้าราชการนี้

ท้ายที่สุดนี้ คณะผู้จัดทำวารสารข้าราชการขอขอบพระคุณท่านปลัดกระทรวงมหาดไทย พิศาลมุลศาสตรสาคร เป็นอย่างยิ่งที่ได้ให้โอกาสสัมภาษณ์ชีวิต และทัศนะในการปฏิบัติราชการของท่าน ซึ่งเป็นแบบอย่างที่มีคุณค่าควรแก่การศึกษามาก

ทางไปสู่เกียรติศักดิ์ จักประดับดอกไม้ หอมหวลยวนจิตไซ้ไร่ไผ่มี

พันโท อาทิตย์ ณ เชียงใหม่

เกียรติของ ข้าราชการ พลเรือน

วันข้าราชการพลเรือน ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ นี้ มีคำขวัญว่า “เกียรติหน้าที่ สามัคคี ขื่อสัตย์ เป็นคุณสมบัติข้าราชการ” ในโอกาสนี้ใครที่เสนอ บท สัมภาษณ์ พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร ซึ่งอดีตของท่านก็คือข้าราชการพลเรือนคนหนึ่งเหมือนเราๆ ทั้งหลายที่ยังคงรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนอยู่ในเวลานี้ และท่านก็ได้ชื่อว่าเป็นข้าราชการพลเรือนผู้หนึ่ง ซึ่งมีความซื่อตรงต่อหน้าที่อย่างยิ่ง เป็นข้าราชการพลเรือนผู้มีเกียรติอย่างแท้จริง ท่านจบกฎหมายแล้วก็เข้ารับราชการเป็นอัยการ แล้วไปเป็นอัยการจังหวัดหลายจังหวัด จนกระทั่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย หลังจากนั้นก็ได้เป็นอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ตำแหน่งสุดท้ายของท่านใน

การเป็นข้าราชการพลเรือน ก็คือ อธิบดีกรมศุลกากร แล้วก็ได้เข้ามารับราชการ เป็น ข้าราชการการเมือง ก็เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในสมัยรัฐบาลของท่านอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ และในเวลานี้ท่านดำรงตำแหน่ง องคมนตรี เรื่องที่ได้สัมภาษณ์ท่านก็คือ “เกียรติของข้าราชการพลเรือน” โดยได้ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๔ ดังมีรายละเอียดดังนี้

คุณผู้ฟังครับคำว่า “เกียรติของข้าราชการพลเรือน” บางทีคุณอาจจะเห็นว่าคุณเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย เกียรติก็แค่น้อย ไม่เหมือนข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งเราเห็นว่าเกียรติท่านมาก ที่นี้คุณค่าของคำว่า เกียรติไม่ว่าจะเป็นเกียรติมากหรือเกียรติ

(บทวิทยุของฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงาน ก.พ. ออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในรายการ “เพื่อข้าราชการและประชาชน” วันอังคารที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๔)

น้อยก็ตามทีเถอะ แต่สำหรับเกียรติยศ หรือเกียรติศักดิ์ ของความเป็น ข้าราชการพลเรือน ของเราแล้ว ย่อมมีคุณค่าเท่าเทียมกัน ซึ่งในเรื่องนั้นนั้น พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร องคมนตรี ท่าน ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า

พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ กระผมมีความรู้สึกมานานแล้ว ตำแหน่งสูงต่ำ อย่าว่าตำแหน่งเลยครับ แม้แต่ตำแหน่งยศสูงต่ำ เหยียดตราสูงต่ำ นั้น ก็เป็นเครื่องเชิดชูเกียรติ อย่างหนึ่งเหมือนกัน ปัญหาอยู่ที่ว่าคนนั้นได้ไปโดยสมควร หรือเปล่านะครับ ถ้าเขาได้ไปโดยสมควร อย่างที่ผมว่า เกียรติ คืออะไร ที่ว่ามาแล้ว เขาได้ไปโดยสมควรก็เป็นผู้มีเกียรติ แต่เขาได้ไปโดยไม่สมควร โดยที่อาศัยบารมีของคนอื่น ที่ยกย่องไปโดยที่ไม่ใช่เพื่อ ประโยชน์ ต่อ ส่วน รวม หรือบ้านเมือง ยกย่องเพื่อส่วนตัวหรือพรรคพวก และตัวเขาเอง ก็ไม่ได้ไปทำอะไรให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือบ้านเมือง เป็นที่ยกย่องสรรเสริญของคนทั่วไป กลับ

เป็นที่ที่ดู หมิ่น หรือเหยียดหยามเสียอีกอย่างนี้ อย่างนั้นจะเรียกว่า มีเกียรติได้อย่างไร สิ่งเหล่านั้น เขาให้ตอบแทนความดีต่างหาก แต่เมื่อไม่มี ความดี สิ่งเหล่านั้นก็ไม่ใช่เกียรติ นะครับ แต่ถ้าคนนั้น เขามีความดีพร้อมสมควรที่จะได้อันนั้นก็ เป็นเกียรติ แม้แต่ผู้น้อยถ้าทำความดี ประพฤติชอบ ปฏิบัติชอบ ทำงานให้แก่ส่วนรวมได้มากเป็นที่ยกย่องนับถือของสังคมคนนั้น ก็ มีเกียรติมากเสียกว่าคนที่มิตำแหน่งสูง นะครับ ความเห็นของผมถือว่าอยู่ที่การกระทำ ความดีหรือไม่ดี หรือทำประโยชน์ ให้ ส่วน รวม ได้ มากแค่ไหน ไม่ใช่วัดกันด้วยตำแหน่ง หรือเหยียดตราที่อันดับสูงกว่ากันหรือมั่งมีกว่ากัน หรืออะไรอย่างนี้ มิใช่อย่างนั้น สำหรับผมตั้งแต่ผมเป็น ข้าราชการมา ผมถือว่าทุกคนเนี่ย ถ้าใคร ประพฤติดีหรือทำงานได้ดีเราก็ปูนบำเหน็จ ตาม ความ ประพฤติ และผลของงานที่เขาให้

แก่บ้านเมือง เราไม่ได้นึกถึงเรื่อง ความสัมพันธ์ ส่วนตัวหรือพวกหรือห้อง เราถือว่าเราทำงาน เพื่อบ้านเมือง และเขาเองก็ทำงานก็เพื่อบ้านเมือง เราปูนบำเหน็จก็เพื่อบ้านเมือง ไม่ใช่เพื่อตัวเราหรือพวกห้องของเราอะไรนี้ เพราะฉะนั้นพวกเหล่านี้ เขาก็ให้เหมือนกับเหรียญตรา แต่ก็ตามชั้นที่เขากำหนดให้ แต่ผมก็ยึดถือว่าอยู่ที่ใครกระทำงาน ใครประพฤติชอบดีกว่ากัน ใครบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวมได้มากกว่ากัน บ้านเมืองได้รับผลประโยชน์จากใครได้มากกว่ากัน ใครได้รับความยกย่อง สรรเสริญ หรือเคารพนับถืออะไร จากสังคมมากกว่ากัน เกียรติ อยู่ที่คนนั้น ไม่ใช่อยู่ที่ศูนย์กลางของตำแหน่ง หรือเหรียญตรา หรือฐานะของความมั่งมี ยากจนอะไร

คุณชัยวิษิต

ครับ ท่านครับ ที่นี้เกียรติมัน กินไม่ได้นี่ครับ ท่านครับ เกียรติมันไม่ได้ช่วยให้ท้องเรา

อืม บางทียิ่งรักเกียรติมากเท่าไร ก็ยิ่งหิวมากขึ้นเท่านั้น นะครับ แล้วเราก็ไม่ได้หิวคนเดียวเสียด้วย อันนี้หมายถึงบางทีนะครับ คือลูกเราเมียเราก็หิวด้วย เพราะฉะนั้นความสำคัญ เรื่องเกียรติ มันก็อาจจะน้อยลงไป ซึ่งก็แน่ละครับ เราเห็นว่าเรากำลังคิดผิดซึ่งในเวลานี้ หลายคนก็อาจจะกำลังคิดอย่างนี้ ท่านคิดว่าเขาควร จะทำ อย่างไร ครับ ถ้าหากว่าเขากำลังคิดกันอย่างนี้ อยู่

พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ ความรู้สึก ของ ผม นี่ นะครับ เราต้องระลึกไว้ อย่างนี้ว่า ราชการนี้เราไม่ใช่เข้าที่เดียวแล้วก็ไปสูง เราเข้าตามวุฒิของเราที่เข้าไปนะครับ บางคนก็ชั้นต่ำสุด บางคนก็กลางหรืออะไรอย่างนี้ เขาก็มีหลักเกณฑ์ตามคุณวุฒิ ถ้าเบื้องต้นเขาถือเอาคุณวุฒิและความประพฤติ ทั่ว ๆ ไป เป็นเกณฑ์ เพราะฉะนั้นถ้ามาเข้ารับราชการไปแล้ว เขาก็

มีการเลื่อนชั้นเป็นคราว ๆ ไป ตาม ตำแหน่ง หน้าที่ ที่มีอยู่ แล้วยังมีปูนบำเหน็จความชอบ เลื่อนเงินเดือน ชั้นหนึ่ง สอง ชั้น สามชั้น ประจำปีอีก และก็ยังมีการก้าวตำแหน่งสูงขึ้นไปตามชั้นอีก เพราะ ฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ผมว่าทางของ ข้าราชการก็ไม่ใช่มีแค่นี้ มันมี ทางที่ขึ้นไปอีก บางคนก็เข้าไปใหม่ ๆ นี้ ปกติก็ยังไม่มีการอะไรมากจนเกินไป โดยมาก ก็ยังไม่ มี ครอบ ครัว กัน คนที่ เริ่ม รับราชการ นะครับ ตอนนั้นถ้าเรามีความมุ่งหมาย แรงกล้า ที่ จะ ไตร่ เต้า ขึ้น ไป แล้วเมื่อไร ถึง จะมี ครอบครัว หรือจะทำอะไรก็ตาม ถ้าเรา มีความมานะพยายาม มีโครงการ ของชีวิต ใน ราชการ ของ เราให้ดี ทำตัวให้เหมาะ ทำ งานให้ดี มันก็มีทางที่จะก้าว ไป นี้ทางหนึ่ง อีกทางหนึ่ง ก็คือว่า ราชการนั้น เรามีเวลา ทำงานเพียง ๗ ชั่วโมงเท่านั้น วันหนึ่งใช้ไหมครับ ๗ ชั่วโมง วันหนึ่งมี ๒๔ ชั่วโมงนะครับ

เราก็นอนเสียบ้าง อะไร เสียบ้าง ก็ยังเหลืออีกหลาย ชั่วโมง เราทำงาน ๗ ชั่วโมง วันเสาร์ วันอาทิตย์,ยังหยุดอีก เพราะ ฉะนั้น เวลาที่ว่าง จาก ราชการทั้งวันธรรมดาที่ดี วัน เสาร์วันอาทิตย์ก็ดี เราก็มี โอกาส ถ้าสมมติว่าเราเป็น ผู้ที่มีฐานะขาดแคลน เราก็ เอาเวลาเหล่านี้มาหาประโยชน์ ทางอื่นได้ ไม่เสียเกียรติ และ ทางราชการก็ไม่ได้ห้าม ถ้า หาในทางที่ชอบครับ บางคน ก็หาแล้วแต่ใครจะมีความถนัด ทางไหน ก็ไปหาประโยชน์ โดยทางสุจริตที่ไม่ผิดกฎหมาย นี้แหละ ในที่สุดเราก็ยังมี ทางอีกทางหนึ่ง แต่อย่างไร ก็ดี เมื่อเข้าไปอยู่ในราชการ แล้ว ถึงจะได้น้อยไม่พอกิน อย่างไร จะเอาตำแหน่งหน้าที่ ไปหาประโยชน์โดยมิชอบ ไม่ ถูก และไม่ได้เป็นอันขาด ถือเป็นการทำลายคุณธรรมในตัวของตัวเอง ผม ถือว่าการทำลายคุณธรรมใน ตัวเองนี้ เป็นการ ทำลาย ที่ยิ่ง

ใหญ่กว่าคนอื่นประทุษร้ายเรา
ในทางใด ๆ ก็ตาม มุ่งร้าย
ต่อเราในทางใด ๆ ก็ตาม ทำ
ลายคุณสมบัติความดีของชีวิต
ที่จะหาทางพยายาม ก้าวหน้า
ต่อไป เพราะฉะนั้นมีอยู่ ๒
ทาง ทางหนึ่งนี้ เราก็ต้อง
ประหยัดถึงที่สุดนะครับ เรา
ต้องมาสำรวจว่าอะไรบ้างที่เรา
ยังพอประหยัดได้ที่ทำให้ชีวิตอยู่
รอดไปได้ แล้วเราก็เพียรที่
จะขึ้นไป ขึ้นเงินเดือนตาม
ปี และขึ้นตำแหน่งไปเพราะ
เวลามันมีที่จะใช้ ถ้าเรายัง
รักที่จะอยู่ราชการ อย่าได้
ฟังกระทำการทุจริต เป็น อัน
ขาด เพราะมีฉะนั้นแล้วมัน
จะเป็นผลเป็น ความรู้สึก
ของชีวิตมัน จะเกิดความไม่ผา
สุกในจิตใจของเรา ซึ่งเสีย
สิ่งที่มีค่าไปมาก นอกจาก
นั้นแล้วถ้าหากเราเห็นว่าเรา
อยู่ทางนั้นไม่พอ ไปหาทาง
อื่นดีกว่าทางราชการ เขาก็ให้
ลาออกได้ ไปประกอบอาชีพ
ทางอื่น มีผู้ใหญ่หลายคนเขา
ก็ปล่อยผู้น้อย ผมเองผมไม่

เห็นด้วย หรือว่าผู้น้อยทำผิด
ก็ไม่ลงโทษอะไร ผมไม่เห็น
ด้วย แต่ถ้าทำโดยทุจริตนี้
ต้องลงโทษ เพราะเป็นเรื่องที่
ร้ายแรง เพราะฉะนั้นถ้าไม่
พอเราก็ต้องออก จะไปบอก
ว่าไม่พอแล้วก็ไปกระทำอย่าง
นั้นไม่ได้ แต่ผมเห็นว่าถ้า
คนนั้นดีจริง ๆ นะครับ และ
ประหยัดจนถึงที่สุดจริง ๆ เอา
แต่ที่จำเป็นจริง ๆ แล้วก็พยายาม
ในเวลาราชการนี้เราก็ไป
ทำเพื่อให้เงินเดือนประจำ
หรือถึพื้นฐานจะขึ้นไป มัน
มีทางในราชการนะครับ มัน
มีทางไปได้และผมเห็นว่าความ
รักชาติหรือช่วยชาตินี้ หลัก
ใหญ่ก็อยู่ที่ว่า ใครมีหน้าที่
อย่างไร ก็ทำหน้าที่นั้น ให้ดีที่
สุด เพื่อให้เกิดผลดีที่สุดแก่
ส่วนรวมหรือบ้านเมืองเท่านั้น
ก็พอ เวลาราชการมันมีเรา
ก็ทำเต็มที่ เวลาส่วนตัวของ
เราก็เต็มที่ เวลาไม่มีราชการ
เราก็ไม่จำเป็นต้องไปช่วย ยก
เว้น จากเขา จะเรียกเราเป็น

ครึ่งคราว ซึ่งปกติก็ไม่มีเรา
ก็ทำได้เต็มที่ ผมก็เห็นว่่าก็
ต้องหาทาง ๒ ทาง อย่างที่ผม
ว่านี่ ถ้ามันเกิดความจำเป็น
ขึ้นมา

คุณชัยวิชิต

ครับ ที่นั่นมันก็มีอยู่อีกอย่าง
หนึ่ง นะครับ ท่าน ครับ คือ
เกียรติที่แท้จริง คนเขาก็รู้ว่า
มันก็เป็นเกียรติในระดับ เกียรติ
จอมปลอมคนเขาก็เรียกว่า มัน
ก็เป็นเกียรติอีกเหมือนกัน ที่
นี้เผลล ๆ ก็ไปหลงไหลเกียรติ
จอมปลอมว่ามันเป็นเกียรติที่
แท้จริงนะครับ เพราะว่ามัน
ทำให้เรามีในสิ่งที่เราอยากมี
และก็ได้ ในสิ่งที่เรา อยากได้
อันนี้ ท่านพอ จะชี้ให้เห็นได้
ไหมครับว่าข้อแตกต่างระหว่าง
เกียรติยศที่แท้จริงกับเกียรติยศ
จอมปลอม ซึ่งอันนี้คนเขา
จะได้รู้ว่าคนเขาควรจะยกย่อง
ใคร และไม่ควรรยกย่องใคร
ครับท่านครับ

พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ เกียรติที่แท้จริงนี้ ตามความ
เห็นของผม อาจจะไม่ถูก ผม
หมายความว่าเราเกิดมาเป็น
มนุษย์นะครับ ถ้าเรามีความ
เป็น มนุษย์ ที่ สมบูรณ์ รักษา
ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ไว้
ได้ ความเป็นมนุษย์ธรรมนี้
ล่ะ และเรานำเพ็ญประโยชน์
ต่อส่วนรวมให้ได้โดยสมบูรณ์
และให้มากที่สุดที่จะทำได้
นี่คือเกียรติที่แท้จริง แต่ว่า
เรานำเพ็ญนี้ไม่ใช่ส่วนตัวนะ
ครับ ต้องนำเพ็ญแล้วเป็น
ประโยชน์ต่อส่วนรวม และ
สังคมก็ให้ความยกย่องนับถือ
ในกิจที่เรานำเพ็ญไป อย่างนี้
ก็เป็นเกียรติที่แท้จริง ดีกว่า
สิ่งวัตถุใด ๆ ที่เป็นเครื่องตบ
แทนเสียอีกเพราะเราอยู่เป็น
มนุษย์ อยู่กับมนุษย์ อยู่ใน
สังคม ก็แล้วแต่ความกว้าง
ขวางของการกระทำไปอยู่ใน
วงแคบ ๆ อาจจะทำไปในวง
สังคม ทั้งประเทศ ทั้งโลก
อะไร มัน ก็เป็น ไป ได้ ทั้งนั้น
สิ่งเหล่านี้จะเป็นไปได้ที่เรียก

ว่ามีเกียรตินี้ มันต้องประกอบ
กรรมดี ที่เป็น ประโยชน์ แก่
ส่วนรวม และตัวเอง ก็รัก
ษาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
ไว้ได้ นี่เป็นเรื่องที่สำคัญมาก
ส่วนเกียรติที่จอมปลอมนี้เรา
เห็นทั่วไปหมด ในบ้านใน
เมืองเรา บางคนได้ตำแหน่ง
สูง ได้เหรียญตราสูง หรือ
มีฐานะดี มีอะไรมาก เราก็ก
ไปถือว่าเป็นเกียรติ หรือเวลา
มีงานขึ้น ก็ต้องจัดงานให้
ใหญ่ เชิญคนให้มาก ทั้ง ๆ
ที่ไปกู่หนี้ยิมสินเขามา งาน
แต่งงานก็ดี งานศพ หรือ
งานอะไรก็ไม่รู้ เราถึงว่านั้น
ต้องรักษาเกียรติ แต่ความ
จริง มัน ไม่ใช่ อยู่ที่ ตรง นั้น
ความเห็นของผม สิ่งเหล่านี้
เป็นเรื่องของความจอมปลอม
แต่ว่าคนที่เขาไป ถ้าเขาไป
ด้วยความยกย่องนับถือก็ถือว่า
เป็นเกียรติได้ แต่ถ้าไปโดย
ขัดไม่ได้ มันก็ไม่ใช่เป็น
เกียรติ แต่เราก็ไม่ถือกัน
แล้วสังคมเรานี้ ยังถือคำว่า

คุณชัชวาล

เกียรติไปใน ทางต้องมีรถคัน
ใหญ่ ต้องมีบ้านหลังใหญ่
ต้องจัดงานหรูหรา อย่างนี้
บางที ผมเห็นว่า ความหมาย
ของผมว่าเกียรตินี้ต้องทำงาน
ต่อส่วนรวม และให้สาธารณ
ชนเขายกย่องนับถือ

ครับ ข้าราชการพลเรือนหลาย
คนนะครับท่านครับ ก็อยาก
จะรักษาเกียรติยศแห่งการเป็น
ข้าราชการพลเรือนเหมือนกัน
มีจำนวนไม่น้อยอยากจะปฏิบัติ
หน้าที่ให้ตรงไปตรงมา อย่าง
ผู้มีเกียรติ แต่ที่นี้บางทีนะ
ครับท่านครับ อิทธิพลจาก
ทั้งภายใน หน่วยราชการเอง
หรืออาจจะมาจากภายนอกมัน
มาย่ำยี มันมาทำให้เขาต้อง
ลำบากใจ ในกรณีอย่างนั้นนะ
ครับเขาควรจะทำอย่างไรครับ
ท่านครับ

พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ ถ้าเราประสบอย่างนั้นนะครับ
เราก็คงคิด คิดดูว่าถ้าเราไป
ทำตามที่เขาให้ทำ ในสิ่งที่
ไม่ชอบทั้งภายในก็ดีภายนอก
ก็ดี เราต้องนึกว่าเท่ากับเรา

ทำลายตัวเราเอง อย่างน้อย
ใครไม่รู้ก็ทำลายคุณธรรมจิต
ใจเราจะมีความรู้สึกที่เป็นแผล
ของหัวใจอยู่ สิ่งที่ไม่ชอบ
แต่เราก็กระทำอยู่นี้ จะอย่าง
ไรก็ตาม เพราะฉะนั้นวิธีก็มี
อย่างเดียวแต่นั้นล่ะครับ เรา
ก็ต้องทำงาน โดยความถูกต้อง
หลักงานที่ผมพูดมาแล้ว เรา
ต้องทำงาน ด้วย ความ สุจริต
และด้วยความถูกต้อง ความ
สุจริตเท่านั้นก็ไม่พอ “ผมจะ
เล่าให้ฟัง” ด้วยความสุจริต
ด้วยความถูกต้อง และด้วย
ความยุติธรรมเพื่อหวังผลให้
งานส่วนรวมได้รับผลที่มากที่สุด
หรือสมบูรณ์อันนี้ นี่หลัก
ของการทำงานอยู่อย่างนี้ แต่
ว่าเมื่อผู้บังคับบัญชาเขาจะให้
ทำในสิ่งที่ผิด เราเห็นว่าไม่
ชอบ และเป็นหน้าที่ที่เราทำ
เราก็ต้องเสนอเขาชี้ครับว่าเรา
เห็นว่าอย่างนี้ อย่างนี้ แต่ถ้า
เขาไม่เห็นด้วยกับเราก็เป็น
เรื่องของเขา เขาเป็นผู้บังคับ
บัญชา เราไม่ต้องไปเสียใจ

อะไร เพราะความคิดความ
เห็นมันไม่เหมือนกัน ก็แล้ว
แต่เขาเป็นเรื่องของเขา แต่
ถ้าหากเขาจะให้เราทำในสิ่งที่
ผิดให้เราทำให้ถูก อันนี้
ไม่ได้ ไม่สมควร มันจะ
เป็นการทำลายตัวเอง แต่
ผู้ใหญ่ที่ดีเขาจะไม่ ทำอย่าง
นั้น แต่ว่าเราก็ต้องมีความ
สุภาพ ไม่ใช่ไปแข็งข้อ ฟาด
ข้อ เราต้องรู้จักประมาณตัว
เราตัวเขาเหมือนกัน กำลัง
เรากำลังเขา เราก็ทำไปด้วย
สุภาพและชี้แจงไปด้วยเหตุผล
นะครับ ส่วนเขาไม่เห็นด้วย
เขาจะอย่างไรก็เรื่องของเขา
ทำไปแต่ว่าจะให้เราทำเรื่องนี้
ที่มันขาว แล้วเราก็ทำให้ดำ
นี่มันไม่ถูก ถ้าเขาเห็นขาว
เขาก็ทำไป เห็นดำเขาก็ทำไป
อะไรอย่างนี้ เป็นต้น ก็เป็น
เรื่องของเขา เป็นเรื่อง
ธรรมดา ความคิดขัดแย้งกัน
เราต้องนึกว่ามนุษย์เรานี้มันมี
สิ่งชดเชย เราถึงจะถูกกดเงิน

เดือน ตำแหน่งถูกอะไรเพราะ
เราไม่ทำตามใจผู้บังคับบัญชา
แต่ในที่สุดแล้วเมื่อเราได้สะสม
ความดีไว้มาก มีความรู้ความ
สามารถมากจริง ๆ ถึงคราว
เข้าแล้วมันไม่ได้ขึ้นอย่างนั้นละ
ครับ มันโจนเลย เมื่อคนดี
เขาเห็นเราเข้านะครับอาจจะ
ได้เลื่อน ๒ ชั้น ๓ ชั้น ก้าว
ตำแหน่งเข้าไปอย่างรวดเร็วก็
ได้ ถ้าเราสะสมความดีเอาไว้
บางคนนี่พอเราไม่ชอบใจอะไร
เราชี้แจงเสีย เราทำอย่าง
โน้นอย่างนี้ อันนั้นเขายังทำ
ร้ายเราใหญ่ เขาก็ว่าเห็นไหม
ว่า มันชี้แจงมันใช้อะไรไม่
ได้ แต่ถ้าดีจริงๆ ถึงโกรธก็
โกรธไป แกกก็มีวันออกวัน
ตายและวันย้าย คนอื่นที่เขา
คนดีมาเราก็ฟังขึ้นไปได้ มัน
มีสิ่งชดเชยได้

คุณชัยวิษิต

ทีนี้ ถ้าหากว่า ข้าราชการพล
เรือนมุ่งรักษาเกียรติของตน
อย่างนี้ กัน เป็น ส่วน มาก นะ
ครับ ท่านคิดว่าเกียรติจะช่วย
ทำให้บ้านเมืองของเรามีความ
มั่นคงได้หรือไม่ครับท่านครับ

พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ อันนั้นดีมาก นอกจากนั้น
แล้ว เมื่อข้าราชการของเรานี้
เป็นผู้มีเกียรติ ประชาชนก็ให้
ความยกย่องนับถือแล้ว เขา
ก็มีความ ศรัทธา ใน การ งาน
ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
ในชาติ การที่จะร่วมมือกัน
กระทำการงานอะไรกันเป็น
ส่วนรวมระหว่างราชการกับ
สังคม เรื่องความสามัคคีก็ดี
นะครับ นอกจากนั้นแล้ว
ความยุติธรรมในชาติอย่างที่
ผมว่ามาตั้งแต่ต้น ความ
ยุติธรรมในชาติก็ดี ความเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกันในชาติก็ดี
ความปลอดภัยต่างๆ เนี่ยเพราะ
ข้าราชการ ใครมีหน้าที่รักษา
ความปลอดภัยก็ช่วยกัน แทน
ที่จะไปช่วยผู้ร้าย หรืออะไร
ช่วยกันปราบ ความปลอดภัย
มันก็ดี ความมั่นคงในชาติก็ดี
ถ้าข้าราชการทงในเกียรติ
แล้วทำงานเพื่อประโยชน์ต่อ
ส่วนรวมจริงๆ ผู้ก่อการร้ายก็
จะหมดไปเอง ความร้าย
ต่างๆ ของบ้านเมืองก็จะหมดไป

เพราะข้าราชการพลเรือนอยู่
ทุกหัวละแห่งนครนับ เป็น
จำนวนมาก และสัมพันธ์อยู่
กับท้องที่และประชาชน ซึ่ง
จะดีร้ายอะไรพวกนี้ให้ผลมาก
เหลือเกินเกี่ยวกับท้องที่เกลือก
กลวกันอยู่กับประชาชน เรา
ทำงานทุกอย่างนี้ ถ้าประชาชน
ไม่ศรัทธาในราชการ ราชการ
ก็จะทำอะไรเพื่อประชาชนไม่
ได้ เพราะมันหันหลังให้กัน
เสียแล้ว นอกจากนั้นรัฐบาล
แม้จะมีนโยบายดีประเสริฐสัก
เพียงไร ถ้าข้าราชการประจำ
ยังไม่ได้ทำงานเพื่อบ้านเมือง
เพื่อสนองนโยบาย ทำเพื่อ
ประโยชน์ ตัวประโยชน์ พวก
หรือช้เกยจ ช้คร้าน อะไรอย่าง
ที่ว่า ไม่มีศรัทธาในหน้าที่
ไม่มีความรู้ ไม่มีความสามารถ
ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่
อุทิศเวลาให้แก่ราชการ เดียว
ไม่ทำงานด้วยความสุจริต ทำ

คุณข้อยวิจิต

งานให้ถูกต้องให้เป็นธรรม
และให้หวังประโยชน์ส่วนรวม
ให้ได้รับผลสมบูรณ์ และอย่าง
นี้เป็นต้น ทำอย่างไรก็ได้
นิด ๆ หน่อย ๆ หรือไม่ได้เลย
ทางราชการก็ดี อะไรก็ดี ผม
รวมความว่า ยิ่งสถานการณ์
ที่เป็นอยู่ในเวลานี้ ชาติเรา
จะอยู่รอด ข้าราชการพลเรือน
เป็นหลักสำคัญมากที่สุด

คุณผู้ฟังครับ ทั้งหมดนี้ก็เป็น
ความเห็น ของ พล ตำรวจตรี
อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร องค-
มนตรี เกี่ยวกับเกียรติของ
ข้าราชการพลเรือน ซึ่งท่าน
ก็เคยเป็นข้าราชการพลเรือน
มาแล้ว แล้วก็ได้ชื่อว่าเป็น
ข้าราชการพลเรือน ซึ่งมีความ
ซื่อตรงอย่างยิ่งท่านหนึ่ง คน
ทำงานบริษัท เขาก็ต้องทำ
หน้าที่ของเขาให้ดีที่สุดเพื่อให้
บริษัทของเขาอยู่ได้ ตัวเขาก็
จะได้อยู่ได้ด้วย คนเป็น

ข้าราชการพลเรือนก็ต้องช่วย
กันทำหน้าที่ให้ดีที่สุด มิใช่
เพื่อให้ใคร คนใดคนหนึ่งอยู่
ได้ แต่เพื่อให้ประชาชนอยู่ได้
ประชาชนอยู่ได้ ประเทศชาติ
ย่อมยั่งยืนอยู่ได้ เมื่อประเทศ
ชาติยั่งยืน อยู่ได้ก็หมายความว่า

ว่า ข้าราชการ พล เรือน ได้ทำ
หน้าที่อย่างผู้มีเกียรติอย่างยิ่ง
๑ เมษายน วันข้าราชการ-
พลเรือน
“เกียรติ หน้าที่ สามัคคี
ซื่อสัตย์ เป็นคุณสมบัติ
ของข้าราชการ”

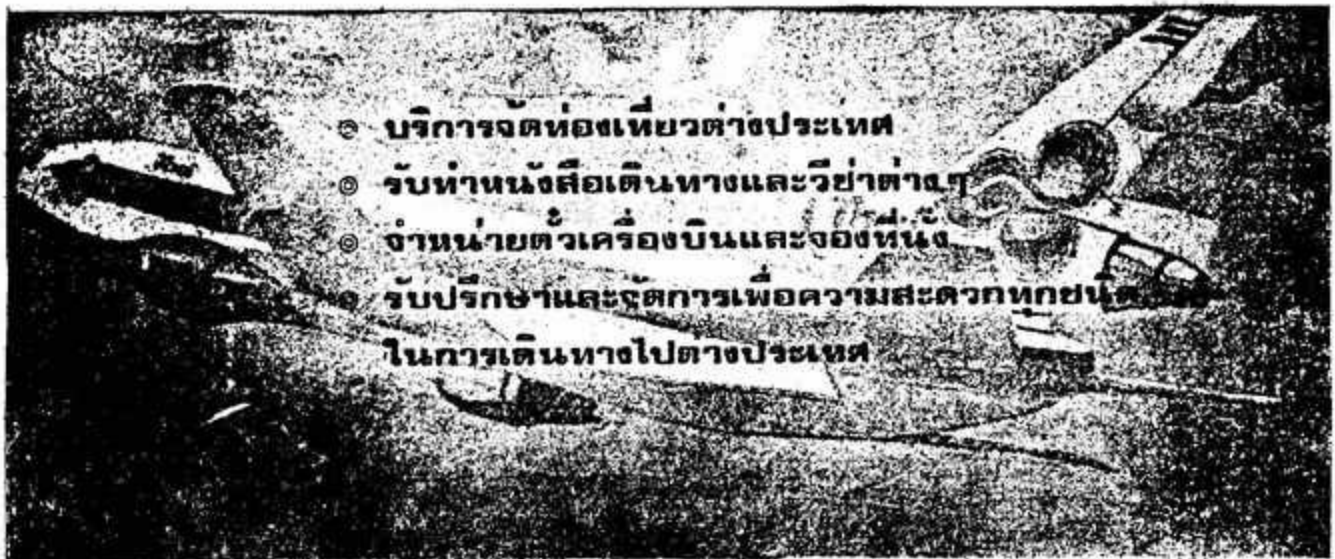

บริษัท แพนแปซิฟิกทัวร์ จำกัด

๓๙๒/๓ ถนนสุขุมวิท (ใกล้ซอย ๒๐) กรุงเทพมหานคร

โทร. ๓๙๑๖๒๓๖, ๔๖๕๕๖๓๐-๓๖, ๔๖๖๗๘๖๖

TELEX; SERICOLD TH 2812.

เกิดมาทำไม

สวัสดิ์ครบถ้วนผู้ไผ่ธรรม ผมขออนุญาต
นั่งขัดสมาธิเพื่อจะได้เหมือนกับท่านนะครับ นั่ง
พับเพียบเดี๋ยวจะหาว่าเป็นพระเป็นมหาไป ผมถือ
ว่าคุยกันก็แล้วกันนะครับ คือมาวันนี้ได้อาตมา
ให้ท่านซักถามในสิ่งที่ท่านสงสัย และก็รู้สึกว่ามีควา
มยินดีมากที่ได้มาพบ ท่านผู้ทรงคุณธรรมอย่างพร้อม
หน้าพร้อมตา ซึ่งหาโอกาสอย่างนี้ไม่ได้ ถึงแม้
ว่าการพูดในบางที่จะมีคนเป็นพนักก็ตาม แต่คนที่
เอาจริงเอาจังหรือทรงคุณธรรมจำนวนเท่านี้ ก็คง
ไม่ถึง ผมรู้สึกดีใจอย่างที่เรียนให้ทราบแล้วว่าจริง
สำนักงาน ของผม ก็ไม่ ห่าง กับ สำนักงาน ของ ท่าน
เดินข้ามมานิดเดียวก็ถึง ก็ขอแสดงความชื่นชมต่อ
สำนักงาน ก.พ. นะครับ ไม่ใช่มาประจบ ท่าน
เลขาธิการจะได้เชิญผมมาบ่อย ๆ ไม่ใช่ นะครับ คือ
ท่าน ได้มี ชมรม ส่งเสริม สมรรถภาพจิต ของ ผม ก็มี
เหมือนกันที่สำนักนายก อาจจะเรียกได้ว่า ชมรม
ส่งเสริมสมรรถภาพร่างกาย คือแกดั่งหน้าตั้งตาเล่น
กันจริง ในตอนเย็น ๆ จะมีแชร์บอล มีฟุตบอล
บึงบอง ค่ำๆ มีด ๆ ก็ไม่กลับ คือคนเรานี้ ลืมนึก
ถึงเรื่องอาหารจิตมาเสียนาน เราคิดแต่เรื่องอาหาร

กายมาตลอดเวลา เราบริหารร่างกายแต่เราไม่ได้
บริหารจิตนะครับ เพราะฉะนั้น แนวทางที่ท่าน
ทำอยู่ขณะนี้ เป็นแนวทางที่ถูกต้องแล้ว ผมมาดู
ตารางที่ท่านฝึกอบรม รวมทั้งหัวข้อที่เชิญผมมาพูด
ก็รู้สึกหัวข้อที่เชิญผมมาพูด มันแปลกกว่าหัวข้อ
อื่น ๆ เคย ส่วนมากแล้วเคยเป็นเรื่องความโกรธ
ความพยาบาท ความฟุ้งซ่าน เรื่องมนุษย์สัมพันธ์
เรื่องอะไรต่าง ๆ นะครับ แต่หัวข้อของคนที่ท่าน
กำหนดไว้ มันเป็นคำถาม เกิดมาทำไม ก็คล้าย ๆ
กับว่าท่านคงจะมีอะไรหลายอย่าง ที่ท่านอยากจะ
ถาม เลยอยากจะพูดให้มันน้อยที่สุดเพื่อเปิดโอกาส
ให้ท่านถาม เพราะหัวข้อมันก็บอกอยู่แล้วว่าเกิดมา
ทำไม คือท่านมีความสงสัยว่าจะต้องถามแน่ เกิด
มาทำไม ถึงรู้ไปก็คงช่วยอะไรไม่ได้แล้ว เพราะ
ว่าเกิดมาแล้ว ก็ไม่มีโอกาสที่จะเลือกอีกว่าเกิดหรือ
ไม่เกิด ท่านก็คงทราบนะฮะ เมื่อท่านศึกษาไป
หรือบางท่านก็ทราบมากกว่าผมเสียด้วยซ้ำ ผม
ขอเรียนออกตัวนะที่นี้ว่า ในทางพระศาสนา
ผมไม่ได้เรียนอะไรเป็นชั้นเป็นอัน ไม่ได้จบปรีดี
ไม่ได้เป็นมหาอย่างที่เค้าว่า ถึงแม้บางคนจะตีให้

คัดมาจาก เอกสารเลขที่ ๒๖ ของชมรมส่งเสริมสมรรถภาพจิต สำนักงาน ก.พ. ๑๕ มี.ค. ๒๕ บรรยายโดย พ.อ.กาลอง
ศรีเมือง ถอดเทปโดย ณรงค์ชัย ฉายสุขเกษม

เป็นสมภารก็ตาม ก็ไม่ได้มีความรู้ทางนี้เลย ก็ได้แต่ปฏิบัติพระกรรมได้แต่ปฏิบัติเท่านั้น ท่านที่เรียนปริยัติสูงๆ ก็คงจะทราบว่า คนเราเมื่อตายไปแล้วก็มีอยู่ ๒ อย่างพระกรรม ๑. เกิด ๒. ไม่เกิด ไม่เกิดนั้นก็แสดงว่าท่านได้ทำอะไร ท่านหมดสิ้นแล้ว หลุดพ้นแล้ว ถึงได้ไม่เกิด เพราะฉะนั้นคำตอบมีอยู่ ๒ อย่าง คือ เกิดกับไม่เกิดพระกรรม ต่อคำถามที่ว่าเกิดมาทำไม ในเมื่อมันเกิดขึ้นมาแล้ว ก็ควรจะเปลี่ยนคำถามเป็นว่า เกิดมาแล้วทำอะไร ถ้าเป็นท่านที่ไม่ได้อยู่ในชมรมส่งเสริมสมรรถภาพจิตนี้ ก็คงจะคิดไปต่างๆ นานาว่า เกิดมาแล้วก็กินสุข ต้มแซ่พ ก็แสวงหาเงิน หาทอง หาลาภ หายศ อันนั้นก็หมดแล้ว ซึ่งคนที่คิดแบบนี้ พระพุทธองค์ตรัสเอาไว้ว่า เป็นโลกบุตรและโลกสตรี คือ บุตรและสตรีที่เกิดมาเสียเปล่า พระบางวัดท่านก็บอกว่า ท่านพูดไว้หนักพระกรรม ผมขอยกมาอ้างอิงนิดๆ ท่านบอกว่า คนที่ตั้งหน้าตั้งตาเกิดมาแล้วก็กินสุข ต้มแซ่พ กอบโกย จะโดยสุจริตหรือทุจริตก็ตามแต่ ยิ่งทุจริตยิ่งไปกันใหญ่ ท่านถือว่าคนต่างๆ เหล่านี้ ไม่ว่าจะเพศหญิงหรือเพศชายนั้นเป็นโลกบุตร เป็นโลกสตรี เกิดมาเสียเปล่า หรือเท่ากับว่า แย่งอะไรต่อมิอะไรเกิดพระกรรม แทนที่อะไรต่อมิอะไรมันจะเกิดมาเรากับมาแย่งมันเกิดเสีย คือไม่ก่อให้เกิดผลดีอะไรแก่โลกเลย เพราะฉะนั้นคำตอบที่ว่าเกิดมาทำไม นั้น ก็เกิดมาเพื่อยกระดับจิตวิญญาณ เกิดมาเพื่อทำความดี หลายท่าน ก็อาจจะมีความคิดโต้แย้ง

พระกรรม ก็ไอ้ที่กอบโกย จะโดยสุจริตหรือทุจริตก็ตามแต่ นั่นเขาก็ทำความดี และเราก็มักจะพูดกันอยู่เสมอว่า ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน เพราะฉะนั้นคนที่กอบโกยนะเขาก็มีผลงานเหมือนกัน มีดีกรบบ้านช่องใหญ่โต ส่งลูกไปเรียนเมืองนอกเมืองนา สามารถมีโน่นมีนี่ ให้กับตัวเองและครอบครัว อันนั้นไม่ถูกพระกรรม จะจัดว่าค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน ต้องเติมอีกนิดหนึ่งพระกรรม อยู่ที่ผลของงานเพื่อสังคมพระกรรม ไม่ใช่เพื่อตัวเอง, เพื่อตัวเองใครๆ ก็ทำได้ เอาแต่ตั้งหน้าตั้งตากอบโกยไม่ก็มากน้อย ก็อาจารย์รวยขึ้นมา เพราะฉะนั้นเกิดมาทำไม ก็คือเกิดมาเพื่อยกระดับจิตวิญญาณ เกิดมาเพื่อทำความดี ทำความดีจะทำอย่างไรละทำความดี ใครๆ ก็บอกว่าทำความดีทั้งนั้น ในฐานะที่เราเป็นพุทธศาสนิกชนเมื่อเราเรียนไปแล้วเราทราบโดยแน่ชัดว่า ความดีก็คือ การทำตามรอยพระพุทธองค์ พระองค์ทรงสอนไว้ว่าอะไรทรงสอนเน้นเรื่องศีลครบ ท่านเน้นหนักเน้นหนาพระกรรมเรื่องศีล และอย่างที่หลายๆ คนพูด และอย่างที่ผมได้ เคยไป พูดแล้ว ใน หลายแห่ง หลายต่อหลายคนไม่ใช่พวกท่านพระกรรม ที่ไปวัด พระท่านให้ศีล ให้ศีลเสร็จ ก็รับศีล รับศีลเสร็จก็คืนศีลกันตรงนั้น กลับออกมาไม่มีอะไรติดออกมาเลย ถือเสียว่าศีล เป็นเรื่องของพระขององค์เจ้า แต่แท้ที่จริงแล้ว พระพุทธศาสนานั้น มิได้มีไว้เพื่อพระสงฆ์ มิได้มีไว้เพื่อคนที่โกนศีรษะ พระองค์

ทรงฝากไว้กับพุทธบริษัท ๔ แขนงนะครับ มี ภิกษุ
ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เพราะฉะนั้น ท่านทรง
เน้นนักหนาว่า การจะสืบต่อพระศาสนาพุทธนี้
คนจะต้องรักษาศีล จะต้องยึดมั่นในศีลนะครับ แต่
เราก็ไม่ได้ยึดมั่นกันเลยนะครับ ศีล ๑, ๒, ๓, ๔, ๕,
เราก็อาจจะท่องได้ อาจจะชี้แจงเด็กๆ ได้ แต่ตัว
เราเอง เราทำหรือเปล่า โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้อยู่
ในชมรมนี้ ถ้าคุณไปตามเค้าว่า นับตั้งแต่วันที่
ออกรับราชการ จนกระทั่งถึงวันนี้มีอะไรบ้างที่
แสดงให้เห็นว่า ได้ยกระดับจิตวิญญาณ มีอะไร
บ้างที่ได้ทำความดีมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะที่ออก
รับราชการใหม่ๆ อาจจะไม่มียะไรเลยนะครับ เค้า
อาจจะสะสมในเรื่องวัตถุ แต่ว่าในเรื่องจิตใจนั้น
อาจจะไม่มีอะไรดีขึ้นมาเลย เพราะฉะนั้นก็เป็น
เรื่องน่าคิดว่า เราน่าจะถามตัวเอง แบบที่ท่านตั้ง
หัวข้อไว้ว่า เกิดมาทำไม เมื่อเรารู้โดยแน่ชัดแล้ว
ว่า เกิดมาทำไม เราก็มุ่งไปสู่จุดนั้นไปสู่จุดซึ่งจะ
ทำให้เรานี้มีความทุกข์น้อยลงน้อยลง และสังคม
ก็จะร่วมเย็นมากขึ้น ที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้นั้น
ทรงเน้นไว้ในปัจฉิมโอวาท ซึ่งทุกคนก็ทราบ
นะครับ ท่านทรงตรัสเอาไว้ก่อนที่จะปรินิพพาน
คำพูดของคนเรานี้ เมื่อคนจะตายนี้ เค้าถึงว่าเป็น
คำพูดที่ศักดิ์สิทธิ์ ถือว่าเป็นคำพูดที่มีความสำคัญ
มาก เพราะคนก่อนจะตายนี้ อะไรๆ มันก็ไม่
สมประกอบนะครับ ค่อยๆ กลับออกมาเป็นข้อ
ความ มาเป็นวรรค เป็นตอน กว่าจะได้แต่ละวรรค

แต่ละตอนก็คงยากนะครับ ท่านทรงตรัสเอาไว้ว่า
สังขารทั้งหลายย่อมเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา พวก
เธอทั้งหลายจะยังประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน ให้
ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด เพราะฉะนั้น
ทุกท่านจะต้องเตือนตัวเองอยู่เสมอนะครับว่า การ
ปฏิบัติธรรมที่ท่าน ปฏิบัติไปนี้ ถึงพร้อมด้วย
ประโยชน์ตน ประโยชน์ท่านหรือเปล่า ทำ
ประโยชน์ตนมุ่งไปสู่ประโยชน์ท่านหรือเปล่า หรือ
ว่าอาจจะเกิดประโยชน์บ้างเล็กน้อย เกิดความสุข
ใจ เกิดความซาบซึ้ง เกิดความสงบขึ้นมา แต่ว่า
ประโยชน์คนข้างเคียง สังคมข้างเคียง ไม่ได้รับ
อะไรเลย ถ้าเช่นนั้น ก็ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์
ของพระพุทธองค์นะครับ เพราะฉะนั้นจะต้องก่อ
ให้เกิดประโยชน์เพื่อมุ่งไปสู่ประโยชน์ท่าน เพื่อ
ทำประโยชน์ท่านให้ได้นะครับ ท่านก็ได้ศึกษา
อบรมมาแล้ว ตามตารางที่ผมเห็นนะครับ ก็คงจะ
มีหลายท่าน ที่มาเสนอความคิด ความเห็นว่า การ
ปฏิบัติตามรอยพระพุทธองค์ การปฏิบัติธรรมะที่ถูก
ที่ต่อนั้นเป็นอย่างไร ก็ยังมีอีกนะครับ จะหาว่า
เอามะพร้าวมาขายสวนก็ต้องเอา เพราะในบางครั้ง
ในบางแห่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานครนี้
มะพร้าวมันหายากนะครับ เพราะสวนเค้าไม่ปลูก
กันแล้ว เค้าหันไปทำสวนอาหารกัน เพราะฉะนั้น
บางครั้งก็มีความจำเป็นที่จะต้องเอามะพร้าว มาขาย
สวนอยู่ดี พระพุทธองค์มีบทแยกธรรมะแย่งกัน
ว่า เราจะดูว่าธรรมะไหนเป็นธรรมแก่กันทั้งของ

มีของในตู้
บ้านคุณ

พระพุทธองค์นั้น ก็ต้องถือบทที่ว่าธรรมใดเป็นไป เพื่อความไม่สะสม ธรรมใดเป็นไปเพื่อความเป็นผู้ เลี้ยงง่าย ธรรมะนั้นเป็นของตถาคต ถ้าธรรมอะไร ที่เป็นไป เพื่อความ สะสม หรือเป็นอะไรต่อมิอะไรที่ ตรงข้ามกับที่ผมยกมาแล้วนี้ ไม่ใช่ของพระพุทธ- องค์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นท่านจะไปวัดไหนก็ตาม ท่านจะไปดูพระ หลักในการดูง่าย ๆ ว่าพระแท้หรือ พระเทียม ก็โดยเอาธรรมข้อนั้นมาจำ จำง่าย ๆ ก็ คือว่า ธรรมใดเป็นไปเพื่อความไม่สะสม ธรรมนั้น เป็นของตถาคต ถ้าเป็นไปด้วยความสะสมนั้นไม่ใช่ ธรรมแท้ของตถาคต เพราะฉะนั้นในฐานะที่ท่าน เป็นสมาชิกของชมรมส่งเสริมสมรรถภาพจิต ท่าน จะต้องรู้ซึ่งในเรื่องนี้ด้วยนะครับ และอย่างที่ผมเรียน ให้ทราบ นะครับว่า เรา จะต้อง ยึดถือคำ สั่งสอน ของ พระพุทธองค์ที่แท้จริง ท่านเน้นเรื่องปฏิบัตินะครับ ท่านเน้นเรื่องศีล เพราะฉะนั้น มันไม่ยาก และ มันก็ไม่ง่ายถ้าใจเราไม่แข็งพอ 'ถ้าจะถือศีลเพียง ๑ ถึง ๕ นี้ หรือให้ถึง ๑๐ ก็รู้สึกจะยากพอสมควร แต่มันจะเกิดประโยชน์อย่างมากมายทีเดียว นะครับ ทั้งแก่ตนเองและแก่สังคม ชีวิตเรานี้ ก็อย่างที่หลาย ท่านทราบนะครับ มันน้อยนิดเหลือเกิน มันสั้น เหลือเกิน เปรียบเสมือนเกลียวคลื่นเดี่ยวเดียวมันก็ หายไปแล้ว พระพุทธองค์ก็ทรงตรัสเอาไว้ว่า ชีวิต มนุษย์นั้นน้อยนิด เปรียบ ประดุจกับน้ำใน รอยเท้าโค เมื่อถูกแสงอาทิตย์ ก็นับว่าแต่เหือดแห้งไป เพราะ ฉะนั้นท่านได้มาสู่ทางที่ถูกแล้ว ท่านได้รู้แล้วว่า ชีวิตของท่านนั้น มันอาจจะไม่ยืนยาวมากมายนัก

แต่ท่านก็ได้มาถูกทาง ก็คือ หันมาปฏิบัติตามรอยพระ ยุคของพระองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เป็นเรื่องที่ นำยินดี เป็นเรื่องที่ถูกที่ต้องแล้ว ก็อยากจะขอให้ ท่านได้ปฏิบัติและได้ทำให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป การถือศีล นั้น การถือศีล ๑ ถึง ๕ นั้น ต้องเข้าไปถึงจุด นะครับ ยกตัวอย่าง ไม่ใช่ผมจะมารณรงค์ หรือ ไม่ใช่ผมไปเจอหน้าใครก็ไปชักชวนเค้าเสียทั้งหมด ก็ไม่ใช่ นะครับ อย่างศีลข้อที่ ๑ นี้ ถ้าท่านนั่งสงบ แล้วก็แผ่เมตตาไปว่าสัตว์ทั้งหลายที่เป็น เพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันหมดทั้งสิ้น จงเป็นสุขเป็น สุขเถิดอย่ามีเวรแก่กันและกันเลย จงเป็นสุขเป็น สุขเถิดอย่าเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย จงเป็นสุข เป็นสุขเถิดอย่ามีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย จงมี แต่ความสุขกายสุขใจและรักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัย ทั้งสิ้นเถิด ท่านได้พูดไปแล้ว พูดมากมายทีเดียว พูดตามที่ใคร ๆ เค้าพูด เสร็จแล้วท่านก็ไปกินเค้า กินเค้า เอากินเค้าเอา กินลูกเค้า กินเมียเค้า กิน พ่อเค้า กินแม่เค้า อย่างที่ผมเรียนให้ทราบแล้ว นะครับ เพราะฉะนั้นท่านก็เป็นคนซึ่งนอกจากผิด ศีลข้อที่ ๑ ไม่มีเมตตาแล้ว ยังผิดศีลข้อที่ ๔ อีก ท่านเป็นยอดโกหก เป็นนักมรยาชั้นยอดของโลก ปากก็บอกว่า สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่เจ็บตาย เสร็จแล้วท่านก็กินเค้าเอา กินเค้าเอา กินเลือดกินเนื้อ กินไปหมดทุกอย่าง เพราะฉะนั้น ผมก็มาเรียนเสนอแนะว่า ถ้าถือศีลข้อที่ ๑ ถึง ๑๐ แล้ว นอกจากว่าเราจะไม่ฆ่าเค้าแล้ว เราต้องไม่ ส่งเสริมให้เค้าฆ่าด้วย เพราะการที่เราเป็นคนกิน

นั้น ก็เท่ากับเรากำหนดจำนวนให้เค้าฆ่า เค้าฆ่าสัตว์วันละ ๑๐๐ ตัว ถ้าเรายังกินอยู่ตามจำนวนนั้น วันละ ๑๐๐ ตัว รวมๆ กันหลาย ๆ คน เค้าก็ต้องฆ่าอีกจำนวนนั้น ถ้าเราลดจำนวนกินลง ไม่มีนายทุนที่ไหนเค้าบ่นบอกแตกที่จะว่า ไปเลี้ยงสัตว์มาเยอะๆ เอาสัตว์เค้ามาฆ่า ฆ่าเสร็จแล้วเหลือก็เอาไปฝังดิน ไม่มีนะครับ เพราะฉะนั้นเราก็มีส่วนเหมือนกัน ที่ช่วยให้เค้าฆ่าสัตว์อันนี้ บางท่านอาจจะยอมรับไม่ได้ แต่ขอได้โปรดฟังข้อเสนอนะ ผมมาวันนี้ไม่ได้มาบังคับให้ท่านทำอย่างนั้นอย่างนี้ มาเพื่อเรียนเสนอแนะว่าที่พูดมานี้มันถูกมันต้องไหม นะครับ ตราบใดที่ท่านยังแม่เมตตาอยู่ แล้วท่านก็กินเค้าเอาเค้าเอานี้ ผมคิดว่ามันไม่ถูกไม่ตองนะครับ แล้วก็อีกหลายต่อหลายท่านที่เดียว ซึ่งมีจิตเมตตาอันนี้ก็น่าสรรเสริญ ซึ่งท่านรวมกันไปซื้อสัตว์ที่เค้ากำลังจะฆ่าออกมาจากโรงฆ่า เพราะว่าท่านนี้ได้เข้าไปถึงศีลข้อที่ ๑ เข้าไปถึงจิตแล้ว คือมีจิตเมตตา นอกจากจะไม่ฆ่าแล้ว ก็พยายามที่จะช่วยชีวิตสัตว์ไม่ให้ถูกฆ่า ก็เป็นเรื่องที่น่าอนุโมทนา แต่ว่าท่านยังไม่ได้ทำเป็นหมดเป็นสิ้น คือ ท่านไปซื้อ ชีวิตที่ ๑ ที่ ๒ มาอย่าง ที่ผมเรียนให้ทราบแล้ว เค้าก็จะฆ่าเท่ากับจำนวนคนกิน ชีวิตที่ ๑๐๑, ๑๐๒ มันก็ช่วย มันจะต้องถูกฆ่า เพราะฉะนั้นท่านไม่ได้ช่วยอะไรมันขึ้นมาเลย ถ้าท่านได้กรุณาทำอย่างที่ผมเสนอแนะ ท่านคนหนึ่งนั้นก็

จะได้ช่วยชีวิตสัตว์เป็นแสน อย่างที่ผมเคยเรียนไปแล้ว ถ้าท่านกินมันตั้งแต่ท่านจำความได้ จนกระทั่งท่านถึงอายุ ๖๐ ท่านจะกินบรรดาสัตว์ทั้งหลายไม่ว่าสัตว์บก หรือสัตว์อะไรก็ตาม ๒ แสนกับ ๓ พันชีวิต เพราะฉะนั้น ถ้าท่านเลิกได้ซักคน หรือผมมาวันนี้ เผอิญโชคดีมีคนเห็นคล้อยด้วยสักคน ๒ คน ก็เท่ากับว่าผมเป็นมหาเศรษฐี ซึ่งไม่มีเศรษฐีคนไหนที่จะมีเงิน มีทอง หรือตั้งหน้าตั้งตาไปซื้อสัตว์ปล่อยตั้ง ๒ แสนกับ ๓ พันชีวิต ผมก็มาเรียนสิ่งละอันพันละน้อย ให้ท่านทราบว่าที่เราเกิดมานี้ เกิดมาทำไม เกิดมาเพื่อทำความดี เกิดมาเพื่อยกระดับจิตวิญญาณ ทำความดีนั้น ทำอย่างไรทำความดีโดยเจริญรอยตามพระพุทธองค์ พระพุทธองค์เดินจากความมีทุกอย่างไปสู่ความไม่มีทีละน้อยทีละน้อย ท่านทำมากที่สุด แต่ว่าใช้เพื่อตัวเองให้น้อย ที่เหลือนั้นก็เป็ผลแก่สังคม เพราะฉะนั้นเราน่าจะทำอย่างนี้บ้าง ถ้าเราทำอย่างนี้ประการแรกที่เราจะได้เห็นในโลกนี้ ในขณะที่เรายังมีชีวิตอยู่ก็คือ สังคมนั้นจะมีความสงบร่มเย็นขึ้นนะครับ เพราะว่า ปัญหาทุกปัญหาถ้าเราสืบสาวดูให้ดี มันเกิดขึ้นมาจากเพราะเราไม่ได้ทำความดี เพราะเราไม่ได้ยกระดับจิตวิญญาณ เพราะเราไม่ได้ดำเนินรอยตามพระพุทธองค์ ถ้าเราได้ทำสิ่งางๆ เหล่านั้นแล้ว โลกมนุษย์ก็จะดีกว่านี้แน่ะครับ ผมขออนุญาตจบไว้เพียงเท่านี้ ๑๖

**แนวทางใน
การบริหารงาน
บุคคลสำหรับ
ข้าราชการครู
ตามพระราช-
บัญญัติระเบียบ
ข้าราชการครู
พ.ศ. ๒๕๒๓**

โดย ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์*

— ๑ —

ความนำ

นับ ตั้งแต่ การ ประกาศใช้ พระราช บัญญัติ
ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ออกมาแล้ว
การดำเนินการ บริหารงาน บุคคล สำหรับ ข้าราชการ

ครูได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลายประการ และ
แม้ว่า หลักการ สำคัญ ได้ปรากฏ ในกฎหมายดังกล่าว
ชัดเจนพอสมควรก็ตาม แต่ก็มีผู้สงสัยอยู่เสมอ แม้
แต่หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลเอง บท
ความนี้ จะได้กล่าวถึงสาระสำคัญในประการต่าง ๆ ที่
เกี่ยวกับการ บริหารงานบุคคล ของข้าราชการครู อัน

*ผู้อำนวยการกองการบริหารงานบุคคล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.)

เป็นการทบทวน และ ซ้อมความเข้าใจกับท่านผู้อ่าน และผู้บริหารงานบุคคลไปด้วย

และ ก่อนที่จะทำความเข้าใจถึงสาระสำคัญ ของการบริหารงานบุคคลของ ข้าราชการครุ นั้นใคร่ ขอพูดถึงระบบพื้นฐานใน การบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูเสียก่อน คือ

ประการแรก คำว่า ข้าราชการครูตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้น หมายถึงข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด มิใช่หมายถึงเฉพาะข้าราชการครูของสำนักงาน คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติเท่านั้น แต่ก็ไม่รวมครูเทศบาลและครูของ กทม.

อย่างไรก็ตาม ถ้ามองในด้านจำนวนแล้ว ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ จะเป็นข้าราชการกลุ่มใหญ่ที่สุด คือมีประมาณ ๔ แสนคนในปัจจุบัน

ประการที่สอง ในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูนี้ มี ก.ค. หรือคณะกรรมการ ข้าราชการครู เป็นองค์การกลางในการบริหารงานบุคคลในทำนองเดียวกับ ก.พ. ก.ม. ก.ค. หรือองค์การกลางในการบริหารงานบุคคลอื่น ๆ

ประการที่สาม การบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้น ยึดหลักของกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนอยู่ โดยกำหนดไว้ในมาตรา ๕ ของกฎหมายดังกล่าวว่า _ ให้

กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วน ที่เกี่ยวกับ ข้าราชการ พลเรือน สามัญมา บังคับแก่ข้าราชการครูโดยอนุโลม เว้นแต่ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น _ และในมาตราเดียวกันในวรรคสอง ได้กล่าวต่อไปว่า ในกรณีที่นำกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้ตาม วรรคหนึ่งให้ บรรดาอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ค. และในกรณีที่กฎหมายว่า ด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดให้ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. หรือ ระเบียบในกรณีนั้นให้ ก.ค. ออกกฎ ก.ค. หรือ ระเบียบแทน

ประการที่สี่ แม้ว่าการบริหารงานบุคคล ในหลักทั่วไปนั้น อนุโลมใช้ตามกฎหมายระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ก็ตาม ในส่วนที่กำหนดไว้ สำหรับข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้น มีหลายเรื่อง คือ

- เกี่ยวกับตำแหน่งและการกำหนดตำแหน่ง
- เกี่ยวกับการให้ได้รับเงินเดือน
- เกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง
- เกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- เรื่องอื่น ๆ นอกจากนี้ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน โดย ก.ค. ทำหน้าที่ ก.พ. ดังกล่าวแล้ว

ประการที่ห้า โดยที่การบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูนั้น ได้ดำเนินการมาเป็นเวลา

ชำนาญแล้ว มิใช่เพียงจะมีเมื่อมีการใช้บังคับพระ-
บัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ เท่านั้น หากแต่เดิมเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมีพระราช
กฤษฎีกาว่าด้วย ระเบียบ ข้าราชการครู บริหาร งาน
บุคคลสำหรับข้าราชการครูเป็นการเฉพาะ และมี
คุรุสภาทำหน้าที่แทน ก.พ. ครั้นเมื่อได้ออกพระ-
ราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ก็
เท่ากับ กำหนดหลักการ ใน พระราชกฤษฎีกา ไว้ใน
พระราชบัญญัติและมี ก.ค. เป็นองค์การกลางในการ
บริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู แยกจาก
คุรุสภา แต่เพื่อมิให้กระทบกระเทือนในการ
ดำเนินการ บริหารงาน บุคคล สำหรับ ข้าราชการครู
ใน ระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชกฤษฎีกา กฎ ก.ค.
หรือระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๖๒ แห่ง
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓
จึงกำหนดไว้ว่า “ให้นำพระราชกฤษฎีกา กฎ-
กระทรวง กฏ ก.พ กฏ ก.จ. หรือมติคณะ
รัฐมนตรี มติ ก.พ. มติ ก.จ. ข้อบังคับ ระเบียบ
ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้อยู่เดิม มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม” ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าหาก ก.ค. มิได้
กำหนดการบริหารงานบุคคลเป็นอย่างอื่นก็ถือว่าการ
บริหาร งานบุคคล ของข้าราชการครู ก็เป็นไปตามที่
เป็นอยู่เดิม

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการบริหารงาน
บุคคลสำหรับข้าราชการครู มีระเบียบปฏิบัติ และ

แนวทางหลายประการ ก.ค. จึงได้กำหนดเป็นแนว
ทางไว้เพื่อให้กรมและหน่วยงานทางการศึกษาปฏิบัติ
อีกครั้งหนึ่งตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ. ๑๕๐๒
/ว. ๑ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ และ
หนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ. ๑๕๐๒/ว ๕ ลง
วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๔

สาระสำคัญในแต่ละเรื่องนั้น เราจะได้
กล่าวต่อไปนี้

— ๒ —

ตำแหน่งและการกำหนดตำแหน่ง ข้าราชการครู

เกี่ยวกับ ตำแหน่ง และการกำหนดตำแหน่ง
ของข้าราชการครูนั้น มีสาระสำคัญที่จะกล่าวได้
๕ ประการ คือ

๑) ตำแหน่ง

ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ กำหนดไว้ว่า
ตำแหน่งข้าราชการครูมี ๓ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ตำแหน่งผู้สอน หรือ
ตำแหน่งที่มีหน้าที่เป็นผู้สอนในหน่วยงานทางการ
ศึกษา ซึ่งได้แก่ตำแหน่ง ครู ๑, ครู ๒, อาจารย์
๑, อาจารย์ ๒, อาจารย์ ๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์

ประเภทที่ ๒ ตำแหน่งผู้บริหารในสถานศึกษา หรือตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหารและให้การศึกษานในหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ตำแหน่ง ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

ประเภทที่ ๓ ตำแหน่ง ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษานที่ไม่สังกัดโรงเรียน วิทยาลัย หรือสถานศึกษาอย่างอื่น ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ตำแหน่งที่มีชื่อในการบริหารงานต่อไปนี้ สารวัตรนักเรียน นักศึก ศึกษาพิเศษ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการเขต เป็นต้น

๒) การกำหนดเงินเดือนสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู

ตามมาตรา ๓๐ เช่นเดียวกัน กำหนดไว้ว่า ตำแหน่งข้าราชการครูตำแหน่งใดจะได้รับเงินเดือนใน ระดับใดให้เป็นไป ตามที่กำหนดในกฎ ก.ค. แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าขณะนี้ยังไม่มีกฎ ก.ค. ที่ว่าด้วยเรื่องนี้เลย ทางปฏิบัติจึงเป็นไปตามมาตรา ๖๒ ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้น นั่นคือ...“ในระหว่างที่ยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกา กฎ ก.ค. ให้หน้าพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ก.พ. ที่ใช้อยู่เดิมมาบังคับใช้โดยอนุโลม...” นั่นก็หมายความว่า

ว่าเรื่อง ของการกำหนดเงินเดือน สำหรับตำแหน่งข้าราชการครู ก็ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๐ ที่ใช้อยู่เดิมนั่นเอง ทั้งนี้ ก.ค. ได้กำหนดให้ใช้แล้วด้วยตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ. ๑๕๐๒/ว ๑ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๓

๓) การกำหนดตำแหน่งในหน่วยงานทางการศึกษา

การ กำหนดว่า ตำแหน่งข้าราชการครูตำแหน่งใดจะมีในหน่วยงานการศึกษาใด จำนวนเท่าใด และต้องใช้คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งอย่างใดนั้น ตามมาตรา ๓๑ กำหนดไว้ว่าให้เป็นไปตามที่ ก.ค. กำหนด ซึ่งนั่นหมายความว่า ก.ค. เป็นผู้กำหนดตำแหน่งในหน่วยงาน เช่นเดียวกับ ก.พ. ซึ่งกำหนดตำแหน่งในส่วนราชการต่าง ๆ

ในการกำหนดตำแหน่ง ข้าราชการครูของ ก.ค. ดังกล่าวนั้น ตามมาตราดังกล่าวกำหนดไว้ด้วยว่า จะต้องคำนึงถึงลักษณะ หน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงาน นอกจากนั้นสำหรับตำแหน่งข้าราชการครูตามมาตรา ๓๐ (ค) คือตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษานที่ไม่สังกัดโรงเรียน ฯ ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่ง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนด้วย

เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูใน หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เป็นตำแหน่งข้าราชการ

ราชการครุตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้น ในครั้งแรกที่ใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ก็เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ดังกล่าวข้างต้น คือเป็นไปตามที่คุรุสภา กำหนดไว้เดิม ส่วนฐานะของข้าราชการครูตามกฎหมายได้กำหนดไว้ในลักษณะที่ให้เป็นที่ไปโดยอัตโนมัติ ทั้งนี้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๖ คือ

“มาตรา ๖๕ ผู้ใดเป็น ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติที่ใช้บังคับให้ถือว่าผู้นั้นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูตามพระราชบัญญัตินี้...”

“มาตรา ๖๖ ผู้ใดเป็นข้าราชการครูส่วนจังหวัดสามัญ หรือข้าราชการครูส่วนจังหวัดอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับและได้ออมาเป็นข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยการโอนกิจการ บริหารโรงเรียน ประชาบาล ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูตามพระราชบัญญัตินี้”

เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูนี้ นอกจากจะกำหนดไว้ในมาตรา ๓๑ ดังกล่าว ๒๘

แล้ว ยังกำหนดไว้อีกในมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ คือ

“มาตรา ๓๒ ให้ ก.ค. จัดทำมาตรฐาน กำหนดตำแหน่งไว้เป็น บรรทัดฐานในการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูทุกตำแหน่ง

มาตรา ๓๓ กำหนด การ บังคับบัญชาไว้ด้วยว่า ... ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ตำแหน่งใดบังคับบัญชา ข้าราชการครูในหน่วยงานทางการศึกษาใด ในฐานะใด ให้เป็นไปตามที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๔๒ มอบหมายโดยทำเป็นหนังสือ”

สำหรับมาตรฐาน กำหนดตำแหน่งของ ข้าราชการครูนั้น เนื่องจากในระยะนี้ ก.ค. ยังมีได้ จัดทำขึ้นใหม่ ก.ค. จึงได้กำหนดให้ใช้มาตรฐาน กำหนดตำแหน่งเดิมไปพลางก่อน ตามนัยมาตรา ๖๒ ดังกล่าวแล้ว ซึ่งรายละเอียดจะพิจารณาได้จาก หนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ. ๑๕๐๒/ว ๑ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ และที่ ศธ. ๑๕๐๒/ว ๕ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๔ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

๔) การปรับปรุงเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง

เท่าที่กล่าวมานั้นเป็นกรณีที่ ก.ค. จะ ต้องกำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ หรือ เป็นการปรับตำแหน่งครั้งแรก แต่หลังจากนั้นก็อาจ

จะมีการเปลี่ยนแปลงอีกได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๔ กำหนดไว้ว่า “ในกรณีที่ลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงาน ของตำแหน่งข้าราชการครู ตำแหน่งใดที่ ก.ค. กำหนดตามมาตรา ๓๑ เปลี่ยนแปลงไปให้ ก.ค. พิจารณาปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งให้เหมาะสม” นั่นคือ เมื่อลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณ และคุณภาพของงานของตำแหน่งใดเปลี่ยนแปลงไป ก.ค. จะเป็นผู้พิจารณาปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเสียใหม่ให้เหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติ ก.ค. จะกำหนดให้ส่วนราชการต่าง ๆ ขอมมา ซึ่งโดยปกติการปรับปรุงเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งจะมีอยู่ ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ เป็นกรณีที่ขอกำหนดตำแหน่ง ให้เป็นตำแหน่งที่รับเงินเดือนในระดับสูงขึ้น กรณีนี้กรมสามารถ ขอกำหนด ให้เป็น ตำแหน่ง ที่รับเงินเดือนในระดับสูงขึ้นได้ และในปีนี้ ก.ค. ได้กำหนดให้ใช้หลักเกณฑ์เดิมที่ใช้อยู่ ขอกำหนดตำแหน่งไป พลังก่อน กล่าวคือ ถ้าเป็นตำแหน่งผู้สอนให้เป็นไปตามหลักการที่คุรุสภากำหนดไว้เดิม ซึ่งมีสาระสำคัญว่า การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งครู ๑ เป็นครู ๒ ตำแหน่งครู ๒ เป็นอาจารย์ ๑ และ ตำแหน่งอาจารย์ ๑ เป็นอาจารย์ ๒ นั้นให้ผู้มีอำนาจบรรจตามมาตรา ๔๒ ดำเนินการเอง ตามหลักเกณฑ์

ที่ ก.ค. ได้มีมติเพิ่มเติมตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ. ๑๕๐๒/ว ๔ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๒๔ ส่วนการกำหนดตำแหน่งให้เป็นอาจารย์ ๓ ให้เสนอให้ ก.ค. พิจารณาเป็นราย ๆ ไป กรณีตำแหน่งผู้บริหารให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของคุรุสภาเดิมไป พลังก่อน กล่าวคือจะต้องขอให้ ก.ค. กำหนดเป็นราย ๆ ไป สำหรับตำแหน่งศึกษานิเทศก์ก็เช่นเดียวกัน ให้เป็นไปตามที่คุรุสภากำหนดไป พลังก่อน ซึ่งมีสาระสำคัญว่าการปรับปรุงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ให้เป็นศึกษานิเทศก์ ๕ และศึกษานิเทศก์ ๖ ให้ผู้มีอำนาจบรรจุกำหนดตำแหน่งเองได้ และการกำหนดตำแหน่งให้เป็นศึกษานิเทศก์ ๗ หรือสูงกว่านั้น ให้เสนอ ก.ค. พิจารณากำหนด ส่วนตำแหน่งอื่น ๆ ก็ต้องขอกำหนดตำแหน่งต่อ ก.ค. เป็นราย ๆ ไปเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ. ๑๕๐๒/ว ๕ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๔ ดังกล่าว

นอกจากนั้นในปีนี้ ก.ค. ได้มีมติเพิ่มเติมว่า การขอให้ ก.ค. กำหนดตำแหน่งให้รับเงินเดือนในระดับสูงขึ้นดังกล่าวแล้วนั้น ให้เลื่อนระยะเวลาส่งคำขอรวันสุดท้ายจากวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๔ เป็นวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๔

กรณีที่ ๒ เป็นกรณีที่ขอกำหนดตำแหน่งให้รับเงินเดือนในระดับที่ต่ำกว่าเดิม เช่นกรณี

ตำแหน่งอาจารย์ ๒ เป็นตำแหน่งอาจารย์ ๑ หรือให้เป็นตำแหน่งครู ๒ เป็นต้น ซึ่งกรณีนี้หลายกรณีมิใช่เหตุเพราะลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงานเปลี่ยนแปลงไป หากแต่อาจเป็นเพราะเหตุอื่น เช่น การไม่สามารถสรรหาบุคคลในระดับนั้นได้ ก็ขอให้กำหนดระดับตำแหน่งให้รับเงินเดือนที่ต่ำลงได้ ซึ่งในกรณีนี้ก็จะต้องขอให้ ก.ค. กำหนดเช่นเดียวกัน

๕) การกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม

เรื่องของการกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม นั้น เนื่องจากที่ผ่านมา คณะครูสภาได้กำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ตามความจำเป็นและความต้องการในทุก ๆ ปี แต่ไม่ได้ดำเนินการตามแนวของ ก.พ. นก โดยเฉพาะการขอตำแหน่งเพิ่มเติมนั้น หน่วยงานจะขอตำแหน่งก่อนที่จะได้รับอัตราเงินเดือนจากสำนักงบประมาณ หรือภายหลังจากที่ได้รับอัตราเงินเดือนก็ได้ ซึ่งเรื่องนี้ ก.ค. จะได้ทบทวนหลักเกณฑ์และวิธีการต่อไป

ในการกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม นั้น เนื่องจากแต่เดิมครูสภาได้มีมาตรฐานอัตรากำลังไว้แล้วในหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานอัตรากำลังในโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งในระยะแรกนี้

ก.ค. ก็ได้ใช้มาตรฐานอัตรากำลังดังกล่าวนี้ เป็นแนวทางในการกำหนดตำแหน่งในโรงเรียน และในหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

กล่าวโดยสรุป เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง และการกำหนดระดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่ง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตำแหน่งนั้นในขณะนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์เดิมที่ใช้อยู่เป็นสำคัญ แต่ ก.ค. อาจจะมีแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมบ้าง ก็เพื่อความเหมาะสมกับทางปฏิบัติเท่านั้น เช่น กำหนดหลักการเกี่ยวกับ อ.ก.ค. กรม และ อ.ก.ค. จังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย และกำหนดการเลื่อน กำหนดการขอปรับปรุงตำแหน่งสำหรับปีนี้ จากวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๔ เป็น ๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๔

— ๓ —

การให้ข้าราชการครูได้รับเงินเดือน

เกี่ยวกับการให้ได้รับเงินเดือนนี้ จะขอกว่าสาระสำคัญออกเป็น ๒ ประการ คือ

๑) การให้ได้รับเงินเดือนตามตำแหน่ง

แม้ว่ามาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ กำหนดไว้แล้ว

ว่าตำแหน่งข้าราชการครูตำแหน่งใดจะรับเงินเดือนระดับใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.ค. แล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติในการให้รับเงินเดือนนั้นจะเป็นไปตามมาตรา ๓๕ ซึ่งมีสาระสำคัญ ๓ ประการคือ ประการที่ ๑ กำหนดไว้ว่า ข้าราชการครูจะได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งข้าราชการครูผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด จะได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของระดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้น ประการที่ ๒ ในกรณีที่ให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าหรือต่ำกว่าขั้นต่ำหรือสูงกว่าขั้นสูงของเงินเดือน สำหรับตำแหน่งให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ค. ประการที่ ๓ ในกรณีที่ ก.ค. กำหนดให้ตำแหน่งใดได้รับเงินเดือนหลายระดับ เมื่อข้าราชการครูซึ่งดำรงตำแหน่งนั้นได้รับเงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับถัดไปตามที่ ก.พ.กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ มีคำสั่งให้ข้าราชการครู ซึ่งดำรงตำแหน่งนั้นได้รับเงินเดือนในระดับถัดไปนั้น

อย่างไรก็ตามกรณีที่กำหนดให้ข้าราชการได้รับเงินเดือนสูงกว่าหรือต่ำกว่าขั้นต่ำ หรือสูงกว่าขั้นสูงของเงินเดือนสำหรับตำแหน่ง ซึ่งตามกฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ค. นั้น ขณะนี้ ก.ค. ยังไม่ได้ออกกฎ ก.ค. แต่ ก.ค. ได้กำหนดตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ว. ๑ ให้ดำเนินการตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒ และฉบับที่ ๑๒ กล่าวคือ

๑) ข้าราชการพลเรือนผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดให้ได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งระดับนั้น เว้นแต่

- (๑) ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำอยู่แล้ว ให้ได้รับเงินเดือนในอัตราที่ได้รับอยู่
- (๒) ผู้นั้นได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่ง ก.พ. รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งใด ระดับใด และกำหนดเงินเดือนที่ควรรับในขั้นใด ให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนในขั้นที่ ก.พ. กำหนดนั้น
- (๓) ผู้นั้นได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น และ ก.พ. รับรองว่าปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ได้รับเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้นนั้นเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง อธิบดี ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดี อาจปรับให้ได้รับเงินเดือนในขั้นตามที่ ก.พ. อนุมัติได้

(๔) ในกรณีที่ ก.พ. กำหนดเงินเดือนขั้นต้นสำหรับตำแหน่งระดับใดในสายงานใด ไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งสูงกว่าเงินเดือนขั้นต่ำของระดับนั้นให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนในขั้นที่ ก.พ. กำหนดนั้น

(๕) ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ได้รับเงินเดือนในระดับเงินเดือนในอัตราเท่ากับเงินเดือนที่ได้รับอยู่ไปก่อน เว้นแต่ ก.พ. จะได้พิจารณากำหนดเป็นอย่างอื่น

๒) ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับใด ถ้าผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นสูงของระดับนั้นอยู่แล้ว ให้ได้เงินเดือนในอัตราเท่ากับเงินเดือนที่ได้รับอยู่

๓) ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๔๓, มาตรา ๕๒, มาตรา ๕๓, มาตรา ๕๕, มาตรา ๕๖, มาตรา ๕๗, มาตรา ๕๘, มาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๐๔ ให้ได้รับเงินเดือนเท่ากับที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

๔) กรณีอื่น ๆ นอกจากที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. นี้ ให้เสนอ ก.พ. พิจารณาเป็นรายๆ ไป

๒) การให้รับเงินเดือนตามวุฒิที่ได้รับเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น

กรณีเกี่ยวกับการให้ข้าราชการครูได้เงินเดือนนี้ มีอยู่กรณีหนึ่งที่เป็นที่สนใจข้าราชการครูอยู่มากคือ กรณีที่ข้าราชการครูได้รับวุฒิเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น จะมีการขอให้ ก.ค. กำหนดให้รับเงินเดือนตามคุณวุฒิ ซึ่งกรณีนี้ ก.ค. ได้ให้ใช้หลักการที่คุรุสภากำหนดไปพลางก่อน ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ สร ๑๕๐๒/ว ๕ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๔ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น หลักการหรือสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดให้ข้าราชการครูรับเงินเดือนตามคุณวุฒินี้ มีว่าประการที่ ๑ การกำหนดให้ข้าราชการครูผู้ใดได้รับเงินเดือนตามคุณวุฒินั้น จะต้องวุฒิที่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ประการที่ ๒ ผู้นั้นจะต้องได้รับวุฒิมาภายหลังที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่งนั้นแล้ว ประการที่ ๓ การกำหนดให้ข้าราชการครูรับเงินเดือนตามคุณวุฒินี้ ถ้าคุณวุฒิเป็นคุณวุฒิที่ ก.ค. รับรองและได้กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งแล้วให้ผู้นั้นมีอำนาจรับได้ แต่ถ้าเป็นวุฒิที่ ก.ค. ยังมิได้รับรอง หรือมิได้กำหนดไว้

ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งแล้ว ให้เสนอให้ ก.ค. พิจารณาเสียก่อน และประการที่ ๔ ไม่ควรกำหนด เงินเดือนให้ข้าราชการรับเงินเดือนตามวุฒิข้ามปีงบประมาณ สำหรับรายละเอียดนั้น โปรดพิจารณาตาม หนังสือเวียนสำนักงาน ก.ค. ดังกล่าวแล้ว

กล่าวโดยสรุป เรื่องการให้รับเงินเดือนของข้าราชการครุ นั้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ขณะนี้ ก.ค. ได้กำหนดให้ใช้หลักเกณฑ์เดิมทุกประการ แต่เนื่องจากหลักเกณฑ์เดิมนั้นมีรายละเอียดมากมาย เพื่อความสะดวกของกรมและหน่วยงานทางการศึกษาและผู้ปฏิบัติงานบริหารงานบุคคล ขอให้พิจารณาจากหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ ๑๕๐๒/ว ๑ และ ว ๕ ที่ได้กล่าวแล้ว ซึ่งหนังสือดังกล่าวนี้ ได้ระบุไว้ว่าให้ใช้หลักเดิมอะไรบ้าง โดยได้ระบุกฎระเบียบ มติต่างๆ ที่เคยใช้ไว้ทั้งหมด

-๔-

การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็น ข้าราชการครู

การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู จะขอกว่า เป็น ๓ ประการ คือ

๑) การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู

การบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการครูนั้นดำเนินการตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ กำหนดไว้ว่า "การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด ให้บรรจุและแต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติในตำแหน่งนั้น"

กล่าวในสาระสำคัญแล้ว การบรรจุบุคคลเป็นข้าราชการครูนั้นจะต้องดำเนินการโดยวิธีการสอบแข่งขัน แต่อย่างไรก็ตามก็มีข้อยกเว้นอยู่ตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง คือยกเว้นกรณีการบรรจุในกรณีต่อไปนี้ไม่ต้องสอบแข่งขัน คือ

- (๑) การบรรจุโดยวิธีคัดเลือกตามมาตรา ๔๐
- (๒) การบรรจุผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔๑
- (๓) การบรรจุโดยการโอนพนักงานเทศบาล หรือข้าราชการซึ่งมิใช่เป็นข้าราชการครูตามพระราชบัญญัตินี้ เข้าเป็นข้าราชการครูตามมาตรา ๕๐
- (๔) การบรรจุข้าราชการครูกลับจากไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ตามมาตรา ๕๑

- (๕) การบรรจุข้าราชการครูผู้ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ออกจากราชการกลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๕๓
- (๖) การบรรจุข้าราชการครูผู้ซึ่งออกจากราชการกลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๕๔
- (๗) การบรรจุพนักงานเทศบาลหรือข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัตินี้ กลับเข้ารับราชการตามมาตรา ๕๕

๒) การสอบแข่งขัน

การสอบแข่งขัน เพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูนั้น ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ กำหนดให้ ก.ค. เป็นผู้ดำเนินการสอบ แต่ในกรณีที่ ก.ค. เห็นสมควร จะมอบหมายให้ อ.ก.ค. กรม อ.ก.ค. จังหวัด หรือหน่วยงานทางการศึกษา เป็นผู้ดำเนินการสอบก็ได้

สำหรับในปีนี้ ก.พ. ได้มอบหมายให้ อ.ก.ค. กรม อ.ก.ค. จังหวัด และหน่วยงานทางการศึกษาดำเนินการสอบไปแล้ว ส่วนในปีต่อไป ก.ค. อาจดำเนินการสอบร่วมกับ อ.ก.ค. กรม อ.ก.ค. จังหวัด หรือหน่วยงานทางการศึกษาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

ส่วนหลักสูตรและวิธีการสอบต่าง ๆ นั้น ตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม กำหนดไว้ว่า หลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขัน เกณฑ์การตัดสิน การขึ้นบัญชี และการยกเลิกบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ให้เป็นไปตามที่ ก.ค. กำหนด แต่สำหรับในปีนี้ ก.ค. ได้ให้หลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขัน ๆ ตามที่ ก.พ. กำหนด ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว ๑๕ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๑๘ หรือตามที่เคยใช้อยู่นั่นเอง

๓) การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ตามหลักการในการบริหารงานบุคคล จะมีการกำหนดให้ผู้ที่ผ่านการสอบแข่งขัน ต้องผ่านการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อน ซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ก็ได้กำหนดไว้เช่นเดียวกัน โดยปรากฏในมาตรา ๔๓ ว่า ผู้ใดได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา ๓๖ หรือมาตรา ๔๐ ให้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้นเป็นเวลาตามที่กำหนดใน กฎ ก.ค.

การทดลองปฏิบัติหน้าที่นี้ ปรากฏว่าขณะนี้ ก.ค. ยังมีได้กำหนดกฎ ก.ค. แต่อนุโลมใช้กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ที่ว่าด้วยการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพราะฉะนั้นการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ จึงถือปฏิบัติเหมือนกับข้าราชการพลเรือน

กล่าวโดยสรุป การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูดำเนินการโดยวิธีการสอบแข่งขัน ซึ่งการสอบแข่งขันนั้นตามกฎหมายกำหนดให้ ก.ค. เป็นผู้ดำเนินการสอบ แต่กรณีที่ ก.ค. พิจารณาเห็นสมควรจะมอบหมายให้ อ.ก.ค. กรม อ.ก.ค. จังหวัด หรือหน่วยงานทางการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสอบก็ได้ อย่างไรก็ตามการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู ไม่จำเป็นต้องดำเนินการสอบแข่งขันเสมอไป อาจบรรจุได้จากกรณีต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน เช่น โดยวิธีการคัดเลือก วิธีการการบรรจุผู้ทรงคุณวุฒิ บรรจุโดยวิธีการโอน ข้าราชการประเภทอื่นมาบรรจุ เป็นต้น แต่ในกรณีการบรรจุจากการสอบแข่งขัน ตามมาตรา ๓๔ หรือบรรจุโดยวิธีการคัดเลือกตาม มาตรา ๔๐ นั้น จะต้องมีการทดสอบปฏิบัติหน้าที่ ด้วย

-๕-

๕ การแต่งตั้ง

คำว่าแต่งตั้งนั้น มีความหมายกว้างขวาง ซึ่งสามารถกล่าวได้เป็น ๖ กรณี คือ

- ๑) การแต่งตั้งเมื่อบรรจุเป็นข้าราชการครู
- ๒) การย้าย หรือการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในกรมเดียวกัน

๓) การเลื่อนตำแหน่ง หรือการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น

๔) การโอน

๕) การแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่ง

๖) การแต่งตั้งให้ประจำกรม ประจำกอง หรือประจำหน่วยงานทางการศึกษา

เรื่องการแต่งตั้ง จะขอกกล่าวเป็น ๕ ประการ คือ

๑) การแต่งตั้งเมื่อบรรจุ

การแต่งตั้งเมื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ จะต้องเข้ากรณีต่าง ๆ ตามมาตรา ๓๖ คือ ประการแรก จะต้องผ่านการสอบแข่งขันตาม มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง หรือเข้ากรณีตาม มาตรา ๓๖ วรรคสอง ซึ่งจะต้องได้รับการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ก็เป็นไปตามกรณีของการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการดังกล่าวแล้ว ประการที่ ๒ การแต่งตั้งข้าราชการครูให้ดำรงตำแหน่งที่ ก.ค. ยังมีได้กำหนดตาม มาตรา ๓๑ จะกระทำมิได้ ทั้งนี้เป็นไปตาม มาตรา ๔๔ ประการที่สาม ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นตามที่ ก.ค. กำหนดไว้ในมาตรฐาน กำหนดตำแหน่ง หรือได้รับการยกเว้นจาก ก.ค.

กรณีการแต่งตั้งเมื่อบรรจุนี้ หากต่อมาปรากฏภายหลังว่าข้าราชการผู้นั้นขาดคุณสมบัติทั่วไปโดยไม่ได้รับการยกเว้น หรือขาดคุณสมบัติ

เฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น โดยไม่ได้รับอนุมัติจาก ก.ค. ตามมาตรา ๔๕ อยู่ก่อน หรือมักเกิดปัญหาอยู่ก่อนและภายหลังเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเนื่องจากกรณีปัญหานั้น ตามมาตรา ๔๖ กำหนดไว้ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการโดยพลัน แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับจากทางราชการก่อนมีคำสั่งให้ออกนั้น และถ้าการเข้ารับราชการเป็นไปโดยสุจริต ให้ถือว่าการสั่งนั้นเป็นการสั่งให้ออกเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

๒) การย้าย

การย้าย หรือการแต่งตั้งให้ข้าราชการดำรงตำแหน่งอื่นในกรมเดียวกันนั้น มีหลักการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู คือ ประการที่ ๑ จะต้องย้ายไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับเงินเดือนในระดับเดียวกัน ประการที่ ๒ การย้ายข้าราชการครูไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับเงินเดือนในระดับต่ำกว่าเดิม จะต้องขออนุมัติ ก.ค. ก่อน ประการที่ ๓ การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมิได้ดำรงตำแหน่งที่ ก.ค. กำหนดตามมาตรา ๓๑ ไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ ก.ค. กำหนด

มาตรา ๓๑ จะต้องขออนุมัติ ก.ค. ก่อน ประการที่สาม ซึ่งตรงกับหลักการแต่งตั้งโดยทั่วไป คือจะต้องย้ายไปแต่งตั้งในตำแหน่งที่มีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง หรือได้รับอนุมัติให้ยกเว้นจาก ก.ค. ประการที่สี่ ซึ่งเป็นหลักการแต่งตั้งทั่วไปเช่นเดียวกัน คือ จะย้ายไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ ก.ค. ยังมีได้กำหนดมาตรา ๓๑ มิได้

กรณีการย้ายนี้ถ้าหากปรากฏภายหลังว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ตามมาตรา ๕๑ กำหนดไว้ว่าให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๔๒ แต่งตั้งข้าราชการผู้นั้นกลับไปดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนระดับเดียวกันที่ต้องใช้คุณสมบัติเฉพาะที่ข้าราชการผู้นั้นมีอยู่

กรณีการย้ายข้าราชการครูนี้ ครูสภา โดยกำหนดให้มีการย้ายสับเปลี่ยนข้าราชการครูได้ในบางตำแหน่งตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการครูสภา ที่ คส ๐๓๐๑/ว ๑๘ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๒๑ และ คส ๐๓๐๑/ว ๖๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๑ ซึ่ง ก.ค. พิจารณาเห็นสมควรให้ถือปฏิบัติต่อไป ตามหนังสือเวียนของสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ ๑๕๐๒/ว ๕ หนังสือดังกล่าวมีสาระสำคัญว่า ตำแหน่งครู ๑ ครู ๒ และอาจารย์ ๑ ผู้มีอำนาจบรรจุสามารถย้ายสับเปลี่ยนด้วยกันได้พร้อมทั้งให้ผู้

มีอำนาจบรรจุแต่งตั้ง ปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง ให้เหมาะสมกับการย้ายสับเปลี่ยนด้วย และกรณี ตำแหน่ง อื่น ๆ ซึ่งรับเงินเดือนใน ระดับ เดียวกัน สามารถย้ายสับเปลี่ยนกันได้โดยคงตำแหน่งไว้ตาม เดิม

๓) การเลื่อนตำแหน่ง

การเลื่อนให้ข้าราชการครู ขึ้นแต่งตั้งให้ ดำรง ตำแหน่ง ซึ่ง ได้รับ เงินเดือน ใน ระดับ ที่สูงขึ้น หรือเรียกสั้น ๆ ว่า การเลื่อนตำแหน่งนั้นเป็นเรื่อง ที่เป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้ว ว่าหมายถึงเช่นไร กรณี ของข้าราชการครูนั้น ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๔๗ กล่าวคือ มาตรา ๔๗ กำหนดไว้มีสาระสำคัญ ๔ ประการคือ ประการที่ ๑ กำหนดไว้ว่าการเลื่อน ข้าราชการครูขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงิน เดือนในระดับสูงขึ้น ให้เลื่อนและแต่งตั้งจากผู้สอบ แข่งขัน หรือผู้สอบ คัดเลือกเพื่อดำรงตำแหน่งนั้นได้ หรือจากผู้ได้รับการ คัดเลือกเพื่อดำรงตำแหน่งนั้น ประการที่ ๒ กรณีใดจะเลื่อนและแต่งตั้งจากผู้สอบ แข่งขันได้ ผู้สอบคัดเลือกได้ หรือผู้ได้รับการคัด เลือกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด ประ- การที่สาม การสอบแข่งขันเป็นไปตามมาตรา ๓๘ ส่วนการสอบคัดเลือก หรือคัดเลือก ให้ อ.ก.ค. กรม หรือ อ.ก.ค. จังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นผู้ดำเนินการ

ประการที่สี่ หลักสูตรและวิธีการดำเนินการสอบคัด เลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือก เกณฑ์การตัดสิน การขึ้นบัญชี และการยกเลิกบัญชี ผู้สอบคัดเลือกได้ ตลอดจนวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการ คัดเลือกให้เป็นไปตามที่ ก.ค. กำหนด และใน มาตรา ๔๘ ได้กำหนดไว้ด้วยว่าการแต่งตั้งข้าราชการ ครูให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๔๗ สำหรับผู้ สอบแข่งขันได้ให้แต่งตั้ง ตามลำดับที่ในบัญชีผู้สอบ แข่งขันได้ สำหรับผู้สอบคัดเลือกได้ หรือได้รับการ คัดเลือกให้แต่งตั้งได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึง ถึงความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ และ ประวัติการรับราชการ

การเลื่อนตำแหน่งในขณะนี้ ถ้าจะ พิจารณาตามกรณีทั่วไป อาจแบ่งได้เป็น ๒ กรณี คือ การเลื่อนในตำแหน่งว่าง กรณีหนึ่ง การเลื่อน ตำแหน่งที่ขอปรับปรุงตำแหน่งให้เป็นระดับสูงขึ้น

การเลื่อนเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ ว่างนั้น ถ้าหากจะพิจารณาตามแนวทางของคุรุสภา ที่ถือปฏิบัติอยู่แล้วจะมีทางปฏิบัติอยู่ ๓ กรณี คือ ถ้าเป็นตำแหน่งครูผู้สอน นอกจากจะไปสมัครสอบ แข่งขันได้ สำหรับตำแหน่งที่ไม่สูงกว่าระดับ ๓ แล้ว ถ้าจะเลื่อนในตำแหน่งว่าง จะต้องขอให้ ก.ค. อนุมัติ ถ้าเป็นตำแหน่งอื่น ๆ เช่น ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์

ใหญ่ จะเลื่อนได้ก็ต้องขออนุมัติ ก.ค. เท่านั้น สำหรับเรื่องนี้ ก.ค. จะได้รับดำเนินการกำหนดวิธีการให้สะดวกแก่ส่วนราชการต่อไป ขณะนี้กำลังดำเนินการอยู่

ส่วนกรณีการเลื่อนในกรณีการปรับปรุงตำแหน่งนั้น ขณะนี้ ก.ค. ได้กำหนดแนวปฏิบัติไปแล้วตามที่เคยปฏิบัติอยู่สำหรับตำแหน่งผู้สอน ให้ผู้มีอำนาจบรรจุตามมาตรา ๔๒ ปรับปรุงตำแหน่งพร้อมทั้ง คัดเลือกบุคคล ให้ ดำรง ตำแหน่ง ได้เลย กรณีตำแหน่งครู ๑ เป็นครู ๒ ครู ๒ เป็นอาจารย์ ๑ และตำแหน่งอาจารย์ ๑ เป็นอาจารย์ ๒ รวมทั้ง ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ที่ให้ผู้มีอำนาจ บรรจุปรับปรุง ตำแหน่งและคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งได้ กรณีปรับปรุงตำแหน่งให้เป็นศึกษานิเทศก์ ๕ และศึกษานิเทศก์ ๖ ส่วนกรณีอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ของ ครุสภาซึ่ง ก.ค. นำมาใช้ในปัจจุบันนั้น การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง จะต้องได้รับอนุมัติจาก ก.ค. ก่อน ซึ่งในชั้นนี้ ก.ค. จะใช้หลักเกณฑ์นี้ไปพลางก่อน แล้วจะรีบปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

๔) การแต่งตั้งในกรณีอื่น ๆ

การแต่งตั้งในกรณีอื่น ๆ หมายถึง กรณี การโอน การแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่ง การ แต่งตั้งให้ประจำกรม ประจำกอง ประจำหน่วยงาน ทางการศึกษา นั้น เนื่องจากเป็นหลักการทำนองเดียวกันกับการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน ในทาง

ปฏิบัติก็ไม่มีแตกต่างไปจากข้าราชการพลเรือนสามัญ นัก จึงไม่ขอกล่าวในที่นี้

๕) ผู้มีอำนาจในการบรรจุและแต่งตั้ง

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูไว้แตกต่างจากข้าราชการพลเรือนโดยทั่วไป กล่าวคือ ได้กำหนดให้อำนาจแก่องค์กรคณะบุคคลไว้ คือ ให้มี อ.ก.ค. กรม และ อ.ก.ค. จังหวัด เป็นผู้ใช้ อำนาจร่วมกับผู้มีอำนาจในการบรรจุแต่งตั้ง ทั้งนี้ ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒ กล่าวคือ

(๑) การ บรรจุ และ แต่งตั้ง ให้ดำรง ตำแหน่ง ซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ ๑๐ และ ตำแหน่งศาสตราจารย์ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยอนุมัติ ก.ค. เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและเสนอชื่อต่อรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีรายงานนายกรัฐมนตรี เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การ บรรจุ และ แต่งตั้ง ให้ดำรง ตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ ๙ และระดับ ๘ ให้อธิบดีโดยอนุมัติ ก.ค. เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ ๗ และระดับ ๘ ให้อธิบดีโดยอนุมัติ อ.ก.ค. กรม เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๔) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนตั้งแต่ระดับ ๕ ลงมา ให้อธิบดี หรือซึ่งผู้ได้รับมอบหมายจากอธิบดี เป็นผู้มีอำนาจบรรจุและแต่งตั้ง

(๕) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้รับเงินเดือนตั้งแต่ระดับ ๖ ลงมา ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน การประถม ศึกษา จังหวัด หรือสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หรือผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี โดยอนุมัติ อ.ก.ค. จังหวัด เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

สำหรับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร หัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติก่อน เมื่อได้รับความเห็นชอบดังกล่าวแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามวรรคหนึ่งสั่งแต่งตั้งต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าตามกฎหมายจะกำหนดอำนาจในการบรรจุแต่งตั้งไว้ดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ก็มีอยู่บางกรณี ซึ่งตามกฎหมายกำหนดไว้แน่ชัดนัก ก็มีปัญหาอยู่ขณะนี้ว่าจะใช้อำนาจอย่างไร เช่นอำนาจในการกำหนดเงินเดือน ตามคุณวุฒิกรณีข้าราชการครูในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้รับวุฒิสูงขึ้น อำนาจในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๒ (๕) ซึ่งบางคนมีความเข้าใจว่าไม่ต้องเสนอให้ อ.ก.ค. จังหวัดอนุมัติ แต่บางคนเห็นว่าควรที่จะต้องเสนอให้ อ.ก.ค. จังหวัดอนุมัติตามปกติ ซึ่งเรื่องนี้ ก.ค. จะได้พิจารณาวินิจฉัยอีกครั้งหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป การแต่งตั้งข้าราชการครู นั้น หลักเกณฑ์และวิธีการนั้นเป็นไปตามหลักการเดิม แต่ผู้มีอำนาจในการบรรจุแต่งตั้งนั้นได้เปลี่ยนไปจากเดิม เพราะหลักการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้นใช้องค์คณะบุคคลเป็นผู้บริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู

— ๖ —

การบริหารงานบุคคลในเรื่องอื่น ๆ ตามกฎหมาย

การบริหารงานบุคคลอื่นตามกฎหมาย อันได้แก่ การเลื่อนขั้นเงินเดือน วินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ นั้น ตาม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ กำหนดไว้เฉพาะการเลื่อนชั้นเงินเดือนเท่านั้น ซึ่งในหลักการแล้วเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ยกเว้นในเรื่องอำนาจในการสั่งให้เลื่อนชั้นเงินเดือนเท่านั้น ได้เปลี่ยนไปตามความเหมาะสม ทั้งนี้ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๕๔

สำหรับที่เกี่ยวกับ วินัย และการรักษาวินัย การออกจากราชการ การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์ นั้น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้นกำหนดให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ค. อำนาจและหน้าที่ของ อ.ก.พ. กระทรวงและ อ.ก.พ. จังหวัด เป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ค. กรม และ อ.ก.ค. จังหวัดแล้วแต่กรณี และให้อำนาจและหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓

— ๗ —

สรุป

เท่าที่กล่าวมานั้นเป็นแนวทางในสาระสำคัญของการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครู ตาม พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้าราชการ ครู พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่แตกต่างไปจากหลักการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นสำคัญ สำหรับหลักการและรายละเอียดในทางปฏิบัตินั้นมิอาจจะพูดได้ในนี้ เพราะเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาว และท่านผู้สนใจคงจะสามารถศึกษาได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องของสำนักงาน ก.ค. อย่างไรก็ตาม หากกล่าวสรุปในสาระสำคัญแล้ว การบริหารงานบุคคลตาม พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้น ทางปฏิบัติเป็นไปตามแนวเดิมแทบทุกประการ ส่วนที่ ก.ค. จะเปลี่ยนแปลงบ้าง ก็เฉพาะส่วนที่จะ พัฒนา ระบบ บริหารงาน บุคคลให้ดี และมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเท่านั้น และสำหรับในช่วงแรกนี้ โดยที่ ก.ค. มีข้อจำกัดในด้านกำลังคน และทรัพยากร ด้านต่าง ๆ ก็คงจะพัฒนา ระบบบริหารงาน บุคคลได้ ไม่มากนัก การบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู จึงเป็นไปในรูปเดิมเป็นสำคัญ

1 เมษายน วันข้าราชการพลเรือน

ข้าราชการคือบุคคลที่ทำงานให้ประชาชนชื่นใจ

บัญชาสั่งทัก

กฎหมายและระเบียบใหม่

(สำเนา)

ที่ สร ๐๗๐๔/ว ๑

สำนักงาน ก.พ.

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

เรื่อง การเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งถูกลงโทษทางวินัยชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น
เรียน (กระทรวง ทบวง กรม จังหวัด)

ด้วยมีส่วนราชการหลายแห่งหรือไปยัง ก.พ. ว่า ผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนข้าราชการพลเรือน
สามัญซึ่งถูกลงโทษทางวินัยชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้ตั้งแต่เมื่อใด

ก.พ. ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วเห็นว่า การเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ มาตรา ๕๑ บัญญัติ
ถึงกรณีผู้สอบคัดเลือกได้หรือกรณีผู้ได้รับคัดเลือกกว่า ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาแต่งตั้งได้ตามความเหมาะสม
โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ และประวัติการรับราชการ ซึ่งหมายความว่า ในการ
พิจารณาแต่งตั้งนั้น จะต้องคำนึงถึงการรักษาวินัยข้าราชการประกอบด้วย ดังนั้น การเลื่อนข้าราชการ
พลเรือนสามัญ ที่ถูกลงโทษ ทางวินัย ชั้นแต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่งในระดับ ที่สูงขึ้นในระหว่างที่ยังไม่อาจเลื่อน
ขึ้นเงินเดือนให้ข้าราชการดังกล่าวได้ จึงเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย ก.พ. จึงลงมติว่า ผู้บังคับ
บัญชาควรเลื่อนข้าราชการตามปัญหาชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้ตั้งแต่วันที่ผู้บังคับบัญชา
อาจเลื่อนขึ้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการผู้นั้นได้เป็นต้นไป เช่น นาย ก. ตำแหน่งนิติกร ๔ รับเงินเดือน
๕,๒๔๕ บาท ถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๔ เมื่อสอบสวนเสร็จปรากฏ
ว่า ผู้นี้ถูกลงโทษตัดเงินเดือน ๑๐% มีกำหนด ๒ เดือนตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป ผู้บังคับ
บัญชาจึงไม่อาจเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้แก่นาย ก. ได้ ในกรณีเช่นนี้
หากผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนนาย ก. ชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนิติกร ๕ แล้ว ก็อาจส่งเลื่อนได้ตั้งแต่วันที่ ๑
ตุลาคม ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นวันที่อาจเลื่อนขึ้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการผู้นั้นได้เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้จังหวัดและกรมต่างๆ ได้

ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ประวิณ ฒ นคร

(นายประวิณ ฒ นคร)

เลขาธิการ ก.พ.

กองกฎหมายและระเบียบ

โทร. ๒๘๑๔๔๕๑

(สำเนา)

ที่ สร ๐๗๐๔/ว ๒

สำนักงาน ก.พ.

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

เรื่อง การนับเวลาระหว่างไปรับราชการทหารเพื่อประโยชน์ในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น
เรียน (กระทรวง ทบวง กรม จังหวัด)

ด้วยมีส่วนราชการบางแห่งหรือไปยัง ก.พ. ว่า ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด
ต้องออกจากราชการเพื่อไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ตามมาตรา ๑๐๐ แห่ง
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ แล้วต่อมาได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการ
พลเรือนสามัญตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จะนำเวลาระหว่างที่ผู้นั้นไปรับราชการทหารมา
นับเป็นเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อประโยชน์ในการสมัครสอบคัดเลือก หรือรับคัดเลือก
เพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้หรือไม่

ก.พ. ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติให้ผู้ที่จะมีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ในระดับที่สูงขึ้นต้องมีคุณสมบัติตามที่ ก.พ. กำหนด ซึ่ง ก.พ. ได้มีมติกำหนดให้ผู้มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือก
เพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดได้นั้น จะต้องเป็นผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง
และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติว่า ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือน
สามัญตำแหน่งใด ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นตามที่ ก.พ. กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนด

ตำแหน่ง ซึ่งหมายความว่า ผู้ที่จะได้รับคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นก็จะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งด้วย สำหรับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ นั้น ก.พ. ได้จัดทำไว้โดยกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งในระดับสูงว่า ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนั้น จะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ ๒ ประการ คือ

๑. จะต้องเป็นผู้ซึ่งได้ดำรงตำแหน่งในระดับที่ต่ำกว่าหรือตำแหน่งที่ ก.พ. เทียบเท่ามาแล้ว เป็นระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดไว้

๒. จะต้องมิประสบการณื โดยได้ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงานของตำแหน่งนั้น หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดไว้ด้วย

สำหรับหลักเกณฑ์ในประการที่ ๑ นั้น ก.พ. ได้วางไว้โดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในระดับสูงได้ผ่านการรับราชการ ในตำแหน่งที่ต่ำกว่ามานานพอที่จะมีความรู้ความสามารถที่จะทำหน้าที่ในตำแหน่งที่สูงขึ้นได้ การไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารนั้นเป็นการไปรับราชการประเภทหนึ่งอันเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถได้เช่นกัน ก.พ. จึงลงมติให้เพิ่มเติมมาตรฐานกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในประการที่ ๑ ว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร แล้วต่อมาได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้นำเวลาระหว่างที่ผู้นั้นไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารมานับรวมกับเวลาการดำรงตำแหน่งระดับเดิมของข้าราชการผู้นั้นเพื่อประโยชน์ในการสมัครสอบคัดเลือก หรือรับคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดต่าง ๆ ได้ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) ประวีณ ณ นคร
(นายประวีณ ณ นคร)
เลขาธิการ ก.พ.

กองกฎหมายและระเบียบ

โทร. ๒๘๑๙๕๕๑

ที่ สร ๐๒๐๓/ว ๓๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

เรื่อง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับส่งงานในหน้าที่ราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาระเบียบเกี่ยวกับเรื่องนี้

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับส่งงานในหน้าที่ราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ ลงมติรับหลักการแล้วให้ดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอท่านนายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามในระเบียบดังกล่าวแล้ว ดังสำเนาระเบียบที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง/สูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๒๔๒๓๖๐๖

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับส่งงานในหน้าที่ราชการ

พ.ศ. ๒๕๒๔

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบการรับมอบหมายงาน ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่พ้นไป และเจ้าหน้าที่ผู้มารับผิดชอบใหม่ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๖ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับส่งงานในหน้าที่ราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบการรับมอบหมายงาน ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่พ้นไป และเจ้าหน้าที่ผู้มารับผิดชอบใหม่ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๖

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“กระทรวง” หมายความว่ารวมถึง สำนักนายกรัฐมนตรีและทบวงด้วย

“กรม” หมายความว่ารวมถึง ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรมด้วย

“จังหวัด” หมายความว่า จังหวัดในฐานะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค

“ปลัดกระทรวง” หมายความว่า ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและปลัดทบวงด้วย

“รองปลัดกระทรวง” หมายความว่า รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และรองปลัดทบวง
ด้วย

“ผู้ช่วยปลัดกระทรวง” หมายความว่า ผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ช่วยปลัด
ทบวงด้วย

“อธิบดี” หมายความว่าหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรมด้วย

“รองอธิบดี” หมายความว่ารวมถึงรองหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเป็น
กรมด้วย

“ผู้ช่วยอธิบดี” หมายความว่ารวมถึง ผู้ช่วยหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเป็น
กรมด้วย”

“ผู้อำนวยการกอง” หมายความว่ารวมถึง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่
เทียบเท่าผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้ากอง เลขานุการกรม หัวหน้าส่วนราชการประจำเขต คณบดี หัวหน้า
หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณบดี และหัวหน้าภาควิชาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดม
ศึกษาด้วย

“หัวหน้าแผนก” หมายความว่ารวมถึง หัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าหัวหน้า
แผนกด้วย

“หน่วยงาน” หมายความว่า หน่วยงานของกระทรวง กรม ที่ไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการตาม
กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

“ผู้ดำรงตำแหน่ง” หมายความว่ารวมถึง ผู้รักษาราชการแทน ผู้รักษาการแทน และผู้รักษาการ
ในตำแหน่งด้วย ทั้งนี้ เฉพาะการรักษาราชการแทน รักษาการแทน หรือรักษาการในตำแหน่ง ในกรณี
ที่เป็นตำแหน่งว่าง

“ผู้รับตำแหน่งแทน” หมายความว่า ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง และให้หมายความรวมถึง
ผู้ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รักษาราชการแทน ผู้รักษาการแทน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งด้วย ทั้งนี้ เฉพาะ
การรักษาราชการแทน รักษาการแทน หรือรักษาการในตำแหน่งในกรณีที่เป็นตำแหน่งว่าง

“พ้นจากตำแหน่ง” หมายความว่า

- (๑) ออกจากราชการทุกกรณี เว้นแต่กรณีตาย
- (๒) ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นโดยพ้นจากตำแหน่งเดิม
- (๓) ถูกพักราชการ
- (๔) พ้นจากหน้าที่ในตำแหน่งที่ดำรงอยู่เพื่อไปรักษาราชการแทน รักษาการแทน หรือรักษา
การในตำแหน่งอื่น ในกรณีที่เป็นตำแหน่งว่าง

(๕) พ้นจากรักษาราชการแทน รักษาการแทน หรือการรักษาราชการในตำแหน่ง ในกรณีที่เป็นตำแหน่งว่าง

“แผนบริหารงานบุคคล” หมายความว่า แผนดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการวางแผนกำลังคน การสรรหาบุคคลมาบรรจุและแต่งตั้ง การย้ายและสับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ การส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงาน การให้บำเหน็จความชอบ การควบคุมวินัย และการพัฒนาข้าราชการ

ข้อ ๕ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ และข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

ในกรณีที่กระทรวง กรมใดมีเหตุพิเศษซึ่งจะต้องมีระเบียบว่าด้วยการรับส่งงานในหน้าที่ราชการ โดยเฉพาะ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อวางระเบียบว่าด้วยการรับส่งงานในหน้าที่ราชการสำหรับกระทรวง กรม นั้นได้

ข้อ ๖ ให้ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งส่งมอบงานในหน้าที่ในตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

นอกจากกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๑ การรับส่งงานในหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือ มีข้อความระบุว่า ได้รับส่งกันระหว่างผู้ใดกับผู้ใด ในตำแหน่งใด วัน เวลาใด โดยมีพยานรับรองอย่างน้อยสองคน

ข้อ ๗ เอกสารการรับส่งงานในหน้าที่ให้ทำขึ้นเป็นสามฉบับ โดยให้ผู้ส่งและผู้รับยึดถือไว้ฝ่ายละฉบับ ส่วนอีกฉบับหนึ่งให้เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานของทางราชการ

ข้อ ๘ เมื่อมีคำสั่งให้ข้าราชการพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้รับรายงานตามข้อ ๓๔ จัดการให้มีการรับส่งงานในหน้าที่กันโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชากำหนดวันรับส่งงานในหน้าที่ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งทราบคำสั่ง เว้นแต่จะมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นไม่อาจปฏิบัติงานในหน้าที่กันภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งได้ ให้ข้าราชการซึ่งพ้นจากตำแหน่งขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้รับรายงานตามข้อ ๓๔ ขยายเวลาได้ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน ตามความจำเป็น

ในกรณีที่ข้าราชการผู้ใดตายหรือพ้นจากตำแหน่งและไม่สามารถส่งมอบงานได้ หรือในกรณีที่ปรากฏชัดว่าผู้พ้นจากตำแหน่งมีเจตนาหลีกเลี่ยงที่จะไม่ส่งมอบงานภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้รับรายงานตามข้อ ๓๔ แต่งตั้งข้าราชการระดับ ๓ ขึ้นไปคนหนึ่งหลายคน ทำหน้าที่สำรวจงานเพื่อส่งมอบแก่ผู้รับตำแหน่งแทน หรือแก่ผู้รับมอบงานตามข้อ ๓๑ ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๙ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้พิจารณากำหนดตำแหน่งหรือฐานะของส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นกับตำแหน่งหรือส่วนราชการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงพ้นจากตำแหน่ง ให้ส่งงานในหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมายแก่ผู้รับตำแหน่งแทน

ข้อ ๑๑ งานตามข้อ ๑๐ ให้แบ่งเป็นสองส่วน คือ

- (๑) งานเกี่ยวกับการควบคุมราชการประจำของกระทรวง
- (๒) งานเกี่ยวกับราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง

ข้อ ๑๒ การส่งงานตามข้อ ๑๑ (๑) ให้ปฏิบัติดังนี้

- (๑) ชี้แจงให้ผู้รับตำแหน่งแทนทราบนโยบายและแผนงานของกระทรวงโดยสังเขป
- (๒) ส่งมอบงานซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ส่งและผู้รับว่าจะทำหลักฐานการส่งมอบไว้เพียงใด แต่สำหรับงานที่สำคัญซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ต้องทำหลักฐานการส่งมอบไว้เป็นหนังสือ พร้อมทั้งมอบเรื่องราวและเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่ผู้รับตำแหน่งแทนด้วย

ข้อ ๑๓ การส่งงานตามข้อ ๑๑ (๒) ให้ปฏิบัติตามข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีพ้นจากตำแหน่ง ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายแก่ผู้รับตำแหน่งแทน

ข้อ ๑๕ การส่งงานตามข้อ ๑๕ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ส่งมอบงานซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ส่งและผู้รับว่าจะทำหลักฐานการส่งมอบไว้เพียงใด แต่สำหรับงานที่สำคัญซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ต้องทำหลักฐานการส่งมอบไว้เป็นหนังสือพร้อมทั้งมอบเรื่องราวและเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่ผู้รับตำแหน่งแทนด้วย

(๒) ส่งมอบทรัพย์สิน บัญชีลูกหนี้ และบัญชีเจ้าหนี้ของกรม

(๓) แจกยอดเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับรวมทั้งงบประมาณรายจ่ายที่กันไว้เบิกจ่ายเหลือในปี ยอดเงินงบประมาณรายจ่ายที่จ่ายไปแล้วและที่ยังคงเหลืออยู่ ยอดเงินงบประมาณรายจ่ายสำหรับงานหรือโครงการที่ต่อเนื่องมาจากปีก่อน ยอดเงินนอกงบประมาณและเงินอื่นที่มีอยู่ ให้ผู้รับตำแหน่งแทนทราบเป็นหนังสือ

(๔) ชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้รับตำแหน่งแทนทราบโดยสังเขปดังต่อไปนี้

(ก) แผนงานที่สำคัญ ผลการปฏิบัติตามแผนงานและปัญหาที่สำคัญของกรม

(ข) นโยบายพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเจ้าสังกัดหรือคณะรัฐมนตรี

(ค) หน้าที่และความรับผิดชอบของกองต่าง ๆ

(ง) แผนบริหารงานบุคคล อุปนิสัย ความสามารถและความประพฤติของข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองขึ้นไป

การชี้แจงดังกล่าว จะทำเป็นหนังสือหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ส่งมอบ

ข้อ ๑๖ การส่งมอบทรัพย์สินตามข้อ ๑๕ (๒) ให้มีบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ประกอบด้วยบัญชีเงินสดประเภทหนึ่ง และบัญชีทรัพย์สินอื่นอีกประเภทหนึ่ง

บัญชีทรัพย์สินอื่นให้แสดงทรัพย์สินสองประเภท คือทรัพย์สินซึ่งมีไว้เพื่อใช้เองและทรัพย์สินซึ่งมีไว้เพื่อขาย ทั้งนี้ ให้จำแนกประเภทเป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และหลักทรัพย์

สำหรับทรัพย์สินประเภทครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ให้แสดงราคาทรัพย์สินแต่ละรายการไว้ในบัญชีทรัพย์สิน โดยถือตามราคาทุน ถ้าทรัพย์สินนั้นชำรุดเสียหายประการใด ให้หมายเหตุไว้ในบัญชีทรัพย์สินด้วย

ข้อ ๑๗ บัญชีลูกหนี้ตามข้อ ๑๕ (๒) ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับหนี้สินเพียงวันที่ส่งมอบ โดยให้ระบุชื่อลูกหนี้และจำนวนเงินที่เป็นหนี้ ถ้ามีหลักฐานประกอบหนี้ ให้แสดงหลักฐานดังกล่าวให้ครบถ้วน ถ้าสงสัยว่าหนี้รายใดจะเก็บไม่ได้ เพราะเหตุใด ให้หมายเหตุไว้ หนี้รายใดมีหลักประกันก็ให้ระบุไว้ด้วย

ข้อ ๑๘ บัญชีเจ้าหนี้ตามข้อ ๑๕ (๒) ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับหนี้สินเพียงวันที่ส่งมอบ โดยให้ระบุชื่อเจ้าหนี้และจำนวนเงินที่ค้างชำระ ถ้ามีหลักฐานประกอบหนี้ ให้แสดงหลักฐานดังกล่าวให้ครบถ้วน ถ้ามีหลักประกันก็ให้ระบุไว้ด้วย

ข้อ ๑๙ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวงพ้นจากตำแหน่ง ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับ มอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง

ข้อ ๒๐ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดีพ้นจากตำแหน่ง ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดี

ข้อ ๒๑ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้าแผนกพ้นจากตำแหน่ง ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ผู้รับตำแหน่งแทน

ข้อ ๒๒ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายแก่ผู้รับตำแหน่งแทน

ข้อ ๒๓ การส่งงานตามข้อ ๒๒ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ส่งมอบงานซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ส่งและผู้รับว่าจะทำหลักฐานการส่งมอบไว้เพียงใด แต่สำหรับงานที่สำคัญซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ต้องทำหลักฐานการส่งมอบไว้เป็นหนังสือ พร้อมทั้งมอบเรื่องราวและเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่ผู้รับตำแหน่งแทนด้วย

(๒) ส่งมอบทรัพย์สิน บัญชีลูกหนี้ และบัญชีเจ้าหนี้ ของจังหวัด

(๓) แจ้งให้ผู้รับตำแหน่งแทนทราบเป็นหนังสือ ดังต่อไปนี้

(ก) ยอดเงินจัดสรรที่จังหวัดได้รับจากสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

(ข) ยอดเงินอุดหนุนองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นที่ได้รับจัดสรร

(ค) ยอดเงินจัดสรรตาม (ก) และ (ข) ที่จ่ายไปแล้ว และที่ยังคงเหลืออยู่

(ง) ยอดเงินจัดสรรตาม (ก) และ (ข) สำหรับงานหรือโครงการที่ต่อเนื่องมาจากปี

ก่อน

(จ) ยอดเงินนอกงบประมาณและเงินอื่น

(๔) ชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้รับตำแหน่งแทนทราบโดยสังเขปดังต่อไปนี้

(ก) แผนงานที่สำคัญ ผลการปฏิบัติตามแผนงานและปัญหาที่สำคัญของจังหวัด

(ข) นโยบายพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวง กรม หรือคณะรัฐมนตรี

(ค) แผนบริหารงานบุคคล อุปนิสัย ความสามารถ และความประพฤติของข้าราชการ

ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดขึ้นไป

(ง) เรื่องอื่น ๆ ในความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดเท่าที่จำเป็น

การชี้แจงดังกล่าวจะทำเป็นหนังสือหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ส่งมอบ

ข้อ ๒๔ ให้นำข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ มาใช้บังคับแก่การส่งงานในหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยอนุโลม

ข้อ ๒๕ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดพ้นจากตำแหน่งให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ ๒๖ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งปลัดจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่งให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ผู้รับตำแหน่งแทน

สำหรับงานใดที่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ส่งมอบงานนั้นแก่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ ๒๗ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอพ้นจากตำแหน่ง ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ผู้รับตำแหน่งแทน

ข้อ ๒๘ ให้นำข้อ ๒๓ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับแก่การส่งงานในหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งตามข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ โดยอนุโลม

ข้อ ๒๙ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานพ้นจากตำแหน่ง ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ผู้รับตำแหน่งแทน

ข้อ ๓๐ ให้นำข้อ ๑๕ มาใช้บังคับแก่การส่งงานในหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่ง ตามข้อ ๒๙ โดยอนุโลม

ข้อ ๓๑ การส่งงานในหน้าที่ของข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งใดๆ ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๙ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) สำหรับข้าราชการทุกตำแหน่งที่สังกัดแผนก ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่หัวหน้าแผนก

(๒) สำหรับข้าราชการทุกตำแหน่งที่สังกัดกองซึ่งไม่แบ่งเป็นแผนก ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ผู้อำนวยการกอง

(๓) สำหรับข้าราชการทุกตำแหน่งที่สังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี ซึ่งไม่แบ่งเป็นแผนก ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ปลัดกระทรวงหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงมอบหมาย

(๔) สำหรับข้าราชการส่วนภูมิภาคซึ่งประจำอยู่ในส่วนราชการประจำจังหวัด ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ปลัดจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี

(๕) สำหรับข้าราชการส่วนภูมิภาคซึ่งประจำอยู่ในสำนักงานจังหวัด ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่งแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

(๖) สำหรับข้าราชการส่วนภูมิภาคซึ่งประจำอยู่ในส่วนราชการประจำเภอหรือกิ่งอำเภอ ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่ยังพ้นจากตำแหน่ง แก่นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ แล้วแต่กรณี

(๗) สำหรับข้าราชการส่วนภูมิภาคซึ่งประจำอยู่ในสำนักงานอำเภอ ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่พ้นจากตำแหน่งแก่นายอำเภอหรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย

(๘) สำหรับข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงาน ให้ส่งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในขณะที่พ้นจากตำแหน่งแก่หัวหน้าหน่วยงาน

การส่งงานตามข้อนี้ให้ทำเป็นหนังสือ และให้เสนอผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นด้วย

ข้อ ๓๒ นอกจากจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น การส่งมอบงานตามระเบียบนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ส่งและผู้รับว่าจะทำหลักฐานการส่งมอบไว้เพียงใด แต่สำหรับงานที่สำคัญซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ต้องทำหลักฐานการส่งมอบไว้เป็นหนังสือพร้อมทั้งมอบเรื่องราวและเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่ผู้รับตำแหน่งแทนด้วย

ข้อ ๓๓ การส่งมอบงานในหน้าที่ตามระเบียบนี้ ถ้าผู้ส่งมอบมีหน้าที่เก็บรักษาเอกสารหรือทรัพย์สินของทางราชการ ให้ส่งมอบเอกสารหรือทรัพย์สินในความรับผิดชอบแก่ผู้รับตำแหน่งแทน หรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีหน้าที่รับมอบงานในหน้าที่ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้ทำหลักฐานการส่งมอบเป็นหนังสือไว้ด้วย

ข้อ ๓๔ เมื่อได้รับมอบงานในหน้าที่ตามระเบียบนี้แล้ว ให้ผู้รับมอบรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้รับมอบเป็นผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง ให้รายงานต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

(๒) ในกรณีที่ผู้รับมอบเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ให้รายงานต่อปลัดกระทรวง

ถ้าผู้รับมอบเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเป็นกรม ซึ่งขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือไม่สังกัดกระทรวง ให้รายงานต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี

(๓) ในกรณีที่ผู้รับมอบเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง หัวหน้าแผนก หรือหัวหน้าหน่วยงาน ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงอธิบดี

(๔) ในกรณีที่ผู้รับมอบเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หรือนายอำเภอ ให้รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๕) ในกรณีที่ผู้รับมอบเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ให้รายงานต่อนายอำเภอ

ความในข้อนี้ไม่ใช้บังคับแก่การรับมอบงานตามข้อ ๓๑

ข้อ ๓๕ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน บัญชีลูกหนี้ และบัญชีเจ้าหนี้ ซึ่งต้องจัดทำตามระเบียบนี้ ให้ทำตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้กระทรวง กรม และจังหวัดส่งสำเนาบัญชีดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงการคลังและสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินด้วย

ข้อ ๓๖ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

การตีความและวินิจฉัยปัญหาตามวรรคหนึ่ง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะขอความเห็นจากคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

หลักการและเหตุผล

ของระเบียบและหนังสือเวียนที่ออกใหม่

๑. ที่มาของหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๔/ว ๑ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

ตามหลักการใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น กล่าวคือ การพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น มาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความประพฤติและประวัติการรับราชการ ซึ่งตามนัยนี้ย่อมหมายถึงต้องพิจารณาถึงการรักษาวินัยของข้าราชการด้วย และตามข้อเท็จจริง สำนักงาน ก.พ. ได้เคยตอบข้อหารือส่วนราชการต่าง ๆ ไปแล้วว่าผู้ที่ถูกลดขั้นเงินเดือนควรจะเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น เมื่อผู้นั้นอยู่ในเกณฑ์ที่จะเลื่อนขั้นเงินเดือนได้แล้ว ฉะนั้น เพื่อมิให้การดำเนินการทางการบริหารงานบุคคลคลั่งกัน ก.พ. จึงเห็นควรออกหนังสือเวียนชี้แจงแนวทางปฏิบัติเพื่อใช้ประกอบการใช้ดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่ง สูงขึ้น ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๔/ว ๑ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

สาระสำคัญและแนวทางปฏิบัติ

ผู้บังคับบัญชาควรเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งถูกลดโทษทางวินัยขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้ตั้งแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาอาจเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการผู้นั้นได้เป็นต้นไป

กรณีที่ใช้

หนังสือเวียนฉบับนี้ใช้ในกรณี การเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งถูกลดโทษทางวินัยขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นโดย ใช้ควบคู่กับหลักเกณฑ์และแนวทาง ปฏิบัติทั่วไปในการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นด้วย

๒. ที่มาของหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๔/ว ๒ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

เรื่องนี้มีที่มาจากกรณีที่มีผู้เสนอความเห็นผ่านทางหนังสือพิมพ์ว่า ผู้ที่ไปรับราชการทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร (ทหารเกณฑ์) ต้องเสียสิทธิเกี่ยวกับการนับอายุราชการเพื่อใช้ในการ เลื่อนตำแหน่ง ทางราชการจึงควรได้ปรับปรุงกฎเกณฑ์ที่มีอยู่เพื่อมิให้ข้าราชการกรณีนี้ต้องเสียประโยชน์ ซึ่งข้อเท็จจริงมีอยู่ว่าข้าราชการพลเรือนสามัญที่ไปรับราชการทหารจะต้องออกจากราชการ โดยส่วนราชการ จะสงวนตำแหน่งระดับเดิมไว้ให้ หากขอบรรจุกลับภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่พ้นจากราชการทหาร ขณะ เดียวกันตามหลักเกณฑ์นั้นข้าราชการที่จะได้รับเลื่อนตำแหน่งจะต้องรับราชการในตำแหน่งที่ต่ำกว่ามาตาม ระยะเวลาที่ระบุไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งเช่น ๒ ปี เป็นต้น

สาระสำคัญ

ซึ่งหลังจาก ก.พ. พิจารณาปัญหาตามที่มีผู้เสนอมาแล้ว เห็นว่าการไปรับราชการทหาร เป็นทางเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางหนึ่ง จึงได้มีมติตาม ว ๒/๒๕๒๔ ให้นำเวลาระหว่างที่ไปรับ ราชการทหารรวมกับเวลาดำรงตำแหน่งระดับเดิมเพื่อประโยชน์ในการสอบคัดเลือกหรือรับคัดเลือกเพื่อเลื่อน ขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้

ตัวอย่างเช่น นาย ก. ได้รับบรรจุเข้าเป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล ๓ ได้ ๖ เดือน แล้วออกไปรับราชการทหาร ๑ ปี เมื่อพ้นราชการทหารได้กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งระดับเดิมเป็นเวลา ๑ ปี ส่วนราชการเจ้าสังกัดก็ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ งานบุคคล ๔ ซึ่งตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง จะต้องแต่งตั้งจากผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งระดับ ๓ หรือเทียบเท่า มาแล้ว ตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป กรณีนี้ ว ๒/๒๕๒๔ มีผลให้นาย ก. นับเวลาที่ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ เป็น เวลา ๑ ปี ๖ เดือน กับเวลาที่ไปรับราชการทหาร ๑ ปี รวมกันเป็น ๒ ปี ๖ เดือนได้ นาย ก. จึงมี สิทธิสมัครสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล ๔ ครั้งนี้ เป็นต้น

ปัญหาเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือน

ผู้ตอบปัญหาประจำ

สำนักงาน ก.พ.	วันชัย	สันติสุข	กรมบัญชีกลาง	ผาสุขนิษฐ์	ปัทมาพร
	วีระ	ไชยธรรม		สมพงษ์	วัฒนสระ
	ประพาส	ทองศักดิ์			
	สมเกียรติ	ชุมวิสูตร			

การเลื่อนขั้นเงินเดือน

ผู้ถาม : สมาชิก

กระผมมีปัญหาเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัย ดังนี้

นาย ก. ได้ทำผิดวินัยเรื่องแรกถูกลงโทษตัดเงินเดือน ๑๐% มีกำหนด ๒ เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๒๑ ต่อมาได้ทำผิดวินัยเรื่องที่สองและถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๒๒ ซึ่งมีผลทำให้นาย ก. ไม่มีสิทธิ

๕๘

ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๓ (๑ ต.ค. ๒๒) เพราะในรอบปีที่แล้วมาจนถึงวันออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน (๑ ก.ค. ๒๑ — วันออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน) นาย ก. ถูกลงโทษทางวินัย

จึงขอทราบว่า การที่นาย ก. ถูกงดเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้น เป็นเพราะนาย ก. ถูกลงโทษทางวินัยทั้ง ๒ เรื่อง หรือเฉพาะเรื่องแรกเพียงเรื่องเดียว และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๔ (๑ ต.ค. ๒๓) นาย ก. จะมีสิทธิได้เลื่อนขั้นเงินเดือนหรือไม่

ตอบ

โดยที่การลงโทษทางวินัยทั้ง ๒ เรื่อง นาย ก. ได้ถูกลงโทษ ใน ระหว่างรอบปีที่แล้วมาจนถึงวันออก คำสั่ง เลื่อน ชั้น เงินเดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๓ (คือระหว่างวันที่ ๑ ก.ค. ๒๑ — วันออก คำสั่ง เลื่อน ชั้น เงินเดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๓) จึงต้องถือว่ากรณีที่นาย ก. ถูกงดเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๓ (๑ ต.ค. ๒๒) นั้น เป็นเพราะนาย ก. ถูกลงโทษทางวินัยทั้ง ๒ เรื่อง และเมื่อนาย ก. ถูกงดเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๓ เพราะถูกลงโทษทางวินัยทั้ง ๒ เรื่องแล้ว ในรอบปีที่แล้วมาของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๔ (๑ ก.ค. ๒๒ — ๓๐ มิ.ย. ๒๓) แม้ว่านาย ก. จะถูกลงโทษทางวินัยเรื่องที่ ๒ คาบเกี่ยวอยู่ก็ตาม ผู้บังคับบัญชาก็อาจเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๔ (๑ ต.ค. ๒๓) ให้แก่นาย ก. ได้ตามนัยข้อ ๗ (๒) วรรค ๒ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ทั้งนี้ เนื่องจากนาย ก. ได้ถูกงดเลื่อนชั้นเงินเดือนเพราะถูกลงโทษทางวินัยในกรณีที่ ๒ นั้นมาแล้ว

การนับเวลาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ผู้ถาม : ข้าราชการใหม่

ข้าพเจ้า มีความ สงสัย เกี่ยวกับเรื่อง การ นับเวลาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ ๖ เดือน ดังนี้

ตามที่มาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกอบกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๘) บัญญัติให้ผู้สอบแข่งขันได้ที่ได้รับบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นเวลา ๖ เดือนนั้น

ขอทราบว่ ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการยังไม่ครบ ๖ เดือน ถ้าข้าราชการดังกล่าวมีความจำเป็นต้องลา กิจ ลาป่วย ลาดลดบุตร หรือลาไประดมพลหรือทดลองความพร้อม พร้อม จะนับเวลาในระหว่างที่ลา นั้น รวมอยู่ในเวลาเวลาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ ๖ เดือน ด้วยหรือไม่

ตอบ

โดยที่มาตรา ๔๖ วรรค ๑ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกอบกับข้อ ๒ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๘) กำหนดให้ผู้สอบแข่งขันได้หรือผู้ที่ได้รับคัดเลือกซึ่งได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็น ข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด ต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งนั้นเป็นเวลา ๖ เดือนนับแต่วันเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นต้นไป เมื่อข้าราชการซึ่งอยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่

ราชการ ลากิจ ลาป่วย ลาคลอดบุตร หรือลาไป
ระดมพลหรือทดลองความพร้งพร้อมนั้น ในช่วง
เวลาที่ลาไปดังกล่าว ข้าราชการผู้นั้นก็ยังมีฐานะ
เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและดำรงตำแหน่งที่ได้
รับแต่งตั้งอยู่ จึงต้องนำเวลาในระหว่างที่ลานั้นมา
นับรวมเป็นเวลาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วย

การบรรจุกลับจากการไปรับราชการทหาร

ผู้ถาม : ข้าราชการต่างจังหวัด

เนื่องด้วย กระผมมี ข้อข้องใจ ในการขอ บำ-
เหน็จในการปฏิบัติราชการพลเรือนสามัญ เรื่องมี
อยู่ว่า เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๒๐ กระผมเข้ารับ
ราชการ พลเรือนสามัญใน ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ ราช-
ทัณฑ์ ๑ เรือนจำจังหวัดกาฬสินธุ์ จนถึงวันที่ ๓๑
ตุลาคม ๒๕๒๐ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ กระผม
ก็ลาออก จาก ราชการ เพื่อ ไปรับ ราชการ ทหาร กอง
ประจำการ (ทหารเกณฑ์ผลัดที่ ๒) ในระหว่างที่
กระผมรับราชการทหารอยู่นั้นไม่เคยขาดหนี้ราชการ
หรือกระทำความผิดและต้องโทษแต่อย่างใด ส่วน
ตำแหน่งงานราชการพลเรือนสามัญเดิม ผู้บังคับ
บัญชาที่ยังคง สงวนไว้ ให้ กระผม จน กว่า จะ ปลด จาก

ทหารเช่นเดิม เมื่อกระผมรับราชการทหารครบ
กำหนด ๒ ปีแล้ว กระผมได้ไปรายงานตัวกลับเข้า
รับราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งเดิม เมื่อวันที่ ๓
ธันวาคม ๒๕๒๒ จนถึงปัจจุบัน กระผมจึงเรียน
ถามข้อข้องใจ ดังนี้

๑. ระหว่างที่กระผมรับราชการทหาร ๒ ปี
แล้วกลับเข้ารับราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งเดิม
มีสิทธิขอบำเหน็จปีละ ๑ ชั้นได้หรือไม่

๒. จากข้อ ๑. ถ้าขอได้ ตามความในมาตรา
อะไร

๓. จากข้อ ๑. ถ้าขอไม่ได้ ทำไมเพื่อนของ
กระผมซึ่งรับราชการทหารมาด้วยกันจึงขอได้ (เพื่อน
ของกระผมอยู่กรมการปกครอง)

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอความกรุณาได้ตอบ
ให้กระผมหายข้องใจด้วย

ตอบ

เรื่อง การบรรจุผู้ ออกจาก ราชการ พลเรือน
สามัญเพื่อไปรับราชการทหาร (ทหารเกณฑ์) กลับ
เข้ารับราชการนี้ ก.พ. ได้มีมติกำหนดวิธีปฏิบัติไว้
ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๖/ว ๒๐ ลง
วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๑๘ ว่า โดยทั่วๆ ไปแล้วผู้บังคับ
บัญชาจะต้องสั่งบรรจุกลับเข้ามาในตำแหน่งที่สงวน
ไว้ให้ โดยให้ได้รับเงินเดือนเท่ากับที่ได้รับอยู่เดิม

ก่อนออกจากราชการเพื่อไปรับราชการทหาร แต่
ถ้ารายได้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่าควรจะบรรจุ
กลับโดยให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าเดิมไม่เกินปีละ ๑
ขั้น โดยเอาเวลาที่ไปรับราชการทหารเป็นเกณฑ์
คำนวณ ก็ให้ทำได้ เช่น ไปรับราชการทหารเป็น
เวลา ๒ ปี ก็อาจบรรจุกลับโดยให้ได้รับเงินเดือน
สูงกว่าเดิม ๒ ขั้น เป็นต้น แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เกิน
ขั้นสูงของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่จะแต่งตั้งนั้น

สำหรับกรณีของคุณ ถ้าในขณะที่จะออก
คำสั่งบรรจุคุณกลับเข้ารับราชการนั้น ผู้บังคับบัญชา
พิจารณาเห็นว่าคุณควรจะได้รับ การบรรจุกลับโดยให้
ได้รับเงินเดือนสูงกว่าเดิม ๒ ขั้นแล้ว ผู้บังคับบัญชา
ก็อาจดำเนินการดังกล่าวตามนัยหนังสือเวียนข้างต้น
ได้

การเบิกค่ายานพาหนะเดินทาง

ผู้ถาม : สมาชิก เลขที่ ๑๘๗๕

ผมเป็นข้าราชการระดับ ๕ ต้องเดินทางเข้า
กรมเดือนละ ๑—๒ ครั้ง ในการเดินทางต้องเดินทาง
โดยรถยนต์ ประจำทาง ธรรมดา หรือรถ ปรับ อากาศ
ระยะทางจากภูเก็ตถึงกรุงเทพ ๕๓๓ กิโลเมตร ค่า
โดยสารมีดังนี้

๑. รถธรรมดา คนละ ๑๓๔ บาท
๒. รถปรับอากาศ คนละ ๒๒๐ บาท

แต่เป็นการ เดินทาง ที่ต้อง ค้างคืนไปในรถ
เวลาเดินทาง ๑๔—๑๖ ชั่วโมง แม้จะเป็นแก้อุปรับ
เอนก็ตาม เวลานานถึง ๑๔ ชั่วโมง ขยับเขยื้อน
ไม่ได้เท่าที่ควรแสนจะทรมานมาก ผมมีสิทธิเดิน
ทางโดย บดท. แต่ก็ไม่ชอบ เพราะกลัวว่า “งีบหนึ่ง
ก็ตกแล้ว” จึงทดลองเดินทางโดยรถไฟจาก กท.—
สุราษฎร์ธานี โดยรถไฟชั้น ๒ บนท. ค่ารถไฟ
๒๒๗ บาท + ค่าแท็กซี่ประจำทางซึ่งเก็บเป็นราย
บุคคลอีก ๑๒๐ บาท เป็น ๓๓๗ บาท ระยะทาง
จาก กท.—สุราษฎร์ธานี ๖๔๐ กม. + สุราษฎร์ธานี
—ภูเก็ต ๒๕๐ กม. เป็น ๘๙๐ กม. ระยะทางพอๆ
กัน แต่สะดวกสบายกว่ามาก จึงขอถามว่า

๑. จะเบิกในอัตรา ๓๓๗ บาท ได้หรือไม่
เฉพาะค่าแท็กซี่เบิกตามมาตรา ๑๗ วรรค ๓ แห่ง
พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายไปราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘
๒. จะถือว่าเป็นการ เดินทาง โดยตรง และ
ประหยัดหรือไม่

กรุณาชี้แจงในวารสารข้าราชการด้วย จะ
ขอบคุณมาก

ตอบ

เป็นการเดินทางไปราชการ ตามปกติต้องใช้
ยานพาหนะประจำทาง แม้จะเป็นการเดินทางโดย
ทางตรงก็ตาม จะเบิกค่ารถนั่งรับจ้างมิได้ เว้นแต่
การเดินทางนั้นต้องการความรวดเร็วเพื่อประโยชน์
แก่ทางราชการเท่านั้น จึงจะอยู่ในข่ายเบิกค่ารถนั่ง
รับจ้างได้

**การเบิกเงินสมนาคุณกรรมการสอบสวน
ทางวินัย**

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๘๘๕

ด้วยผม และ เพื่อน ๆ มีข้อข้องใจ ระเบียบ
กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๒๒ เรื่องการจ่ายเงิน
สมนาคุณกรรมการสอบสวนวินัยข้าราชการพลเรือน
กรณี จ่ายเงิน สมนาคุณ ให้ ครั้งละ ๕๐ บาท ต่อคน
ปัญหาที่ว่า

๑. เมื่อผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๔๔ แห่ง
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.
๒๕๑๙ แต่งตั้งกรรมการสอบสวนข้าราชการกระทำ
ผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อคณะกรรมการได้ทำการ
สอบสวนแล้ว จึงขอเบิกเงินสมนาคุณ ในการเบิก

เงินสมนาคุณนี้ เพื่อน ข้าราชการ ได้ตีความ ออกเป็น
๒ นัย ดังนี้

ก. พวกหนึ่งตีความว่า การสอบสวน
ข้าราชการที่ทำผิดวินัย ผู้ถูกสอบสวนนั้นจะต้องออก
จากราชการจึงจะเบิกเงินสมนาคุณได้

ข. พวกหนึ่งตีความว่า ผู้ถูกสอบสวน
จะออกจากราชการหรือเพียงถูกตัดเงินเดือน ลดชั้น
เงินเดือน หรือภาคทัณฑ์ และอาจไม่มีความผิด
ใดๆ ก็ตาม คณะกรรมการก็เบิกเงินสมนาคุณได้
ทั้งนั้น

จึงใคร่เรียนถามว่า ข้อ ก. กับ ข. อันไหน
จะถูก

ตอบ

ตอบข้อ ข. ถูกต้อง

สมไทย

เลขที่ ๑๖ ถนน ๒๒ กรกฎาคม ๑ อ. บ่อมปราบ กรุงเทพมหานคร

โทร. ๒๒๒๕๙๘๓, ๒๒๒๘๗๒๓

จำหน่ายซองจดหมายขนาดต่างๆ การ์ดนามบัตร
และกระดาษทุกชนิด ราคาเป็นกันเอง ยินดีต้อนรับทุกท่าน

สัมภาษณ์ทัศนะ

ด้วยได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งนายพิศาล มูลศาสตร์สาทร เป็นปลัดกระทรวงมหาดไทย วารสารข้าราชการได้มีโอกาสสัมภาษณ์นายพิศาล มูลศาสตร์สาทร เกี่ยวกับทัศนะในการปฏิบัติราชการ และข้อคิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นแบบฉบับที่ดีควรค่าที่เพื่อนข้าราชการทั้งหลายจะศึกษาเป็นอย่างมาก

วารสาร ขอกราบเรียน ถวายถึงประวัติการศึกษา และประวัติการรับราชการของท่าน

ปลัดกระทรวง การศึกษาชั้นมัธยม ผมเรียนอยู่ต่างจังหวัดที่จังหวัดสุรินทร์ โรงเรียนประจำจังหวัดสุรินทร์ พอจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ ก็มาศึกษาต่อที่เตรียมปริญญา ธรรมศาสตร์ ๒ ปี รุ่น ๕๐๐ และพอดิฉันสอบเทียบเตรียมอุดมได้ สอบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ปีหนึ่งก็พอดิจุฬาฯ เบ็ดรับ ทางรัฐศาสตร์ก็ไปสอบเข้าได้ เลยไปจบรัฐศาสตร์บัณฑิตที่จุฬาฯ ปี ๒๔๙๕ ตรงกับปีการศึกษา ๒๔๙๔

- ออกรับราชการ เป็น ปลัดอำเภอครั้งแรกที่ขุนขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ย้ายมาเป็นปลัดอำเภอที่อุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ
- ย้ายไปเป็น ปลัด อำเภอโททมุกดาหาร จังหวัดนครพนม
- เป็น นายอำเภอ นาแก จังหวัดนครพนม ปีหนึ่ง
- เป็นนายอำเภอเมืองสุรินทร์ ๗ ปี ๖ เดือน
- ปลัด ร.พ.ช. ที่จังหวัดเลย ๑ ปี
- ปี ๒๕๑๐ เป็นปลัดจังหวัดที่เพชรบูรณ์อยู่ถึง ๔ ปี
- ปี ๒๕๑๔ เป็นปลัดจังหวัดนครพนม
- ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นรองผู้ว่าฯ ที่นครพนม
- ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นผู้ว่าฯ ที่ศรีสะเกษ
- ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ กลับมาเป็นผู้ว่าฯ ที่นครพนม
- ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มาเป็นผู้ว่าฯ ที่อุดรธานี ๓ ปี

— ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ มาเป็น

อธิบดีกรมการปกครอง

วารสาร ท่าน เป็นคน สุรินทร์ ใช้ไหม ครับ และเคยได้เป็นผู้ว่า ๆ ที่จังหวัด สุรินทร์บ้างหรือไม่ครับ

ปลัดกระทรวง ไม่เคยครับ เคยแต่เป็นนายอำเภอ เมือง ๗ ปี ๖ เดือน

วารสาร ท่านผู้ว่า ๆ สุรินทร์ตอนนี้เป็นใคร ครับ

ปลัดกระทรวง เป็นลูกพี่ลูกน้องกันครับ

วารสาร ตามที่ท่านเล่ามาก็ปรากฏว่าการรับ ราชการของท่านเจริญก้าวหน้าได้ เร็วพอสมควรนะครับ ขอเรียน ถามว่าที่ท่านได้ประสบความสำเร็จ ในอาชีพราชการ ท่านมีเคล็ดลับ อะไรเป็นหลักในการทำงานราชการ เฉพาะตัวของท่านครับ

ปลัดกระทรวง ที่ผมได้รับความสำเร็จนั้น ผมว่า อยู่ที่ความ สนใจที่เราจะต้องศึกษา เพิ่มเติม ถ้าดูการทำงานของผม ดู ๆ ก็ว่าผมเป็นนักปฏิบัติ แต่ขณะ เดียวกันถ้าผมว่าง ผมก็อ่านหนังสือ อยู่เรื่อย และศึกษาอยู่เรื่อย แม้ กระทั่งการ บันทึกเสนออะไรต่าง ๆ ก่อนที่ผมจะบันทึกเสนอผมจะต้อง ศึกษาระเบียบ กฎหมายและหลัก

วิชาการความเป็นไปได้ ผมคิดว่า สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เรา เกิดการตัดสินใจที่ถูกอยู่ตลอดเวลา เพราะการศึกษา การศึกษาอบรม การศึกษาเพิ่มเติม การให้ความ สนใจต่อระเบียบแบบแผน และ การที่จะสะสมเพิ่มเติมความรู้ ทั้ง ที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง

วารสาร ในฐานะที่ท่านได้รับราชการมานาน จนในขณะนี้ก็อยู่ในฐานะที่สูงสุด ของข้าราชการประจำ ท่านเห็นว่า ระบบราชการของไทยเราเป็นอย่างไร ครับ ดีหรือไม่ดีอย่างไรใน ทัศนะของท่าน

ปลัดกระทรวง ผมว่าเราก็สร้าง ระบบ มาที่ มันคง ถาวร ถ้าพูดถึงบางอย่างไม่ว่าจะ เป็นอะไร ต้องมีการแก้บ้างครับ เมื่อ เราทำเราสร้างไปก็ต้อง มีการ เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันกับกาลเวลา เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมเพื่อความ เป็นระบบหรือเป็นระเบียบ บาง อย่างก็ต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง แต่ ผม เชื่อ ว่า ใน หลัก การ ใหญ่ ๆ แล้ว ระบบของเรานั้นเป็นระบบ ที่ค่อนข้างจะสมบูรณ์ดี แต่ก็มี อะไรบางอย่างที่ต้องแก้ไขเหมือน

กัน ที่เขาเรียกว่าพวก Red Tape พวกที่ซ้ำ ๆ ซ้อน ๆ ซึ่งเราต้องแก้ไข แต่การแก้ไขสิ่งที่มันซ้ำ ๆ ซ้อน ๆ มันละเอียดเกินไป เราต้องคำนึงถึงว่าไม่เปิดช่องโอกาสที่จะทำให้เกิดการใช้ช่องโอกาสเหล่านั้น แสวงหาผลประโยชน์ หรือเกิดการทุจริต เราต้องพยายามอุดทางนั้นด้วย

วารสาร

ท่านทำงานมาหลายตำแหน่ง ตั้งแต่เป็นปลัดอำเภอ เป็นผู้ว่าฯ เป็นรองผู้ว่าฯ และจนถึงปลัดกระทรวงมหาดไทยขณะนี้ ตำแหน่งไหน หรือขณะไหนที่ท่านทำงานแล้วรู้สึกมีความสุขหรือประทับใจมากที่สุด

ปลัดกระทรวง

ตำแหน่งนายอำเภอ และผู้ว่าฯ คือเป็นตำแหน่งที่เรามีโอกาสริเริ่ม และเราทำด้วยมือของเราเอง และมันสำเร็จด้วยมือของเราเอง อะไรที่ผิดพลาด ก็แก้ไขด้วยตัวของเราเอง มีอิสระ มีอำนาจ มีหน้าที่ โดยอัตโนมัติที่เราจะคิดสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะ เป็นภาวะสร้างสรรค์ใหม่ หรือสิ่งที่เราจะปฏิบัติตามธรรมเนียมแบบแผนเก่า ๆ ให้สำเร็จได้

สองตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งที่เราทำงานได้ เมื่อสำเร็จมันก็เกิดความภาคภูมิใจ

วารสาร

ในฐานะที่ท่านอยู่กระทรวงมหาดไทยมานาน ซึ่งงานนี้ต้องเกี่ยวข้องกับประชาชน ท่านเห็นว่าการบริการ ประชาชน ของ กระทรวงมหาดไทยอยู่ในขั้นดีแล้ว หรือต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรอีกหรือไม่ครับ

ปลัดกระทรวง

ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่ก็มีบางส่วนที่เราจะต้องแก้ไข การแก้ไขส่วนมากก็ต้องแก้ไขด้านตัวบุคคล การแก้ไขตัวบุคคลก็หมายความว่าอบรมให้เขามีความรู้ในสิ่งที่เราสามารถ จะวินิจฉัย ในปัญหาทั้งในหน้าที่ของเราและหน้าที่ที่เราจะต้องไปประสานงานกับคนอื่นได้ นี่จำเป็น ต้องให้ เพราะฝ่ายมหาดไทย หรือฝ่ายปกครอง ไม่ใช่หน้าที่โดยตรงของตัวเองอย่างเดียว แต่จะต้องทำหน้าที่เป็นตัวประสานงาน เพราะฉะนั้นตัวประสานงานจะต้องมีความรู้ รอบรู้ในสิ่งที่กระทรวงอื่นเขามี เขาเกิด และเราจะได้ไปประสานกับ

เขาถูกว่า เราควรจะไปประสานงานช่วงไหน นี่คือสิ่งที่เราจะต้องปรับปรุงการประสานงาน โดยข้อเท็จจริงแล้วไม่ว่าจะเป็นงานอะไรก็ตาม เราประสานงานเพื่อผลสุดท้าย ที่สุดนั่น คือผล แก่ ประชาชนไม่ว่าการประสานงานกับฝ่ายพวกที่จะต้องไปส่งเสริมอาชีพ คือการอยู่ดีกินดีอะไรต่าง ๆ นี้ ก็เป็นเป้าหมายสู่ประชาชน หรือแม้กระทั่งการประสานงานในด้านการสร้างวัตถุ ไม่ว่าจะเป็นสาธารณูปโภค สาธารณูปการอะไรต่าง ๆ ซึ่งเป็น หน้าที่ของ กระทรวงหลายกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เหล่านี้เป้าหมายก็มุ่งไปสู่ประชาชน หรือแม้กระทั่งเรื่องในด้านสังคม สังคมวิทยา สังคมจิตวิทยา ก็เหมือนกันทางด้านจิตใจ การอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็น หน้าที่ ของเราโดยตรง และในขณะเดียวกันกระทรวงทบวงกรมอื่นซึ่งอยู่ในระดับจังหวัดระดับอำเภอเขาก็มี หน้าที่ ต้องให้ความ สะดวกแก่ ประชาชนเหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราจะทำหน้าที่ของเรายังไงในสายของเราให้ดีที่สุด ในสายหน้าที่ของกรมการ

ปกครอง หรือกระทรวงมหาดไทยให้ดีที่สุด และทำยังไงเราจะทำในฐานะที่เรา เป็น ตัว ประสาน งานเพื่อที่จะประสานงานให้ หน่วยงานอื่นที่จะอำนวยความสะดวกและมุ่งที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จอันเกิดผลประโยชน์แก่ประชาชนให้มากที่สุด เพราะ ฉะนั้นเรา จำเป็น ต้องปรับปรุงงานส่วนมากขณะนี้ในสายงานของแต่ละบุคคลในแต่ละส่วนงานนั้น ส่วนมากเราคิดว่าเราจะมี ความสมบูรณ์พอสมควร แต่ส่วนมาก คนเราจะ มองเห็น เฉพาะงานของตนเองเท่านั้น ทำงานจะต้องฝังอุดมคติลงไปว่างานนี้เป็นงานที่เราจะต้องทำงานร่วมกัน เพราะงานเป้าหมายสู่ประชาชนนั้น เป็น การ ทำงาน ร่วมกัน ที่จะ ก้าว ไปสู่ความสำเร็จ เพราะฉะนั้นเราต้องฝังแนวความคิดนี้ ที่ผมบอกฝึกอบรม คืออบรมตรงนี้ ให้เขามีแนวความคิดว่าเราจะทำงาน เหมือนเล่นฟุตบอล อย่างงานส่งเสริมอาชีพ ก็มี ใช้งาน ของ กระทรวงเกษตรกระทรวงเดียว ไม่ใช่งานของ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเดียว แต่เป็นงานทั้งอุตสาหกรรม

กระทรวงพาณิชย์ การตลาด
อะไรต่างๆ ทำอย่างไรเราถึงจะเล่น
เป็นเกมส์กัน เล่นเป็นทีม ซึ่งสิ่ง
เหล่านี้ไม่ใช่เฉพาะข้าราชการของ
กระทรวงมหาดไทย แต่กับข้าราชการ
ของทุกกระทรวงทบวงกรม
เราอยากจะทำวิจัย ชนิตินี้
วิจัยแผนแห่งการประสานงานให้
ได้

วารสาร

อันนี้ก็เกี่ยวเนื่องกับเรื่องการบริการ
ประชาชน เอ่ยถึงกระทรวงมหาด-
ไทย ท่านก็จะรู้สึกว่าเป็นประชาชน
หรือสื่อมวลชนนี้ มักจะมองไปใน
ทางภาพพจน์ที่ไม่ค่อยดีนัก เช่นว่า
มาเพียบบ้าง อะไรบ้าง เหล่านี้นะ
ครับ ท่านมีความรู้สึกอย่างไรกับ
ภาพพจน์เหล่านี้ และในขณะนี้
ท่านเป็น ปลัดกระทรวงท่านจะแก้
ภาพพจน์เหล่านี้ได้อย่างไร

ปลัดกระทรวง

คือ การอำนวยความสะดวกต่อ
ประชาชน ความจริงเป็นเป้าหมาย
ใหญ่ เป็นเป้าหมายหลักของ
กระทรวงมหาดไทยที่เรากำหนดไว้
ตั้งแต่โบราณกาลมาแล้ว การ
บำบัดทุกข์บำรุงสุข ประคองแห่งการ
บำบัดทุกข์บำรุงสุข คือการอำนวยความสะดวก
แก่ประชาชน อย่าง

น้อยเขามาถึงเราให้เขาได้รับความ
สบาย ได้รับการบริการที่สบายออก
สบายใจ นี่เป็นหลักการ อย่างผม
ได้มีโอกาสมาอยู่ที่ส่วนกลางเราก็
ได้สร้างระบบเป็นโครงการอำนวยความสะดวก
แก่ประชาชน จัดเวร
ประจำวัน โดยให้ปลัดอำเภอ
อาวุโสซึ่งสามารถรู้งานทุกกระทรวง
ทบวง กรม ให้เป็นเวร และให้มี
เจ้าหน้าที่ตามความมากน้อย ของผู้
ที่มาติดต่อประจำ บางทีระบบงาน
ระเบียบงานของเราจะก่อให้เกิดเอื้อ
อำนวย กับ ความ สะ ดวก ใน การ
บริการ แม้กระทั่ง Office Lay
Out การมานั่งอะไรต่างๆ เรามี
โครงการบริการประชาชน ขณะ
นี้ทางอำเภอก็ทำ ซึ่งคิดว่าในช่วง
ระยะ ๕-๖ เดือน เสียงที่ตอบ
สนองจากโครงการก็ดีขึ้น ว่าแต่ละ
อำเภอได้บริการประชาชน เรียก
ประชาชนก็มา เขาไม่ใช่คนด่าบอด
เขามีจุดจุดหนึ่ง ถ้าเขาไม่ทราบ
เขาจะต้องไปไหน เขาจะไปหาจุด
จุดนี้ และจุดนี้จะเป็นคนคอยช่วย
ประสานช่วยติดต่อช่วยบอกว่าควร
จะไปตรงนั้นๆ ช่วยแนะ ช่วย
อำนวยความสะดวก ถ้าหากเวลา

เขามาติดต่อ เขายัง ไม่ได้รับความสำเร็จ ก็ต้อง บันทึก ไว้ว่า ไม่ได้รับความสำเร็จเพราะอะไร และเวลาการส่งมอบงาน จะได้ว่าคนนั้นเขาได้มีเงื่อนไขกับเราว่า เขาจะมาติดต่ออีกเมื่อไหร่ เราจะนัดกันเป็นช่วง ๆ และถ้าหากว่าเขามาติดต่อในช่วงวันไหน เขาจะอ้างได้เลยว่ามีเจ้าหน้าที่คอยบริการตลอดเวลา ไม่ใช่ ว่า มาวันนี้ เจ้าหน้าที่ไม่อยู่ อะไรต่าง ๆ ไม่มี เพราะจะมีตัวคอยเสริม ความที่เคยอ้างกันว่าเจ้าหน้าที่ไม่อยู่นี้ เพราะฉะนั้นโครงการบริการ ประชาชนที่ทำกันมา ๓-๔ เดือนก็ดีขึ้นเยอะ และเราก็จะ พยายาม เน้นหนัก ถึงเรื่องอำนวยความสะดวก โดยเราจะถือเป็นเป้าหมายใหญ่ ผมจะพยายามไป และจะพยายามชี้แจงกับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ โดยเฉพาะผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับประชาชนให้ถือว่าหลักการนี้เป็น หลักการใหญ่ จะต้องทำให้สำเร็จให้ได้ และผมคิดว่าถ้าเราอำนวยความสะดวกเขาได้ โดยยึดหลักความถูกต้องความเป็นธรรม ความมีเมตตา ภาพพจน์ ที่ว่า เขา จะเรียก อะไร ก็ตาม

ถ้าเราเอาความดีเข้าไปใส่คนไทยทุกคนที่มาติดต่ออำเภอแต่ละวัน วันละร้อย กลับไปด้วย ความมีใจประทับใจ พรุ่งนี้อีกร้อยเป็นสองร้อย มาอีกร้อยกลับไปด้วยความประทับใจ เพราะโอ้ความดีที่เราได้ให้ไว้ มันคงจะ กลบสิ่ง ทั้งหลายที่ปวงสงได้ นี่ผมคิดว่าเรามีอย่างเดียวคือต้องทำลงไป ให้ประชาชนร้องว่าทำดี ๆ มันไม่ใช่อย่างนั้น เขามานี้ และเขาได้รับการตอบสนองอย่างดี ผมคิดว่าเมื่อคนส่วนใหญ่เขาว่าเราดีแล้ว โอ้คำที่ว่าก็หมดไป มันเป็นลักษณะที่ต้องทำลักษณะนี้

วารสาร

ท่านเห็นว่าจะมุ่งเน้นในเรื่องการบริการให้ความสะดวกแก่ประชาชน ใช่มั้ยครับ

ปลัดกระทรวง

เป็นสิ่งที่เราแก้ทางใจ อย่างน้อยที่สุดเมื่อเขามาอยู่กับเรา เราก็เปิดประตูบ้าน รับอะไรที่เราให้เขาได้ เราก็ ให้ ได้ ทัน ที่ทัน ใด อยู่ แล้วอำนวยความสะดวกก็หมายถึงว่าถึงวันนี้ บางทีชาวบ้านแถมเดินทางใช้เวลาอรอนแรมมา บางทีเป็นวัน เพราะฉะนั้นถ้าแกมา และได้รับการบอกกล่าวว่าเจ้าหน้าที่ไม่อยู่นี้

แกลงเสียใจขนาดไหน และต้อง
กลับมาใหม่ ทำให้สูญเสียเศรษฐกิจ
เสียเวลา มาถึงก็ต้องรับบริการ
ให้อะไรที่ให้ได้ก็ต้องรับให้ที่ไม่ขัด
ต่อระเบียบแบบแผน ของกฎหมาย
และไม่ทำให้ผู้อื่นเสียผลประโยชน์
อะไรต่างๆ ต้องให้ แต่อะไรที่ให้
ไม่ได้ต้องชี้แจง เรื่องนี้เป็นเรื่อง
สำคัญ เพราะ การ ทำงาน ของ ฝ่าย
ปกครองมีให้ได้กับให้ไม่ได้ มันมี
ตลอดเวลา เสียประโยชน์กับได้
ประโยชน์ ที่มาฝ่ายปกครอง เพราะ
ฉะนั้น ที่เขาควรจะได้ก็ต้องให้เขา
ส่วนที่ให้เขาไม่ได้เพราะ กฎหมาย
ระเบียบแบบแผนไม่ให้ต้องชี้แจง
ถึงแม้ เขาจะไม่ พอใจใน ตอน แรก
เมื่อเขากลับไปเขาทบทวนเหตุผล
ผมคิดว่าเขาโกรธเราไม่ลง

วารสาร

ท่านพูดถึงจะสร้างความคิด ซึ่งก็
สอดคล้อง กัน กับ สำนักงาน ก.พ.
ในเรื่องจริยธรรม ซึ่งเรากำลัง
รณรงค์ถึงจริยธรรมของข้าราชการ
ทั่วไป ไม่ทราบว่าจะทางกระทรวง
มหาดไทยมีแผนการอย่างนี้ หรือ
จะให้สอดคล้องอย่างไรบ้างครับ

ปลัดกระทรวง

เดี๋ยวนี้เราก็มี อย่างในบ้านนอก
เรามี แต่ในกรุงเทพเราไม่มี เรา

มีโครงการคุณธรรมสัมพันธ์ เรา
มีของเรบ้านนอก อย่างทางกอง
ทัพอากาศเขาก็มีของเขา เขาอบรม
คือ แทนที่เขาจะอบรมเรื่องการ
เมือง เรื่องการเมืองเขาก็คือหลัก
สูตรหนึ่ง ส่วนคุณธรรมเขานั้น
หนักในเรื่องนี้ เน้นหนักในเรื่อง
ที่ว่าคือเอาหลักพุทธศาสนา บางที
ก็จำเป็นที่จะต้องเอา หลักปรัชญา
หรือหลักพุทธศาสนาที่เราเชื่อถือ
เข้ามาฝังไว้ อย่างน้อยให้รู้ และ
คนเราเมื่อจะทำอะไร ขอให้มีความ
คิดก่อน แล้วจะผลักจากความคิด
ไปสู่การปฏิบัติก็ต้องพยายามอย่าง
ผมคิดว่าน่าจะทำได้ อย่างทาง
ก.พ. ทำเรื่องนี้น้อยก็ผลบ้าง
อย่างคนเรียดหลัก ถ้าเราทำอะไร
โดยมีสติ สติคืออะไร สติคือความ
รู้ตัวรู้ชั่ว อะไรควรไม่ควร นี่ก็ทำ
อย่างมีสติ และเกิดความคิดที่จะ
ทำคือบัญญัติ พอเราทำบัญญัติตั้ง
อยู่บนฐานอย่างที่พระท่านว่า เรา
มีสติ เรามีเมตตา เพราะฉะนั้น
ความเมตตาคือความคุ้มครองโลก
มันเป็นที่มาของศีล เราเห็นคนมี
ทุกข์ก็อยากให้เราพ้นทุกข์ เขามา
ด้วยความทุกข์ เราก็ต้องเจียดจ่าย

ความสุข ของ เรา ที่ มี อยู่ ไป บำบัด
ทุกข์ให้เขา ให้เขาพ้นทุกข์ให้เป็น
สุขขึ้นมาก็ต้องในลักษณะนี้ อยาก
ให้ทำให้ลึกซึ้งเข้าไป ใครจะว่า
อย่างไร ผมคิดว่า การให้ อย่างนี้คือ
การให้ ปัญญา ไม่ใช่ เป็น ของหนัก
แต่ บางคน อาจจะ เห็นว่า ทุก คนรู้
แต่ผมคิดว่าไม่ใช่ บางที่เราลืม
ลืมที่จะรื้อเปิดแฟ้มเอามาคิดเหมือน
เปิดสมองเอามาคิด อย่างน้อยมีสติ
มีเมตตา ประดับจิตประดับใจเท่า
นั้น คนเรามีสติ มีเมตตา มี
พรหมวิหาร ๔ นั้นก็เป็นหลักการ
ทางจริยธรรมที่ทาง ก.พ. ทำอยู่

วารสาร ครับ ก็มีหลายหน่วยงาน รวมทั้ง
ก.พ. ด้วยก็ได้มีชมรมส่งเสริมสุข-
ภาพจิตเพื่อจะให้ข้อคิด แง่ธรรม
หรือสติ เพื่อจะให้ได้เป้าหมาย

ปลัดกระทรวง ผมยังชอบเลยครับ ที่ ป.ป.ป. เขา
บอกว่าเขาได้ไป นิมนต์พระผู้ทรง
คุณวุฒิมาเทศน์ทุกวันพุธ ดี ผม
ว่าดีนะครับ หรืออย่างไรรายการ
ตอนเที่ยง ๆ ก็อาจมีกระจายเสียง
ในที่ทำงาน ปล่อยิ่งเหล่านี้เข้าไป
ไปสอดแทรกสลับเพลงให้หันกลับ
มาสู่ธรรมะธรรมโมอะไรบ้าง

วารสาร ท่านเข้ากรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๒๓
ใช่ไหมครับ เป็นครั้งแรกที่ก้าวเข้า
มาสู่ส่วนกลางใช่ไหมครับ

ปลัดกระทรวง ครั้งแรกครับ ตุลาคม ๒๕๒๓

วารสาร ท่านอยู่ส่วนภูมิภาคกี่ปีครับ

ปลัดกระทรวง ผมออกไปรับราชการปี ๒๕๑๕ ก็
๒๔ ปี

วารสาร ๒๔ ปี ท่านอยู่ต่างจังหวัดตลอด
ท่านเคยให้สัมภาษณ์ไว้ครั้งหนึ่งว่า
ท่านเคยเป็นมวยบ้านนอก ไม่
ทราบว่าจะใช่หรือเปล่าครับ

ปลัดกระทรวง ครับ คือเราอยู่บ้านนอกจริง ๆ
ตะลอน ๆ ทำงานอยู่ตามบ้านนอก
ทำงานอยู่บนภูเขา อยู่ในป่าทึบ
อยู่ในที่แห้งแล้งอย่างสุรินทร์ และ
ก็อยู่อย่างนี้มาตลอดเวลา ผมก็เลย
ไม่ทราบว่าจะพูดว่ายังไง ไอ้เรา
มันพวกอยู่ตามบ้านนอก มันพวก
มวยบ้านนอก เดินต๋อยอยู่เวที
บ้านนอก ต๋อยเวทีวัดเวทีวาเรื่อย
ที่กรุงเทพฯ เรามีเวทีลุมพินี กับ
เวทีราชดำเนิน นี่เรากลับมาอยู่
บนเวทีใหญ่ ก็แปลก ๆ ดี

วารสาร ท่านหายตื่นเวทีแล้วหรือยังครับ

ปลัดกระทรวง ยังไม่คุ้นสักทีครับ ไปอยู่ทางไหน
ได้ ๒ เดือน ก็มาเปลี่ยนใหม่

วารสาร เมื่อ ท่าน เริ่มรับ ราชการ เป็น ข้าราชการฝ่ายปกครองนี้ ท่านตั้งเข็มในชีวิตเอาไว้ว่า ท่านอยากเป็นอะไรมากที่สุด หมายถึงเป้าหมายในใจ

ปลัดกระทรวง ความจริงผมอยากเป็นแก่นายอำเภอแล้วผมจะลาออก นี่เป้าหมายเดิมผมมีพี่น้องอีกคนหนึ่ง เรียนด้วยกัน ซึ่งพอดีเขาเป็นนายอำเภอ แล้วก็พอดีรถคว่ำตาย พ่อผมก็เลยไม่ยอมให้ออก ผมก็เลยเป็นมาเรื่อยๆ ความจริงถ้าน้องผมไม่ตาย ผมลาออกแล้ว

วารสาร คน ที่ เรียน รัฐ ศาสตร์ ส่วน มาก ก็อยากเป็นเจ้าเมือง เป็นอธิบดีกรมการปกครอง เป็นปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งท่านได้เป็นมาหมดแล้ว เป็นตั้งแต่ปลัดอำเภอ เรียกได้ว่า เป็น ลูก หม้อ ของ กระทรวงมหาดไทยอย่างแท้จริง ตอนนั้นท่านก็ขึ้นมาถึงจุดสุดยอดของการเป็นนักปกครองแล้ว ขอเรียนถามว่า ท่าน มีความ รู้ สึก อย่างไรกับตำแหน่งนี้

ปลัดกระทรวง โดยข้อเท็จจริงทั่ว ๆ ไปก็ตั้งใจที่ได้รับความไว้วางใจ ได้รับความเชื่อถือให้ มา รับ ตำแหน่ง สูง ขึ้น ตาม

ลำดับ โดยทั่ว ๆ ไปก็ตั้งใจ ปลื้มใจ ความปลื้มใจนี้เหมือนกับที่เราได้รับอะไรหนัก ๆ เข้ามา การที่ได้เลื่อนแต่ละทีคือการรับภาระอันหนัก เป็นลักษณะนี้ มีความรู้สึกอย่างนี้ เพราะฉะนั้นความรู้สึกคือตั้งใจ แต่พอดีใจเข้าในขณะเดียวกันก็มีความสำนึกในภาระมันเข้ามาทันที ภาระที่ตัวเองต้องรับผิดชอบว่าจะ ทำ อย่างไร ที่ จะต้อง แยกภาระที่ตัวเองต้องรับหนัก ขึ้นเรื่อยเพื่อคนอื่น เป็นลักษณะนั้นครับสรุปได้ว่า ท่านรู้สึกตั้งใจที่ได้รับความไว้วางใจแต่ก็รู้สึกว่าเป็นความตั้งใจนั้นก็คือภาระที่เพิ่มขึ้น

วารสาร

ปลัดกระทรวง ครับ ทุกครั้งทุกตอนที่เราได้รับเราก็สำนึกถึงภาระตลอดเวลา

วารสาร

ท่านมี เคล็ดลับ อย่างไรใน การ ทำ งานให้ ประสบความสำเร็จ หรือว่า ท่านมี motto มีคติประจำใจอะไรบ้างครับ

ปลัดกระทรวง

ตลอดเวลาผมต้องถือว่า ร่างกายต้องแข็งแรงจิตใจต้องแข็งแรง เข้มแข็งเสมอ ต้องฝึกปรือตลอดเวลา ใจต้องออกกำลังกายตลอดเวลา ใจเข้มแข็ง หมายความว่า ใจเราต้องรู้ว่า ใจเข้มแข็งมีหลายอย่าง

คือที่ต้องรู้คือมีสติ นี่คือฝึกใจเข้มแข็ง กล้าที่จะตัดสินใจในสิ่งที่คิดว่าถูกต้องในทันทีทันใด ต้องฝึกอย่างนี้ตลอดเวลา ส่วนร่างกายก็เหมือนกัน ต้องคิดว่าตัวเองต้องรับภาระไม่ว่าจะในเรื่องอะไรได้ทุกอย่างเหมือน กับที่ทุกคนเขา รับได้ เราก็ ต้อง รับได้ และอีก อย่าง หนึ่ง ผมคิดว่า ข้าราชการจะได้รับความสำเร็จนั้น ในหลักการต้องทำดี ต้องพูดดี และต้องเขียนดีด้วยการ ที่ จะ ทำดี พูดดี เขียนดี ได้ นั้น อย่างที่ผมเรียนให้ทราบต้องเตรียม คนที่เขา บอกว่า เขาไม่ ต้อง เตรียม คือพูดง่าย ๆ เขาไม่มีแผนย่อมนั้นไปไม่ได้ แม้กระทั่งการไปพูดเพียง ๑ ชั่วโมง ไม่ว่าจะไปพูดที่ไหนก็ตามอย่างน้อยเราจะต้องรู้ว่า เรื่อง ที่เราจะพูด วันนั้นเราจะพูดถึงอะไร เราต้องเตรียมไว้ ถ้าเราไม่เตรียมเราต้องมี staff หรือ team ของเราที่จะคอยไปเสริม เราต้องเตรียมของเราอยู่แล้ว ในเรื่องการปกครองเหมือนกันบางที่เขาบอกว่าไปพูดกับชาวบ้านนี้บางคนเขาบอกว่าไม่ต้องเตรียม แต่ผมเองผมต้องเตรียม แม้ว่าเรื่องไปพูดในหน้าที่

ของคนอื่นเขา เป็นต้นว่า การเลี้ยงไก่ ก็ต้องมีความรู้เรื่องการเลี้ยงไก่ พอที่ จะไป พูด กับ เขา ได้ อย่างดีด้วย ต้องเตรียมอยู่ตลอดเวลา คือทำอะไรทุกชั้นตอน ทุกวินาทีที่เราทำ นี่เรามี เวลา ทำมี โอกาสทำ ต้องทุ่มเทความรู้ความสามารถจนหมด งานที่ได้มาไม่ใช่ว่าจะเกิดขึ้นบางที่ต้องแสวงหาต้องสะสมเตรียมเพื่อที่จะไปทำในวันนี้ ในเวลาที่จะถึงหรือภาระกิจที่จะถึง

วารสาร

ท่าน ว่า ร่างกายแข็งแรง ร่างกายดี จิตใจดี ขอเรียนถามว่า ท่านบริหารร่างกาย หรือ ท่านเล่น กีฬาอะไรบ้าง เล่นกอล์ฟด้วยหรือเปล่าครับ

ปลัดกระทรวง

ผมเล่นกอล์ฟกับเขาไม่เป็น ทั้งๆที่ผมเป็นคนตั้งสนามกอล์ฟ แต่ผมเล่นกอล์ฟไม่เป็น ผมใช้วิธีการวิ่งเดี่ยวนี้หอมแนะนำให้ลด เมื่อก่อนผมวิ่งเวลาประมาณ ๑๕ นาทีได้ทางประมาณ ๒ กิโลเมตร เหนือจะออก ซีพจรจะเต้น ๑๒๐/นาที นอกจากจะมีเวลามากในวันเสาร์-อาทิตย์ ก็อาจวิ่งสลับเดิน ซึ่งอาจจะใช้เวลาเป็นชั่วโมง แต่ถ้าเรา

ไม่มีเวลาจริง ๆ ใช้การเดินผสมกับวิ่งจะดีที่สุด ถ้าอายุน้อย ๆ ผมแนะนำให้วิ่ง ๒ กิโลเมตร และใช้เวลาไม่เกิน ๑๕ นาที แต่ถ้าอายุ ๕๐ แล้วให้ใช้ตามหลัก ๑ ไมล์ ซึ่งเท่ากับ ๑๗๐๐ เมตร ก็เกือบ ๒ กิโลเมตร แต่อย่าให้เกิน ๑๕ นาที หลังจากออกกำลังกายคือการวิ่ง — เดิน ซึ่งทำให้เราเปลี่ยน อริยาบท ทุกอย่าง การสูบฉีดอะไรต่างๆ เมื่อมาถึงหยุดพักผมอยากให้ออกกำลังกายส่วนอื่นๆ เพราะบางที่แขนเราก็ต้องออกกำลังกายนิดหน่อย อาจจะมีเครื่องมือก็ได้ แต่ทำที่ดีที่สุดผมขอสนับสนุนเรื่องโยคะ

เรื่องโยคะนี้บางทีมันช่วยอย่างบางที่เราเหนื่อยสุดแล้ว อย่างเรานั่งทั้งวันเพียง แต่เรา ทำให้ถูก ทำท่าไว้เพียง ๒ นาทีจะทำให้การสูบฉีดโลหิตอะไรต่างๆ นี้ตัดแปลงมาจากท่าครุฑ ต้องออกกำลังกายโดยสม่ำเสมอ คนเราไม่ออกกำลังกายไม่ได้ เพราะเราอยู่ในสังคม บางวันเราจำเป็นต้อง กิน หรือ บริโภค แต่อาหารที่มัน เป็น พิษ ต่อตัวเอง อย่างเหล้าที่กินก็เป็นพิษ ต่อตัวเอง เมื่อกินของพวกนี้แล้ว เราจำเป็น

ต้องทำให้ร่างกาย แข็งแรงไม่ใช่ว่า สะ สม ความ อ่อน เพลีย อยู่เรื่อย ส่วนเรื่องจิตใจเราก็ให้หัวพระ เข้า วัดระลึกถึงคุณพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ทำสมาธิ ทำให้ใจตกตะกอน ใจที่ละผลชั่วคราว ประพฤติดี ทำใจให้บริสุทธิ์ ในแง่ของผู้ปฏิบัติคือทำสมาธิ ใจเราก็เหมือนกับถูกฟอกตะกอนใจของเราจะนิ่งสงบ ใจจะใสขึ้นมา จิตจะแทรกขึ้นมา ใจคือวัตถุ คือหัวใจ จิตคือพฤติกรรมของใจ จะได้สงบนิ่งจึงต้องฝึกกาย ฝึกใจอยู่ตลอดเวลา

วารสาร

ท่านจบรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่น ๑ ใช้ใหม่ ครับ และ ในรัฐศาสตร์จุฬา ใน รุ่นเดียวกันมีใครบ้างที่ขึ้นมาถึงอธิบดีกรมการปกครอง หรือปลัดกระทรวง ผมหมายถึงรุ่นหนึ่ง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นต้นมา ไม่ทราบว่าคุณเคยเห็น ข่าว ในหน้า หนังสือพิมพ์ ใหม่ ครับ ว่ารุ่น หนึ่งมาแล้วกำลังจะระดมรุ่น หนึ่งมาทำหนังสืออย่างไรกับข่าวท่านองนี่ครับ

ปลัดกระทรวง

คือคนเราพอรับผิดชอบมากขึ้นต้องมองว่า เรื่องส่วนตัวมันจะหมดไป

ทันที แต่ถ้าคนใดที่ยังมองเรื่อง
ของส่วนตัว ยิ่งขึ้นไปอยู่ในระดับ
สูงต้องมองแล้ว ต้องมองอย่าง
เดียว คือ ผล ประโยชน์ ของชาติ
เพราะฉะนั้นเรื่องพรรคเรื่องพวก
จะมองไม่ได้ ถ้ามองแล้วมันจะต้อง
ติดทันที ไม่ว่าจะทางโลกหรือทาง
ธรรม มันจะเกิดโลกเกิดตัณหา
คือเราจะต้องมองในแง่ทำดี การ
มองในแง่ทำดีเราก็ต้องคิดว่าคนที่
เขาทำดี เขาทำได้สำเร็จต่อผลที่
เราตั้งไว้หรือประโยชน์ที่เราได้รับ
แก่บ้าน แก่ เมือง แก่ ส่วน รวม นั้น
เป็นใคร จะต้องมุ่งสู่ตรงนั้น
เพราะฉะนั้นเรื่องส่วนตัว เรื่อง
สีเรื่องพรรคไม่มีแล้ว บางที่เป็น
เจ้าเมืองเราก็ไม่รู้ว่ พวกไหน จบ
จากไหนไม่ได้คิดถึง คิดแต่ว่าคน
นี้ทำดีแล้ว คนนี้เก่งแล้ว คนนี้
สนใจคนนี้ไม่สนใจ เราก็มองใน
แง่นี้ ไม่ได้มองทะลุปรุโปร่งเพราะ
อย่าง ผมเองผม ก็ไม่ได้ เรียน แห่ง
เดียว ผมเรียนถึง ๓ โรงเรียน
สมัยก่อนเรียนธรรมศาสตร์ เขา
ถือว่อย่างนี้แล้ว เพราะธรรม-
ศาสตร์สมัยก่อนสมัครเรียน ผม
เรียน ๒ ปี เรียนธรรมศาสตร์

วารสาร

ปลัดกระทรวง

รุ่น ๘ เพราะฉะนั้นจะมาถึงสีไม่
ได้ สีมีอยู่จริงผมยืนยันได้แน่นอน
ผมมีสี แต่สีของผมคือสีไตรรงค์
สีเดียวต้องเป็นอย่างนั้น และผม
ก็อยากที่จะให้ทุกคนเป็นอย่างนั้น
รู้สึก ว่า สี มวลชน เขา แห่ ท่าน
เรื่อย ๆ ท่านคงจะเห็นแล้วนะครับ
แต่ ถ้า ท่าน ตอบมาอย่าง นี้ก็หมาย
ความว่าท่านพ้นภาระแล้ว ไม่มี
สิ่งดำสิ่งแดงแล้ว อย่างนั้นใช่
ไหมครับ

ครับ อีกอย่างหนึ่งเป็นเรื่องยืนยัน
ว่ ผมเมื่ออยู่ในฐานะที่ผมเป็น
นายอำเภอ ปกครองบังคับบัญชา
คนซึ่งมาจากหลายสำนัก ผม
เป็นปลัดจังหวัด ผมเป็นผู้ว่า
ราชการจังหวัด ซึ่งไม่ใช่สภาวะที่
เพิ่งเกิดเดี๋ยวนี ผมอยู่ในสภาพ
อย่างนี้มาตลอดแล้ว และผมไม่เคย
มีภาพพจน์อย่างนี้ ไม่เชื่อไปถาม
ใคร ที่เคย อยู่กับ ผมนี้ ตรง กันข้าม
กันเลย คนที่อยู่ใกล้ยิ่งเสียผล
ประโยชน์ พวกไกล ๆ กับได้ผล
ประโยชน์ นี้เป็นลักษณะการทำ
งานของเราเพื่อที่จะชี้ เราต้องบอก
ว่ นี่เพราะเราอยู่ใกล้แล้ว เราจะ
มาหวังอะไรไม่ได้ต้องให้คนไกล ๆ

คนใกล้แทนที่จะได้ประโยชน์ที่ตัวเองควรได้กลับเสียประโยชน์ นี่เป็นลักษณะที่ผมทำงานอยู่ตลอดเวลา ผมยืนยันได้ว่าผมมีสี่ คือ สี่ไตรรงค์ และผมก็อยากให้ทุกคนมีสี่ไตรรงค์ด้วย

วารสาร

ท่านจะมีอะไรฝากถึงข้าราชการไหมครับ ในหลักการการทำงานเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ เป็นข้อสรุปเพียงเล็กน้อยครับ

ปลัดกระทรวง

หัวใจของเรา คือ การประสานงาน การประสานงานระหว่างกระทรวง ทบวงกรม เพราะงานที่จะทำให้ประชาชน หรือประเทศชาติเจริญขึ้น เราจะต้องช่วยเหลือซึ่งกัน และกันมีส่วนสัมพันธ์กัน ส่วนในเรื่องการทำงานเพื่อประชาชนนี้ต้องเป็นผู้มีสติ มีเมตตา ตราบไตที่เรามีสติ มีเมตตาการ อำนวย ความสะอาด ความถูกต้องก็เกิดก็มีอยู่ ๒ เรื่องเท่านั้นแหละครับ

วารสาร

นับแต่ท่าน เริ่มรับราชการเป็นผู้ช่วยเรื่อยมา มีผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใหญ่ ท่านใด ที่ท่านยึด เป็นแบบฉบับในการทำงานบ้างหรือไม่

ปลัดกระทรวง

ผมมีผู้บังคับบัญชาที่สอนผม คือ เราจะต้องรู้นะครับ แม้แต่ตัวผม

เอง ผู้บังคับบัญชาทุกคนไม่ใช่ว่าจะครบถ้วนด้วยประการทั้งปวง คือคนเรา จะต้อง มีจุดอ่อนของตัวเอง อย่างผมก็มีจุดอ่อนหลายอย่างหลายประการ แต่ทุกคนที่เป็นผู้บังคับบัญชาเขาจะมีส่วนดีของเขาอยู่บ้าง สิ่งบางอย่างที่เด่นชัด ความดีที่เด่นชัดมาก เพราะฉะนั้น เราก็พยายามเอาครู จับเอาส่วนดีที่ผู้บังคับบัญชาได้ ให้ผมแต่ละคน ๆ เอามารวมกันเสีย และพยายามทำยังไง ให้ส่วนดี นั้นมา เป็น ของเราบ้าง

วารสาร

ไม่มีเฉพาะเจาะจงที่ท่านเห็นชอบที่ท่านยึดถือเป็นแบบฉบับ มาหรือครับ

ปลัดกระทรวง

ส่วนมากที่เป็นแบบฉบับที่ผมว่านี้แหละครับ คือผมจะเอาส่วนดีจากผู้บังคับบัญชาหลาย ๆ ท่านโดยดึง ส่วนที่ดี ออก มาเป็น แบบฉบับ และมีบางคน ผมยัง ชอบ คือ สอนเป็นหลัก เหมือนกับคติประจำใจคือเขาชอบทำ เขาเชื่ออะไรต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นแต่เพียงจากตำราเท่านั้น มันฝังอยู่ในจิตใจใจของเราที่ว่าผู้บังคับบัญชาเขาพูดว่าเขาชอบทำ เขาเชื่อแล้ว เขาจะได้

ช่วยเรา หรือบางคนบอกว่า เราอย่าไปติดที่ติดคนซึ่งเราก็ก็นไปศึกษาไปทบทวน อย่างไรก็ตามไปติดที่ติดคนอะไรต่างๆ เหล่านี้ ตรงไหนที่มีความสำคัญให้อาสาณะ อะไรต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งสอนลักษณะที่ทำให้เราเมื่อถึงสภานั้น เราจะนึกถึง นายเขา สอน เรา ว่า ที่ไหนหน้กเราต้องอาสาณะ

วารสาร ก่อนที่ท่านจะมาเป็นปลัดกระทรวง มีการทบทวนลวงหน้าหรือไม่ครับ

ปลัดกระทรวง ไม่มีเลยครับ มีพระบรมราชโองการออกมาเลย ผมก็บอกอยู่ตลอดเวลาว่า อย่าว่าแต่ นายให้มาดีเลย นายให้ผมไปตายผมก็ไปได้ทุกเวลาทุกลมหายใจ ไม่ใช่ให้มาเป็นปลัดกระทรวงแล้วมา ให้ผมไปไหนผมก็ไป เมื่อถึงความจำเป็นผมคิดอย่างนี้ อยู่ตลอดเวลาไม่ใช่จะให้มาดีอะไร

วารสาร ในชีวิตการรับราชการนั้น ถ้าไปถึงจุดหนึ่งที่เรียกว่าจุดที่ห้อยย คิดว่าทำไปเพื่ออะไร ทำดีไม่เห็นได้ดี พอเวลาจะเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งกลับมีคนกระโดดไป ขอเรียนถามว่า ท่านเคยสัมผัสอย่างนี้บ้างไหมครับ และมีอะไรที่ช่วยให้ท่านผ่านพ้นเรื่องนี้ไปได้

ปลัดกระทรวง ผมอยากจะเรียนว่ากลับมาศึกษาตัวเอาใหม่ เราต้องมาศึกษาตัวเราว่าเราทำไปเราต้องดูว่าเขาทำน้อยกว่าเรา แต่ทำไมเขาได้เราไม่ได้ทั้งๆ ที่เราทำนี้เราดีแล้ว เพราะฉะนั้น เราจะต้องเห็นจุด ที่ผมว่าเห็นจุดๆ หนึ่งขึ้นมาว่า ด้านนี้ต้องดีที่สุด เราต้องทำเหมือนกับที่เราทำ ส่วนที่เป็นจุดที่ทำให้เราคิดว่าเราต้องเสีย นี้ผมทำของผมน้อยนิดตลอดเวลา คือกลับมาทบทวนการปฏิบัติของเรา ผมกลัวที่สุดว่าปีไหนที่ได้รับคำชมเชยว่าดีที่สุด ปีต่อไปคือความทุกข์ใจของผมที่สุด คือทำอย่างไรผมถึงจะรักษาสถานะภาพที่ดีที่สุดของผมไว้ได้ แต่ถ้าปีไหนเขาเฉยๆ เราก็ทำได้แค่นั้น แต่ถ้าปีไหนผมได้รับรางวัลที่ ๑ หรือยอดเยี่ยมประจำปี ปีต่อไปเราต้องมาทบทวนว่าเราทำดีที่สุดยังงัย และเราต้องทำให้เหมือนๆ กันในกรณีที่เกิดความท้อถอยสำหรับข้าราชการบางคนทีประสบภาวะอยากท้อถอยถ้าท้อถอย คือ การขาดหลุมฝังศพตัวเอง ไม่ได้ เราต้องกลับมาตรวจเหตุที่เราเป็นอย่างนั้นเพราะอะไร ถ้าไม่ใช่เหตุของเรา ของเราทำดีแล้วอยู่บนความถูกต้องแล้ว เรา

จะต้องทำอยู่บนความถูกต้องต่อไป
หนีไม่ได้ หลักเกณฑ์นี้หนีไม่
ได้ แต่ว่าที่มันเป็นอย่างนั้นได้
เป็นเพราะอะไร จากสิ่งแวดล้อม
ใช้ใหม่ สิ่งแวดล้อมนั้นถูกหรือ
เปล่า ถ้าเป็นสิ่งแวดล้อมถูกเรา
ต้องเสริม อดไว้ที่เรายังขาดความ
ถูกต้องนั้น แต่ถ้าเขาไม่ถูกเรื่อง
เราจะต้อง หาทาง ที่จะบำบัดแก้ไข
หลายทางในความไม่ถูกนั้น ส่วน
การแก้ใขนั้นมีวิธีการ ซึ่งไม่เกิด
การเสียหายแก่คนอื่น ๆ และไม่เกิด
การเสียหายแก่ตนเอง และไม่เกิด
การเสียหายแก่หลัก เราต้องทำ
อย่างเราอยู่ในหน่วยงานบางหน่วย
งาน บางคนเขาถือหลักงานของ
ตัวเองเป็นหลัก บางหน่วยงานถือ
ว่างานช่วยคนอื่น การประสาน
งานเป็นหลัก เพราะฉะนั้นใน
กรณีอย่างนี้ ถ้าเข้าไปอยู่ในสภาพ
การณ์เราต้องศึกษาความเป็นจริง
อย่างนี้ ถ้าไม่รู้ แต่ว่างานหลัก
ถ้าใครทิ้งงานหลัก ถึงจะเก่งยังไงก็
เก่งได้ไม่นาน มันจะไปถึงจุดหนึ่ง
เพราะมันไม่ใช่หลัก ไม่ใช่สัจจะ
ไม่ใช่ความจริง มันจะเป็นจริงไป
ตลอดไม่ได้ หรือความจริงต้อง

เป็นความจริง แต่ส่วนที่ไม่เป็น
ความจริงนั้น เราต้องพยายามหา
ทางพิจารณาว่าถูกหรือไม่ถูก ถ้า
ถูกเราต้องเสริมให้ถูก ถ้าไม่ถูก
เราต้องหาทางป็นให้ได้ หาทาง
ว่าจะทำยังไง จะแก้ไขความไม่ถูก
ไปสู่ความถูกต้องให้ได้ มันมีวิธีการ
เพราะฉะนั้น การแก้ไขความถูกนี้
เองยากมาก มันเป็นศิลป์ มัน
เป็นความลึกลับ ถ้าเราทำรุนแรง
ไป บางทีเขาสูงกว่าเรา มันเป็น
ผลเสีย ถ้าเขาเล็กกว่าเราไม่เป็น
ไร เราใช้วิธีการอบรม วิธีการ
ชี้นำอะไรต่าง ๆ แต่ถ้าเขาเท่ากับ
เรามันก็มีวิธีการหนึ่งที่จะแก้ไขได้
เพราะฉะนั้น พวกเราที่เป็นข้า-
ราชการ ผมถึงเรียนหลักใหญ่ๆ ว่า

๑. เราจะต้องทำงาน ให้
สำเร็จตามเป้าหมาย

๒. เราจะต้องแก้ไขยิ่งใหญ่
เท่าไร เราจะต้องสอนคนเป็นครู
ไปด้วย สอนคนให้เขาสามารถที่
จะมารับแทนเราได้ สอนคนให้
เป็นงานรับสมอง อารมณ์ของเรา
ไปด้วย

ทุกชั้นตอนที่ ผมว่านี่ถ้าเกิด
ปัญหาอย่าท้อถอย เราต้องกลับมา
ทบทวนใหม่ เราจะหาทางแก้

อย่างไร แล้วการแก้จะต้องไม่ให้
 เสียหลักการ ไม่ให้เสียความถูกต้อง
 ต้อง ไม่ให้เสียความเป็นจริง เรา
 จะต้องแก้ซึ่งอยู่ในวิสัย ถ้าเราใช้
 ความสามารถนิดหน่อย ใช้ศิลปะ
 นิดหน่อยจะแก้ได้ ยิ่งเราเอาความ
 เมตตา เอาสังคหวัตถุ ๔ ซึ่ง
 มีทาน ปิยวาจา สมานัตตา อุตถ-
 จรียา เข้าไปใส่ไม่ว่าจะเป็นอะไร
 มันแก้ได้หมด ปิยวาจาเป็นสิ่งที่
 ถูกต้อง ทาน — การรู้จักเสียสละ
 สมานัตตา — การรู้จักความพอดี
 มันช่วยเรา บางทีกาลเวลาพิสูจน์
 มันช่วยเรา กาลเวลานี้จะขับออก
 ผล อุตถจรียา — คือทำให้เป็น

วารสาร

ประโยชน์อยู่เรื่อยๆ ไป เมื่อเรา
 ทำให้เป็นประโยชน์ เสียงแซ่
 ชว่องการที่เราทำให้เกิดประโยชน์
 เสียงเป็นบารมี ฐานบารมี บางที
 ทำให้คนที่ตอนแรกเขาไม่เห็นเรา
 จากฐานเสียงว่าเขาดี เขาดีนี้มัน
 จะ กรอกลงไป จน กระทั่งคนที่คบ
 เคยเห็นเราเฉยๆ นั้นกลายเป็นเรา
 เป็นคนดี มีความดีความงามเกิด
 ขึ้น เพราะความดีมันตกน้ำไม่ไหล
 ตกไฟไม่ไหม้

ขอบพระคุณมากครับ ผมถือว่า
 อันนี้เป็นสาระสำคัญของเราด้วยที่
 จะ ชี้ ให้ พวก ข้าราชการ ทั้ง หลาย
 เห็นว่าทุกคนก็สำคัญทั้งนั้น ๑๕

สีทาเรือ โจตัน

สีแห่งความทนทาน

ของ นอร์เวย์

- สีกันเปรียง จ้าวสมุทร สีกันสนิม โจตาคารด์
 สีกันเปรียง เด่นสมุทร สีกันสนิม อีฟ็อกซี-82
 สีทาเรือ ไฟลोट II สีกันสนิม โพลีการ์ด

ผู้แทนจำหน่าย

บริษัท ไทยเสรีอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

139 สะพานปลา กรุงเทพฯ โทร. 211-0470
 211-1995

แอดวงเดียวกัน

วันข้าราชการพลเรือน ๑ เมษายน ที่ผ่านมานั้น เป็นวันอันไม่ปกติ มีเหตุการณ์ตื่นเต้นเกิดขึ้นในกรุงรัตนโกสินทร์อีกหน ดินแดนกันเสียจนลึมหอง

กิจกรรม หลายอย่าง ที่สำนักงาน ก.พ. จัดเตรียมไว้ สำหรับจะเสนอเป็นแนวทางในการเสริมสร้างทัศนคติ อันดีงามให้แก่ ข้าราชการพลเรือนบางรายการจึงเป็นอันระงับไปด้วยเหตุสุดวิสัยนั้น

เป็นเรื่องที่คิดแล้วน่าเสียดายนัก

และบางสิ่งบางอย่างที่น่าจะพอนำมาเสนอได้ในที่นี้ แอดวงเดียวกันก็ถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะต้องพยายามเสนอ. เพื่อขยายวงความคิดและแนวทางปฏิบัติอันสูงส่งดีงาม ให้แพร่หลายกระจายออกไป เหมือนขยายเมล็ดพืชพันธุ์ธัญญาหารแห่งความคิดและจิตใจ ออกไปสู่เนืองนาบุญอันกว้างใหญ่ไพศาล รอเวลาที่จะปลูกฝังและหยั่งรากลึกกลงไปในชีวิตของเพื่อนข้าราชการ

เป็น สรรณะ ที่หยิบยื่น ให้ แก่กัน ด้วยเมตตาธรรมอย่างแท้จริง

ที่จะเสนอในฉบับนี้ คือปาฐกถาธรรมโดยพระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ) ซึ่งได้แสดงเนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน อัดเทปไว้

เรียบร้อยแล้ว กำหนดจะออกอากาศในตอนเช้าวันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๔ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

แล้วก็ไม่ได้ออกอากาศในวันข้าราชการพลเรือนนั้น ต้องร่นไปออกในวันอื่น

แอดวงเดียวกัน ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่จัดทำโดยฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงาน ก.พ. จึงได้ถอดเทปปาฐกถาธรรมซึ่งท่านพุทธทาสภิกขุ ได้แสดงธรรมในเรื่องที่เกี่ยวกับ เกียรติ หน้าที่ สามัคคี และซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของข้าราชการตามคำขวัญที่กำหนดเนื่องในวันข้าราชการพลเรือนปีนี้ โดยชี้แนะแนวทางเกี่ยวกับการดำรงตน และอุดมการณ์ที่ข้าราชการพึงยึดถือ ซึ่งเป็นแนวความคิดอันเป็นประโยชน์และมีคุณค่า เป็นธรรมะอันพึงยึดถือปฏิบัติอย่างแท้จริง มาเสนอให้ท่านผู้อ่านวารสารข้าราชการได้มีโอกาสได้สัมผัสรับรู้ และมีโอกาสได้เข้าถึงธรรมะดังกล่าว

หวังว่า คง จะเป็น ประโยชน์ร่วมกันโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ เลย

ท่านสาธุชน ผู้มีความสนใจในธรรมทั้งหลาย

ทางการ วิทยุกระจายเสียง แห่งกรมประชาสัมพันธ์ ได้ขอร้องให้อาตมาบรรยายธรรมกถาพิเศษ ปรารภเหตุเนื่องด้วยวันนี้เป็นวันที่ระลึกแก่การกำเนิด ก.พ. ทั้งนี้ตามความประสงค์ของทางการ ก.พ. ซึ่งได้แจ้งมาโดยผ่านทางกองการกระจายเสียงดังที่กล่าวมาแล้ว อาตมามีความยินดีในการสนองความประสงค์เช่นนั้น โดยความหวังประจำใจของอาตมาซึ่งมีอยู่ คือการกลับมาแห่งศีลธรรม จึงได้แสดงธรรมปาฐกถาในครั้งนี้ โดยหัวข้อว่า “ธรรมะสำหรับข้าราชการพลเรือน” อาตมาเองก็ถือตัวเองว่าเป็นข้าราชการพลเรือนกับเขาด้วยเหมือนกัน ถ้าไม่ใช่โดยตรงก็ต้องโดยอ้อม เพราะว่ามีเงินนิตยภัตที่ออกมาจากงบประมาณแผ่นดิน หรืออย่างน้อยอาตมาก็เป็นข้าราชการของพระพุทธองค์ ซึ่งทรงมีหน้าที่สร้างสันติภาพในหมู่มนุษย์ ทรงเป็น ก.พ. ของโลกก็ว่าได้ ในด้านจิต ด้านวิญญาณ ซึ่งไม่ค้อมมีใครมอง ซึ่งเราควรจะระลึกถึงในโอกาสนี้และอาตมาก็ได้พยายามทำหน้าที่ของตนให้ได้ผลคุ้มค่าเงินเดือน เกินค่าเงินเดือนเสมอ เงินเดือนรับจากประชาชนวันละบาทครึ่งบาท บางทีก็ใส่ถาดมา ๑ ถาด หรือครึ่งถาดนี้ก็พยายามที่จะทำให้คุ้มค่าเงินเดือน ตามทางการที่เรียกว่า นิตยภัต ๒๐๐ กว่าบาทต่อเดือน อาตมาก็พยายามทำอย่างที่เราเรียกว่าให้คุ้มค่า อาจจะมีเกินค่า ถึงอรุณรุ่งตั้งในสวนสัตว์ได้เงินนิตยภัตเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท ทางการเขาก็ถือว่าคุ้มค่า อย่างอาตมามีนิตยภัตเท่านั้นทำไมคุ้มค่าก็น่าจะอายุ จึงขอร้องให้อาตมาสักอย่างหนึ่ง

ขอแสดงความจริงใจว่า อย่าให้อาตมาต้องรับรองว่าการพูดงานจะถูกใจผู้ฟัง อาตมารับรองได้แต่เพียงว่าพูดไปด้วยความจริงใจและหวังดีกับส่วนรวมอย่างที่สุดเสมอ เห็นแก่ธรรมะเป็นเบื้องหน้าในการกระทำทุกอย่าง เพราะว่าธรรมะนี้กำลังเป็นสิ่งที่จำเป็นแก่โลก และยิ่งจำเป็นแก่โลกในยุคปัจจุบันยิ่งชนทุกที่

ทีนี้เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำว่าพลเรือน สำหรับคำว่า ข้าราชการพลเรือน นี้เคยนึกถึงถ้อยคำที่มีผู้กล่าวไว้อย่างดีแล้วว่า ประเทศเป็นบ้าน ทหารเป็นรั้วทำให้เกิดการแบ่งเขตขึ้นมาในรั้วเป็นหน้าที่ของข้าราชการพลเรือน ริมรั้วนอกรั้วออกไปเป็นหน้าที่ของข้าราชการทหาร รวมความว่าต้องมีอารักขาทั้งบนเรือนและริมรั้ว ตัวอย่างที่เห็นได้ง่ายๆ ในบ้านเรือนของคนทั่วๆ ไป เรือนหลังหนึ่งมีแมวสำหรับรักษาความปลอดภัยบนเรือน มีสุนัขสำหรับรักษาความปลอดภัยนอกรั้วนี้เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดถึงความจำเป็นตามธรรมชาติ บ้านใหญ่คือประเทศชาติก็ย่อมเป็นอย่างนั้นเหมือนกัน ถ้าคนที่มีหน้าที่รักษาในรั้วและนอกรั้วสามัคคีกัน ไม่ก้าวก่ากันก็ไม่มีวันที่จะกระทบกระทั่งกัน ซ่อนนั้น ก็จะเป็นไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่บ้านนั้นตลอดกาลนาน ทีนี้ก็มาดูกันถึงการใช้กำลังในเขตนอกรั้ว ริมรั้วก็ตามเราใช้กำลังแสนยานุภาพ กำลังกองทัพ กำลังทหารเพื่อการคุ้มครอง เรียกว่าคุ้มครอง ส่วนในรั้วเราใช้กำลัง

ศีลธรรม ระเบียบวินัยต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในรูปของการปกครอง

ที่นึกถึงหัวใจ ในหัวใจของคนทุกคนทั้งที่อยู่ริมรั้วและนอกรั้วนี้ต้องใช้กำลังกระทำในชั้นปรมาัตถธรรมจึงจะสงบเย็นและปลอดภัย ทั้งหมดนี้จะต้องมีความถูกต้องและเพียงพอเสมอ สำหรับในวันนี้เราจะพูดกันเฉพาะเรื่องในรั้ว เล็งถึงข้าราชการพลเรือนภายในรั้ว เรามาแบ่งกันเป็นประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ชั้นเป็นหลักสำคัญ จะต้องให้ทุกคนรู้จักรับผิดชอบ ร่วมมือกันกับเจ้าหน้าที่โดยตรง เดียวนี้เรายังให้การศึกษาแก่ยุวชนของเราไม่พอ ไม่รู้ว่าชาติคืออะไร ไม่รู้ถึงความจำเป็นสูงสุดที่จะต้องมีชาติอย่างนี้เป็นต้น ยุวชนจึงทำหน้าที่อย่างบกพร่องถึงกับแตกแยกเข้าป่าไปก็มี ถ้าเรามีการศึกษาที่สมบูรณ์ในเรื่องช่วยกันรักษาในรั้วอย่างดีที่สุดอย่างนี้ ปัญหาที่ไม่มี ที่นี้ก็อยากจะให้ดูกันต่อไปถึงสิ่งที่เรียกว่าธรรมะ เพราะเราจะพูดกันถึงธรรมะ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับข้าราชการพลเรือน ธรรมะนั้นคือหน้าที่ แปลว่าหน้าที่ ปทานุกรมของชาวอินเดียแปลคำธรรมะว่าหน้าที่ เราสอนลูก เด็ก ๆ ในโรงเรียนของเราว่า ธรรม คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ไม่ได้บอกเขาเลยว่า คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมดนั้น บอกถึงหน้าที่ที่เราจะต้องทำ ธรรมะนั้นคือหน้าที่ ไม่ได้อยู่ที่วัดและเอาธรรมะไว้ที่วัด เอาเราอยู่ที่บ้านอย่างนี้ไม่มีโอกาสจะพบกัน ธรรมะอยู่ที่หน้าที่ที่เราากำลังกระทำ

อยู่ทางกาย ทางวาจาทางใจ อยู่ที่เนื้อที่ตัวของเรา ถ้าจะเข้าใจธรรมะให้ถึงที่สุดก็ขอให้เข้าใจโดยความหมาย ๔ ความหมาย ธรรมะคือตัวธรรมชาติทั้งปวง ธรรมะคือตัวกฎของธรรมชาติทั้งปวง ธรรมะคือหน้าที่ตามกฎของธรรมชาตินั้น ธรรมะ คือผลที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องตามกฎของธรรมชาตินั้น หน้าที่ทั้งหมดคือ ธรรมะ ธรรมะ คือหน้าที่ที่จะเป็นหน้าที่ของใครก็ตาม เดียวนี้อยากจะระบุว่า เป็นหน้าที่ของใครก็ตาม นี่ก็เรียกว่าธรรมะ หน้าที่ของพ่อค้า คือมีหน้าที่ให้ความสะดวกสบาย ในการเปลี่ยนแปลงของกินของใช้ ไม่ซุกซิด หน้าที่นี้ก็คือ ธรรมะ แม้แต่ทนายความผู้ทำหน้าที่ของตน โดยถูกต้องก็คือทำหน้าที่อันได้แก่ธรรมะ เกษตรกร กสิกร ทำหน้าที่ผลิตขึ้นมาจากแผ่นดินก็มีหน้าที่ คือมีธรรมะ แม้ที่สุดแต่คนถือสามล้อ เมื่อเขาทำหน้าที่ของเขาอย่างถูกต้องก็เป็นธรรมะเป็นการปฏิบัติธรรม คนแจวเรือจ้าง คนกวาดถนน คนล้างท่อถนน เขาทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องก็คือ ปฏิบัติธรรม มีธรรมะควรแก่การยกย่องให้เกียรติโดยเสมอกัน ไม่ว่าใครจะทำหน้าที่อะไร ถ้าได้ทำไปสุดความสามารถของตนแล้วควรจะได้รับเกียรติยศเสมอกัน แม้ว่าจะเป็นหน้าที่ในรั้ว หน้าที่นอกรั้วก็เป็นธรรมะ แม้ว่าจะรับเงินเดือน ตามสมควรแก่อรรถภาพ การทำหน้าที่นั้นก็ยังเป็นธรรมะอยู่นั่นเอง ขอแต่ให้ทำได้ดี ผลคุ้มค่าเงิน ถ้ามีธรรมะหรือหน้าที่ที่ถูกต้องด้วยกันทุกคนก็จะไม่มีปัญหาอะไร หน้าที่แก่ทุกคนเป็นประชาธิปไตยสูงสุด และถึงที่สุดจะต้องจัดให้ทุกคน

ทำหน้าที่ของตนชนิดที่เรียกว่ามีธรรมะ ผู้ผลิตซึ่งผลิตผลอะไรออกมา ผู้ซื้อ คนกลาง ผู้ขาย ผู้นำส่งออก ผู้เกี่ยวข้องให้สิ่งต่าง ๆ ลุล่วงไปด้วยดี เหล่านี้เมื่อทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง แล้วก็เรียกว่ามีธรรมะทั้งนั้น มีธรรมะในหน้าที่อย่างนี้แล้ว ปัญหาทางเศรษฐกิจก็ไม่มี เดียวนี้ปัญหาเศรษฐกิจกำลังครอบงำโลก อย่างที่แม้ในประเทศเราก็ยุ่งยากในเรื่องเศรษฐกิจนี้ ก็เพราะไม่มีธรรมะในหน้าที่ของผู้ผลิต ผู้ซื้อ คนกลาง ผู้ขาย ผู้ส่งออก ผู้เกี่ยวข้องทั้งปวง มีธรรมะเถิดวิกฤตการณ์ทั้งหลายจะหมดไป มีธรรมะนั้นคือการทำหน้าที่ สิ่งที่มีชีวิตต้องทำหน้าที่ ถือว่าได้ประพฤติธรรมโดยสมควรแก่การมีชีวิต

ทีนี้ในเมื่อมีธรรมะแล้วก็ควรจะพอใจ เมื่อปฏิบัติหน้าที่แล้วมีธรรมะในเนื้อในตัวก็ควรจะพอใจถึงขนาดยกมือไหว้ตัวเองได้ เดียวนี้ใครยกมือไหว้ตัวเองได้ก็คน คอยคิดว่าจะยกมือไหว้ตัวเอง มีอะไรขยะแขยงอยู่ในใจหรือไม่ ถ้าไม่มีอะไรขยะแขยงยกมือไหว้ตัวเองได้ก็เป็นสวรรค์อยู่ที่นี้ และเดี๋ยวนี้คือความพอใจในตัวเองที่มีความดี ชื่นอกชื่นใจในตัวเอง เป็นสวรรค์บริสุทธิ์ไม่ใช่สวรรค์หลอกลวงด้วยกามารมณ์ สวรรค์แท้จริงมีได้ที่นี้และเดี๋ยวนี้คือผู้ที่ยกมือไหว้ตัวเองได้ เพราะมีธรรมะคอยเพียงพออยู่ในตน พอใจตัวเองนั่นแหละคือความสุข ถ้าไม่มีความพอใจในตัวเอง ก็หาความสุขไม่ได้ พอใจอย่างหลอกลวงก็เป็นสุขหลอกลวง พอใจบริสุทธิ์ก็เป็นความสุขที่บริสุทธิ์ หากความสุขได้ในการทำ

ความพอใจให้แก่ตัวเองในทางธรรมะหรือหน้าที่ ทำหน้าที่นั้นแหละคือเป็นการสร้างสวรรค์ขึ้นในตัวเอง ไม่ต้องรีบ หยุตงานปิด ออฟฟิศออกไปแสวงหากามารมณ์ ที่ออฟฟิศนั่นแหละคือเมืองสวรรค์ ทำหน้าที่ในออฟฟิศให้ดีมีสวรรค์อยู่ที่นั่น พอใจจนยกมือไหว้ตัวเองได้ ถ้าทำได้อย่างนี้แล้วจะไม่มีปัญหาเรื่องเงินเดือนไม่พอใช้ เพราะเป็นสุขสนุกอยู่ที่โต๊ะทำงาน ไม่ต้องออกไปจ่ายเงินที่สถานกามารมณ์ เงินเดือนก็เหลือใช้ นี่แหละคือตัวธรรมะ อยู่ที่หน้าที่ เมื่อมีธรรมะแล้วก็ยกมือไหว้ตัวเองได้ ก็มีสวรรค์อยู่ที่นั่น

ทีนี้ก็ดูกันที่ธรรมะต่อไป ธรรมะนั้นขอให้ดูให้เป็นพิเศษว่าจะไม่มีวันที่จะทันสมัย ธรรมะยังทันสมัย ยังเป็นที่ต้องการอยู่ทั่วไป แม้ในทุกวันนี้ธรรมะโดยสรุปคือการไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ตัว โลก เกิดเพราะความเห็นแก่ตัว โทสะเกิดเพราะไม่ได้ตามใจตัว โมหะคือความโง่ ด้วยความเห็นแก่ตัว นี่เป็นข้าศึก มีอยู่ทั่วไปในโลกในปัจจุบัน ธรรมะ ที่จะปราบ มันก็ ยัง จำ เป็น อยู่ ทั่ว ไป ใน โลก ปัจจุบันจะมองอย่างเขลา ๆ ว่าเราอย่าย้อนกลับไปสู่ระบบวัฒนธรรมเก่า ๆ ที่เต็มไปด้วยธรรมะแล้วเป็นการฟื้นฟูธรรมชาติ ฟื้นฟูประวัติศาสตร์หรือทำไม่ได้ นั่นเป็นความเข้าใจผิด มนุษย์ยังมีกิเลสเช่นเดียวกับเมื่อหลายหมื่นปีมาแล้ว ปัญหาของมนุษย์ในเรื่องนี้ยังมีอยู่อย่างเดิมเหมือนกับ เมื่อหลายหมื่นปีมาแล้ว ระบบศีลธรรมที่เคยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้เมื่อหลายหมื่นปีมาแล้วก็ยังใช้ได้อยู่ทุกวันนี้ การไปรับเอาระบบ

ศีลธรรมนั้นมาไม่สิ้นธรรมชาติ ไม่สิ้นประวัติศาสตร์ ไม่สิ้นสมัย มันต้องกลับมาโดยเต็มขนาดตามเดิม ทำไม ไม่ศึกษา ประวัติศาสตร์ เพื่อให้รู้ว่า ศีลธรรม ต้องกลับมา มีแต่การศึกษาประวัติศาสตร์เพื่อเกิดการแตกแยกเพื่อให้มนุษย์เกลียดชังกัน วิชาประวัติศาสตร์ก็เป็นเรื่องสร้างความแตกสามัคคี ไม่ทำให้โลกนี้มีความสงบเย็นได้ ที่นี้จะดูธรรมะในฐานะที่เป็นหลักเศรษฐกิจ เศรษฐกิจของพุทธบริษัทโดยเฉพาะหลักนั้นมีอยู่ว่าผลิตให้เต็มที่ได้ผลมาแล้ว ใช้แต่เท่าที่จำเป็น เหลือนั้น ช่วย สังคม หรือ ช่วย โลก เศรษฐกิจแปลว่ากิจของเศรษฐกิจ คำว่าเศรษฐกิจนี้ แปลว่าผู้ประเสริฐ หรือผู้มีความประเสริฐ ประเสริฐอย่างไรก็รู้ ได้ที่หน้าที่ของเศรษฐกิจ คือผลิตเต็มที่ ช่วยกันผลิตเต็มที่ บ่าวไพร่กรรมกรก็ช่วยกันผลิตเต็มที่ ได้ผลมากเท่าไรก็ไม่กินให้หมด กินแต่เท่าที่จำเป็น มันก็เหลือไว้ให้สำหรับช่วยโลก หรือช่วยสังคม เศรษฐีตามความหมายที่ถูกต้องต้องมี โรงทาน เศรษฐีใหม่ก็มีหลายโรงทาน แล้วยังฝังทรัพย์สินไว้ใต้ดิน เพื่อหล่อเลี้ยงโรงทาน ในอนาคต ทำอย่างนี้แล้วจะไม่ เรียกว่า ผู้ประเสริฐ ที่สุด อย่งไร นายทุนไม่ใช่เศรษฐี นายทุนมีแต่จะรวบรวมทรัพย์สมบัติเพิ่มให้มากสำหรับเป็นกำลังขูดรีดต่อไป นายทุนไม่ใช่คนอย่างเดียวกับเศรษฐี เศรษฐีคือผู้ผลิตมากใช้จ่ายแต่ที่จำเป็น เหลือช่วยสังคม ช่วยโลก โดยผ่านทางศาสนา เศรษฐีแปลว่าผู้ประเสริฐที่สุด เศรษฐกิจก็ต้องแปลว่า กิจของบุคคลผู้ประเสริฐที่สุด ผลิตเต็มที่ใช้แต่ที่จำเป็น เหลือนั้นไปช่วยโลก นาย

ทุนไหนในโลกกำลังทำอย่างนี้ มันไม่มี เพราะนายทุนก็ไม่ใช่เศรษฐี เป็นคนอยู่อย่างต่างกัน มาดูถึงคนจนบ้าง คนจนต้องตกเป็นเหยื่อของนายทุนผู้ผลิตเหยื่อย้วยวนล่อลวงสูบเลือดคนจน ทางแก้มมีแต่ทางเดียว ก็ว่าธรรมะกลับมา นายทุนก็ตายหมดก็เกิดเศรษฐีขึ้นมาแทน จนกรรมมาชีพที่ขอบบಾಯมุขก็เปลี่ยน หมดมาเป็นสัตตบุรุษ ในทางศาสนา ไม่มีอบายมุขใดเลย ปัญหาเรื่องนี้ก็จะหมดไป

ที่นี้ก็ยาก จะให้ดูต่อไปถึงอาชีพข้าราชการ ที่สมบูรณ์แบบคือช่วยกันทำให้ธรรมะกลับมา ให้มีความเป็นธรรมอยู่ในหมู่คน มีหน้าที่รักษาความเป็นธรรม อาชีพชนิดนี้เป็นอาชีพปุชนียบุคคล เหมือนกับพระอรหันต์ทั้งหลายในโลก มีชีวิตอยู่เพื่อโลกอยู่ด้วยความเป็นธรรมพระพุทธองค์เป็นจอมพระอรหันต์ทำหน้าที่อย่างนี้ ทำงานให้เกิดสันติสุขให้อย่างสิ้นเหลือ เหลือค่าเงินเดือนหรือวัตถุดิบจจัยที่ถวายหรือตอบแทน ดังนั้น จึงเป็นปุชนียบุคคล เป็นเจ้าหน้ของโลก ใครจะทำหน้าที่อย่างใดก็ได้ แต่ถ้าเป็นไปเพื่อสันติสุข สันติภาพอย่างยิ่งรับผลตอบแทนแต่เพียงเล็กน้อย เพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้ แล้วก็ เป็นปุชนียบุคคลทั้งนั้น อาชีพครูเป็นผู้สร้างโลก โดยผ่านทางเยาวชนก็เป็นปุชนียบุคคลสร้างโลก ตุลาการก็เป็นปุชนียบุคคล เมื่อทำหน้าที่ของตนเต็มที่ แม้ตำรวจถ้าทำหน้าที่ ของตนถูกต้องเต็มที่ผลเกิดขึ้นแก่สังคมยิ่งกว่าเงินเดือนที่ได้รับ เขาก็เป็นผู้มีอาชีพอย่างปุชนียบุคคล

คำอธิบายคำว่าข้าราชการ ข้าราชการ แปลว่าผู้ทำงานของพระราชา คำว่าราชานี้เกิดขึ้นมาในโลกอย่างไร ถู้อเอาได้ตามพระบาลีคัมภีระสูตร เป็นต้นว่า เมื่อคนมีขึ้นมาในโลกเป็นยุคแห่งแรกเขายังขโมยกัน เบียดเบียนกัน อยู่ไม่เป็นผาสุก เขาประชุมกันเลือกบุคคลให้เป็นผู้นำ ให้ควบคุมให้ลงโทษ คนทำผิด ให้ชมเชยคนทำถูก ผู้นำทำหน้าที่นี้ไม่เท่าไร ก็เกิดคำพูดหลุดออกมาจากประชาชนเหล่านั้นว่า ราชา ๆ คำนี้แปลว่าพอใจ ๆ พุดอย่างสุดเหวี่ยงก็ว่า **พอใจโวย** พระราชาได้ชื่อมาจากความพอใจ คำว่าพอใจนั้นก็ใช้เป็นชื่อของพระราชามาจนบัดนี้ ข้าราชการก็คือผู้ที่ทำงานร่วมกับพระราชา ข้าราชการไม่มีวรรณะของตนเอง วรรณะ ๔ คือ กษัตริย์ พราหมณ์ เวทย์ สูตร ข้าราชการไม่มีวรรณะของตนเอง แต่นับรวมอยู่ในวรรณะของพระราชา ขึ้นอยู่กับพระราชา ทำงานอย่างพระราชาเพื่อให้เกิดความพอใจ แล้วหลุดออกจากปากของคนทั่วไปว่าพอใจ ๆ การฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้นคือการขบถต่อคำว่า พพอใจ ๆ ข้าราชการฉ้อราษฎร์ ราษฎรก็ไม่อาจร้องออกมาว่าพอใจ ข้าราชการบังหลวง ก็คือทำลายต้นเหตุแห่งความพอใจ มาดูกันต่อไปถึงหน้าที่ของข้าราชการ หน้าที่นั้นสรุปได้สั้น ๆ ว่า มีหน้าที่ทำให้เสียงหลุดออกจากปากของราษฎรทั่วไป ว่าพอใจ ๆ ๆ โวย นี่คือนาหน้าที่ของข้าราชการ **ข้าราชการพลเรือนก็มีหน้าที่**

ทำให้ราษฎรร้องออกมาว่าพอใจ ๆ ไม่ใช่ร้องออกมาว่าถูกกดขี่ ถ้าใครทำให้ราษฎรร้องออกมาว่าพอใจไม่ได้ก็หมดภาระข้าราชการพิจารณาตัวเองได้แล้ว ข้าราชการทหารก็เหมือนกัน ทุกหมู่เหล่าทำงานร่วมกับพระราชา หรือระบบการปกครองจนราษฎรร้องออกมาว่าพอใจ ๆ ๆ ถ้ามีฉะนั้นแล้วก็หมดภาระข้าราชการพิจารณาตัวเองได้แล้ว ส.ส. ในรัฐสภา ผู้แทนราษฎรทำหน้าที่แทนราษฎร เรียกร้องเอาความพอใจออกมาจากระบบราชการให้ราษฎรร้องออกมาได้ว่าพอใจ ๆ ส.ส. เป็นผู้เรียกร้องแทน ถ้าเรียกไม่ได้ก็หมดแล้ว พิจารณาตัวเองเถิด

ที่นี้ ถ้าจะให้ดีที่สุดก็ขอให้ถือว่าทุกคนทุกฝ่ายทุกคนกระทั่งพระเจ้า พระสงฆ์ล้วนมีหน้าที่ที่จะทำให้เสียงว่าพอใจ ๆ เกิดขึ้นดังกระหึ่มไปทั่วทุกหนทุกแห่งทั่วโลกจักรวาล ทุกคนมีหน้าที่อย่างนี้ ทุกคนเป็นข้าราชการของพระธรรม เป็นข้าราชการของพระพุทธเจ้า เป็นข้าราชการของพระเจ้า แล้วแต่เขาจะนับถือศาสนาอะไร ก็มีสิ่งสูงสุดของเขาเป็นข้าราชการของสิ่งสูงสุดนั้น

ธรรมะของข้าราชการอยู่ที่ว่า ถ้ามีการวิวาทกันเราอยู่ฝ่ายที่ ๓ ไม่มีการทำนาบนหลังคู่วิวาทตั้งที่ราษฎรออกปากอยู่ ทำราษฎรให้มีศีลธรรม ให้รักผู้อื่น รักผู้อื่นคำเดียวเท่านั้นจะทำปัญหาทั้งปวงหมดสิ้น เพราะรักผู้อื่น แล้วฆ่าเขาไม่ได้ ขโมย

เขาไม่ได้ ล้วงละเมิดกามของรักของเขาก็ไม่ได้ โทหกก็ไม่ได้ ดื่มน้ำเมาให้เขารำคาญก็ไม่ได้ ขอ
ให้เน้นศีลธรรม คือความรักผู้อื่น แทนที่จะ
เน้นแต่ว่าสามัคคี ขยัน ประหยัด โดยไม่
เน้นถึงศีลธรรม มันก็มีไม่ได้ ขอให้ทำ ให้
ธรรมะนี้มาในลักษณะนี้ ข้าราชการสามารถจัด
ปัญหาระหว่างศาสนาของประชาชนทุกศาสนา มี
หัวใจเหมือนกัน คือสอนให้รักผู้อื่น ฉะนั้นการ
เอาศาสนามารวมกันนั้นมันง่ายกว่าที่จะเอาคนหลาย
พรรคมารวมกันเป็นรัฐบาลเดียว เพราะในหัวใจมัน
ไม่เหมือนกัน ศาสนาทุกศาสนามีหัวใจเหมือนกัน
รวมกันได้ง่าย ถ้าเราทำตนเป็นศาสนิกที่ดีในศาสนา
ของตนได้ก็เป็นศาสนิกที่ดีในศาสนาอื่นได้ เพราะ
หัวใจมันไม่ต่างกันจึงไม่เป็นการยากที่จะใช้ศาสนา
เป็นเครื่องประสานให้ทุกคนกลมเกลียวกันแทนการ
แบ่งแยก ให้ราษฎรรู้จักธรรมะ ศีลธรรม มีธรรมะ
เป็นตัวตน ไม่เห็นแก่ตนที่เป็นของกิเลส เห็นแก่
ตนที่เป็นตัวธรรมะ เห็นเป็นคนเดียวกันทั้งหมด

ถ้าราษฎร ข้าราชการมีธรรมะแล้วบ้าน
จะเป็นอย่างไร ไม่ต้องอธิบาย ถ้าข้าราชการและ
ราษฎรไม่มีธรรมะแล้ว บ้านเมืองจะเป็นอย่างไร
ใครจะปกครองได้

ขอสรุปความว่า ข้าราชการโดยเฉพาะ
ข้าราชการพลเรือนมีหน้าที่ทำให้เสียงว่าพอใจ ๆ
หรือพอใจไว้อย่างก้องไปทั้งเมือง ทั้งประเทศ หรือ
๘๖

ทั้งโลกก็ตลอดเวลา วันนี้เป็นวันที่ระลึก ก.พ. เป็น
วันสำหรับพระมหาราชเจ้าข้าราชการ อาตมาขอ
อำนวยการให้ทุกท่านเป็นปฐนียบุคคล ทำหน้าที่
ของตนบริสุทธิ์ผุดผ่อง ดำเนินงานตามหลักพระ-
พุทธองค์ ซึ่งทรงเป็นประธาน ก.พ. ของโลก ใน
การระงับอธิกรนั้น พระองค์ทรงใช้หลักมัชฌิมา
ปฏิปทา ระงับอธิกรด้วยความบริสุทธิ์ผุดผ่องถูกต้อง
แต่ถ้าอธิกรไต่ยื้อหรือขึ้นมายังยุ่ง ยิงหรือขึ้นมายังมี
ความเสียหายเป็นวงแฉ่งกว้างออกไป อธิกรนั้นท่าน
ทรงระงับด้วยวิธีตีฉัตรถวาระกะ เอาลงฝังดินเสีย
ให้มันอยู่ใต้หญ้า อย่าไปรื้อฟื้นขึ้นมาทำความเสีย
หายให้กว้างออกไป อย่างนี้เรียกว่ามัชฌิมาปฏิปทา
ในการระงับอธิกร ซึ่งเป็นหน้าที่ของ ก.พ. ด้วยส่วน
หนึ่งเหมือนกัน ถ้ามองตามหลักนี้แล้วก็ย่อมทำอะไร
ถูกต้องในทำนองที่ให้เกิดความพอใจ ๆ ขึ้นมาในที่
ทุกหัวระแหง

ในที่สุดนี้ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายมีความ
เจริญงอกงามก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เพื่อความ
สุขสวัสดิแก่ประเทศชาติ แล้วมีความสุขอยู่ในการ
ทำหน้าที่ ยกมือไหว้ตัวเองได้ มีสวรรค์อยู่ที่นั่น
แล้วก็จะมีความสุขอันแท้จริง ไม่ใช่ความสุขหลอก
ลวงที่ต้องใช้เงินซื้อหาเอา มา ความสุขแท้จริงไม่
ต้องซื้อด้วยเงิน ซื้อได้ด้วยการทำหน้าที่แลกเอา มา
ด้วยการทำหน้าที่ของตนอย่างบริสุทธิ์ผุดผ่อง ของ
ท่านทั้งหลายจงประสบความสำเร็จในหน้าที่อันนี้
แล้วมีความสุขอยู่ทุกทีพาราตริกาลเทอญ ๑๕

